

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Jnitiu[m] libri istius et dialogi partis aduers[a]e. An iudeo[rum] libri quos
Thalmud appella[n]t: sint potius supprimendi q[uod] tene[n]di &
co[n]seruandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

Initiū libri istius et dialogi

partis aduersę.

An iudeorū libri quos Thalmud appellāt: sint potius supprimendi q̄ tenēdi & cōseruandi.

Dialogus Interlocutores sunt Ioannes Reuchlin. Georgi⁹ Benign⁹. ad quorū collusionē dē regendā. p̄ tertio interlocutore potēter se ingerit Theologus q̄ Caplū p̄mū declarās sup̄ quo inter Theologos & Capnionem est concertatio

IOANNES REUCHLIN.

Quod duceret arbitror. bonūq; ac vtile christiani foret. vt eiusmodi libri. vbi p̄tra fidē nrām nulla sp̄ialis & exp̄ssa blasphemia p̄tinet. p̄ ingenij christianoꝝ exercitio. nō supprimerentur. s; vel apud ep̄os ac eccl̄ie pastores. vt qñ op⁹ eēt p̄prio eos p̄fodere possem⁹ mucrone. p̄seruarent. quēadmodū zapl⁹ dicebat. Optz hereses eē. vt p̄bati manifesti fiant

THEOLOGVS.

S. Audierēs superiorib⁹ dieb⁹ p̄fabulātes q̄sdā fabricatores mē-
 dacioꝝ. puerisq; dogmata colentes. quicq; veritatis sermo-
 nib⁹ detrahebāt. cōmota sunt viscera nostra. p̄patiebamurq; quam
 subuertere nitebant veritati. Efflagitabat p̄fessio theologica (cui⁹
 interest veritatē reuincere p̄tradictores) vt arguerem⁹ vtrūq; & po-
 nerem⁹ manū nrām in ambob⁹. Verū ex p̄te altera mēte p̄plexi. q̄
 nā eēt & ba mīscētes subdubitaui⁹. vñ maxime cū diceret adesse
 oī honore dignissim⁹ ille p̄sul archiep̄s Nazaren⁹. cui⁹ tāt⁹ ē apd
 nos respectus. vt nec suorum vestimentorum lascīnias citra ho-
 nozem cōtingerem⁹. Substitim⁹ itaq; & nūc in illū nūc in alterū
 oculos aduertim⁹. auscultauim⁹ & singula q̄ iactabāt & ba. vt q̄ nā
 eēt dignoscerem⁹. Penitiorē autē intuitu p̄tuitis oīb⁹. vidim⁹ cor
 uos pauonū pennis adornatos. atros puto duos discipulos ex
 obscuris viris. aut archirabinū Capnionē cū vno suoz p̄cerū. q̄ vt
 luci aduersarent⁹ adixerūt. familiare em̄ eē hīce nouim⁹ viris. sub
 alienis togis p̄ suo archirabino Capnione digladiari. q̄s cū eque
 vt rudera floccipēdam⁹. (nimirū q̄ vt q̄sq; viros optimos mēdaci-
 ter diffamet ip̄unes. in testimoniū clarissimū sue neq̄tie. nomē ob-
 scuroꝝ viroz sibi assumpsere. q̄ & abiecta omī frōte honestatis. imo
 christianitatis. oīa iā p̄dē p̄phanarūt fidei sacramēta. crucē q̄q; dñi
 (id qd memoratu verecūdū est) p̄merdarūt. & id genus plurima. &
 certe nepharia & sacrilega) hoz inq; sermonib⁹ potēter nos ingessi

Job. vi. xij.

Job. ix.

Job. xliij.

A a i.

Job. vi.

m^o (esto moleste acciperet) & baq; eoz intercepim^o ventosa. indicā
tes eloq; eoz p^ocinasse. qm colludebāt ad attenuatōem sup^ossio/
nēq; vitatis Inde 7 p^optū accepim^o nil lo ci iter eos archiepo fuisse
nazareno. qppe q̄ inter falsitates 7 mēdacia. etiā iniurias in viros
bonos euomuerūt. in hū^o argumētū. Dū eoz cōfabulatiōi inderēt
titulū. in capite libri ab arguta abstinere nequerūt falsitate. Prese
ferūt em̄ subdole ac si theologoz cū Reuchlino certamē veritatē sup
eo. An iudeoz Thalmudici libri sup^oprimēdi sint. aut conseruan
di. cū lōge altera sit materia agonismatis Prauos siq̄dē iudeoz li
bros p^oburi ne. an poti^o p^oseruari expediat. sp apud nos inter ea cō
putatū fuit. q̄ in p^osultatōem veniūt. In q̄b (salua sp fide) sensu suo
nemo nō abūdat. Sic vsu venire cernim^o circa legislatores civiles
vbi in cōsultatiōem aut q̄stionē venire p^ot. an sic statutū eē pueniat
vel ei^o poti^o statui expediat p^otrariū. ex hac em̄ radice legislatoz ipe
posterior prioris reuocat legē. Diverse q̄q; ciuitates et si successiue
p^otraria. nō tñ ob id min^o iusta hnt plebiscita. 7 tñ quoduis statuā
nemo criminis arguit. Et hec de libri titulo dicere nobis animus
erat. vt nemo nō videat. quid de hisce viris in posterum expectan
dum sit qui in foribz delinquit

ij. Metaphy.

S. ij. Deinde q̄ p^oz exorsus es Capnion audi sermonē nostruz
Testis tua ē p^oscia qd sit. quāobz te ipetiui^o. tibi q; mo
uim^o litē. qz p^opostera ac plane puerfa interpretatiōe abs te temerari

Cur p^o libelluz lrās vidim^o sacras. temeratasq; ad p^osuādos pfidie iudaice libros
reuchli fuerit inapposite applicari. Ob zelū itaq; fidei reuerētiāq; sacraz lrāruz
p^ocessum.

S. Tho. i. p. q. m^o sacrilegiū reputauim^o. qz vel ipe chris^o saluator n^o. vel catho
lice dehinc lre. libros sibi nō min^o ipie p^oapte p^otrouersates aut ex
ploditāq; p^ophanū vetuerint aut perimi. ac si (otra apli sententiā)
i. ar. viij.

ij. Loz. vi. Igit^o Capnion verā pugne acie aggressus nō es. nec securim ad radi
cē posuisti. 7 id eaten^o q̄ten^o mudo suaderes. ob Thalmudicos li
bros 7 nō ob hereses in fide ac tuos obesos errores. te a theologia
infestari Verūtū vt quē cepistis sermonē explere possitis. labia in
terim nra silētio p^omem^o. qad p^oplex tu^o 7 ipe loq̄t. **Suz** em̄ inter
vos diuisur^o. 7 vtrinq; detectur^o collusiones 7 falsitates. Noialis
itaq; aut fict^o loquat^o Benign^o. attē videat ne & ba ei^o nō sonent
disciplinā

Job. vi.

Job. xxxij.

GE. BENIG. AD IOAN. RE.

Duo summi pontifices Innocētiuz inquā terti^o. 7 Gregori^o
non^o. vt Thalmud cōburere iussisse ferūtur. eis aut repugnare
nec tibi nec vlli licet.

THEOLOGVS

S. iij. Ludis ne. an seriose agis Benigne. Et quidē in risum
aut dubiū verti nō p^ot. pontifices hos p^ote mor noiatos

LIBER .I. CAP. .I.

Cū doctrina. tū omni sapia eccliaſtici regiminis p̄mipſares ſic diſ-
poſuiſſe. Brauiſſimi etē huiusce rei ſunt teſtes. ipi in p̄mis cano-
niciuris monarche (vt in ca. Qd ſup his. de voto) dñs Innocēti⁹
Doſtiſis. Joānes andree. ⁊ dñs Antonius de butrio. adſtipula-
turq; his p̄dictis. dñs felin⁹ iuriſcōſultoz p̄mas. i ſcdo volumie
ca. Nouit. de iudicijs. ⁊ i ca. Canonū ſtatuta. de p̄ſtitu. allegās ad
idē Petrū de anchorano. Et hec quoq; inter reliq; cā vna fuit. q̄re
tū theologi ipetiuerē Capmionē. eo q̄ ſua ſnia blaſphemā ifert ſa-
croſctē aplice ſedi. quā ſub diuerſis (vt nūc p̄bauim⁹) pontificib⁹
Thalmudicos p̄burētes libros. ipudētiffimis figmentis infama

§. iiii. Et qū ridicule nugādo. recensere videris id qd (uit.
irrefragabili fulcim⁹ fundamie. qd inq; faceres ſi mon-
ſtrabim⁹ tibi his duob⁹ tertiu⁹ acceſſiſſe ſummū pontificē. q̄ zelo
chriſtiane fidei iudaicā execrans p̄fidia. plurimos ſacre theologie
p̄feſſores haud pauciores centū. totidēq; (q̄s rabi appellāt) iudeo-
rū doctores coegit. q̄z mutuis diſceptatōib⁹ vltro citroq; celebris
habitis. ⁊ ab eodez pontifice adamuſſim penſatis. luce clari⁹ vidit
ac vero veri⁹ intellexit Thalmudicos indeoz libros. errores pluri-
mos p̄tinere blaſphemos chriſtiane fidei. ei⁹dēq; cultorib⁹ into-
lerabiles Quas ob cauſas libros illos oēs ad vnū nō imerito exter-
minādos ē decreuit. Id inquā nō p̄ hoiez vulgarē. neq; p̄ testimo-
niū cui⁹ſpiā q̄ e reb⁹ exceſſerit humanis. verū tibi oſtēdim⁹ irref-
ragabili testimonio qd offendit apud reuerēdiſſimū dñm ſcti Eu-
ſebij Cardinalē. quē hodie vitā agere nō dubitam⁹. q̄nimo ⁊ opta-
m⁹ beatā. Nec Benigne circa lentā tuā obiectōem dicere neceſſum
videbat. ne q̄s fraudulētis yr̄is deciperet. Nūc ſuſtinebim⁹ donec
Capmion reſpondeat.

IOAN. RE. AD BE.

Omnē hoīem q̄ hūano testimonio p̄ciſe innit̄ errare eſt poſſibi-
le. Dis eſt hō mēdax. Relatū aut illis p̄tificib⁹ fuit. vt etiā Allex-
ander de hales magn⁹ theolog⁹ recitat eis in libris. Multas etiā
p̄tra Moſis legē hereſes. ⁊ p̄tra dñm n̄m plurimas p̄tinere blaſ-
phemias. ⁊ ea de re eos ſupp̄mēdos ⁊ cōburēdos cenſuere

THEOLOGVS

§. v. O fili in matrē nrām (ſedez puto aplicā) p̄iſſime. q̄z lubēs
venenū ſpueres. at nō amore ſ; pena cohiberis. neq; tū ad
plenū te timor coarctet. Tantis eſt grauiffimis ecclie p̄ncipib⁹ dū
palā inſultare reformidas. clāculo ⁊ ſub tegeticulis q̄buſdā. de ho-
minū (q̄ ſi in vli ⁊ generatim fallibili testimonio mētoem faciens)
erroris eos notare nō erubescis. tāq; illi (vt pote hoīes ſicut reliq;
deceptibiles) incōſultis hebraice lingue p̄tiſſimis. ſola viā facti ad
p̄buſtionē libroz p̄ceſſerint. Mirū p̄fecto. q̄ temeritate tātorum
p̄tificū ordinatōem. ſctē feliciterq; deciaſ. i dubiū reuocare auſis

Ha ij.

De voto. c. ſu/
p̄ his. Innocē-
ti⁹ Doſtiſis. Jo-
ānes andree
Anto. de bu.
Pe. de Ancho.
felinus.

Cardialis ſcti
Euſebij.
Job. xij.

Doct. iuris de
clarat Thalmud iuste co-
bustū ppter he-
reses & legem
mosi in eo co-
tentas

Job. xxxiiij.

velut iniusta. quā tñ pdicti iuris monarche (q̄bo te nō debebas pfer-
re) i dicto ca. ex rōnabili cā & legitima p̄tate pcessisse declarāt.

§. vi. Porro egregij illi (q̄s mō citauim⁹) iuris canonici docto-
res oīm p̄mi. igenue testāt Thalmud ipm a p̄noiat⁹ pō-
tifici. ppter hereses dūtaxat ptra legē mosaicā in eo p̄tetas obu-
stū fuisse. Nullā de blasphemijs in dñm iesuz mentōem faciētes

§. vii. Quia at Capniō inter vtrūq; soluedū varia narras. si
q̄q; tuū intercepim⁹ sermonē ne moleste feras. p̄ h̄ enī
fiet vt discreti⁹ videat qd tu dicis. & in qd nra iacula torqueant. q̄
et fiet. vt cū defensione veritatis. diligēs q̄q; lector nra facili⁹ aiad-
uertat. Qd si qd nosli melius loquere.

Caplin. ij. increpās Capniōne falso dicētē se libros Thalmu-
dicos p̄dēnasse. IOAN. REVCHLIN. AD BE.

Doc aut & ego sp̄ asserui & diffuse declarauī & p̄testatus sum me
nolle blasphemos libros p̄seruare. s; igni tradere. vel si h̄ sati⁹ esse
videre. solis pontificib; p̄seruandos indicere. vt & fides nostra. &
ipsoz p̄fidia notari posset. THEOLOGVS.

§. i. Nimis cito o bone Capniō tractatū inchoas fallaciaz id
qd tibi veridice patefaciem⁹. nec in minimo a veritate decli-
nabim⁹. Tu qdē in tui p̄siliū decisione (qd oculare speculū iscribit⁹)
famosos libros ex intētōe ad infamiā blasphemā scādali & irreue-
rētiā nro dño deo Iesu (tue trāslatōis vrimur v̄bis) exp̄sse editos.
q̄s in septio & vltimo ordine iudaicorū librorū collocaras. Nos in-
quā teos solos flāmis adiudicasti. Nā inf̄ epilogādū (vt i scda nra
Rome iudicialr exhibita editōe. clare ostēdīm⁹) xcisionē tuā apte
et p̄cise restrinxisti ad hos libros. in quib; tū ex intentōe. tū exp̄sse
blasphemie offenderēt. Et qdē hoc fecisti sub his v̄bis. Tātūdē sit

Capniō. nō cō dictū de p̄tumeliosis libris q̄s ego in vltima pte iudaicorū librorū
dēnat thalmū indicauī &c. Verū Thalmud quē i scdo ordine. & mox post bibliā
ppter blasphemias
Joā. vii. et. x. res effingi p̄nt blasphemie. q̄s Iesum ch̄m habuisse demoniū. blas-
Luce. v. phemū etiā & pleb fuisse seductōrē tu tñ nō has ipas mō. verū & ali
Marth. xxvii as id gen⁹ eis (vt in q̄s) siles sermones ac intentōes Thalmudic⁹
fol. iij. facie. ij. libris p̄mixtas esse p̄fiteris. in locis p̄sertim illis vbi in ea rez ma-
teria scribendi sese obtulisset.

fol. iij. fa. i.

§. ii. Porro statim post dictā tuā p̄fessionē ad decisionem decli-
nās. actualēq; p̄dictaz blasphemiaz memoriā faciēs indi-
stincte p̄cludis Thalmud eē p̄seruādū. cesarie maiestatis q̄stioni sic
rūdido. Scdm illa (in q̄s) oia. ad p̄positā q̄stionēz dico. q̄ Thalmud
neq; cremādus sit neq; abolēd⁹. Hāc etiā tuā xcisionē cōti-
nuo fundas in apli v̄bis. Optz hereses eē. Vides nūc Capniōm.

LIBER I. CAP. II.

quo facit dephē? sis. q. optios quosq. (qui tuas nesciūt argutias)
fallere voluer. dū h. aia Thalmudicos libros aut igni tradēdos
at pōtificib. custodiēdos te adiudicasse. q. in tuo pōlio de istiusmo
di custodia epis cōmittēda nullā vnq. v. v. fecer. mētiōez. Ete
re Capnion abstineas viceps nec tales cōmēter. fallacias. Nos em
haud dubiū mūdo ppalabim. fac vt habeant finē verba vērōsa Job. vi

IOAN. REVCH. AD BE.

Ad qd em libri illi pdenādi sūt. ea in pte vbi oia pcepta diuina il
li populo tradita enumerāt z rememorant. Silt vbi agūt de iudi
cijs z iudicijs. vbi qz tractāt de medelis z medicaminib. herbis z
alijs hmoi. Eodē mō qre sūt in illis q ad cultū dei fm eoz ritū pti. *Uane laudes*
nēt dānāda Ecclesia tollerāt ritū illū. cur nō z libros ritus eoz. *Ad ipi Thal.*
qd etiā sūt in illis passib. oburēdi. in qbz plima. z illa qdē pclarissi
ma de Messiaē diuinitate z hūanitate pbi incarnatōe. matris per
petua pginitate. psonaz trinitate cū substantie z nature vnitate. aliq
ex ipsis afferūt. q nob Jesum nrm dilectissimū dnm vez *Messi*
ham credētib. admodū suffragāt. sunt pfecto eis in libris plima.
ex qbz eos licet pterui. z dure cernicis vt sp fuerunt sint. pvincere
possum. facillime. Ob qz qdē suasionēs multi inter eos in talib.
eruditissim. relicta pfidia ad nrām puenere fidē. z in ea (non vt iste
Neophit. q tate pterierit causa extitit) seruētissime vixerūt. z vt
qz ad finē pleuerarūt Sūt z nōnulli iter eos. q ad nos nō veniūt
licet vel ex pte credāt. s. illud semē nō cadit in terrā bonā. vel ob eo
rū (in q oē genus hoīm superāt) auariciā. vel ppter fidei nre credi
bilia ardua. q tū etiā in Labala. z nonnullis Thalmudicis libris
intueri possent. vel qz nō sūt pdestinati ad vitā eternā. sic aut in ac
tibo aplicis. ca. xij. scribit Et crediderūt qd erāt pordinati ad vi
tā eternam

THEOLOGVS.

S. iij. Si patiēter te gerere volueris Capnion. tue armate satis
faciemus qstioni. Tu cōptū habes. q de bonis libris. nū
hil ptra tuū pōliū scripsimus Lere qz p sacras lras abs te nimis
adulteratas Judaicos voluisti saluare libros ex itēdoe (vt latēter z *Quarōe ptra*
subdole expōstisti) ptra fidē editos. hereticaz prauitātū ac zizaniorz oculare Spe
fomitē habētes. qz olim sacrosancta sedes aplica (vt supra pbatuz cu. pcessū fuit
est) rite cōbussit Ex hac pfecto rōe. ptra tuā almanicā pultatōem
fuit a nobis. nō minus sancte qz legitime pcessum.

S. iij. Alex em vero. ne in imēsum z plus equo gloriēris de
meritis ac pūtib. si que sint ipsius Thalmud. quem
nunq. (vel in ipsius testimonio) habuisti. *Capnō in de*
Primo te tibi in faciē tuā statuemus In libro em tuo de pbo miri pbo mirifico
fico. fo. xij. pagina. ij. sic scripsisti Ego pbo Capnion (in qz) tibi reci *Adēnat Thal.*
pio Sz vniqz leges pscribā. quas absq. seditōe obseruabitis. reli
Ala iij.

piscetia vestra hec esto. a Thalmudini baruchia. tuq; Sidoni ab Epycuro atq; Lucretio receditote Et itez Lū Sidonius intolera-
bile hactenus nihil arbitror sanxisti. nisi forte dux illi barachie
videri velit. ius ipz de Thalmudim q̄s mihi quondā legēti super
bas factōes. z multoz sue amētie p̄spiratōes ec. psuasi nō sequen-
das. p̄sertim vbiq; ad diuinitatē attinet. cū poti⁹ sacra in extera
rū gentiū torqueāt odiū. cedem direptōem q̄ in orbis terraz puer
tāt salutē gerere volueris

Burgen.

S. V. Deinde opponimus tibi Rabi Paulū episcopū. postea
Burgēsem. quē p̄fecto velut suspectū reūcere nō potes. vt
pote p̄ cui⁹ auctoritatē tāq; ip̄penetrabile scutū. multa errata tua p
ambages defendere. ac latēter tādē palliare p̄tendis. Is em̄ in suis
additōib; sup̄ Esaie. xxxiii. et sup̄ Zacharie. v. caplis. Luce clari⁹
ostēdit turpitudines ip̄sū Thalmud/ q̄b; vāfrītis iudei aū Chri-
sti natiuitatē. dū secta p̄mū erūperet pharisaica. falso excogitarunt
p̄ter legē moisi scriptā. etiā z aliā a deo eidē in mōte Syna nō scrip-
tā. s; viua voce datā. z a Mose successorib; suis. atq; ab ijs tandē
z posteris apto itidē sermone cōicatā. q̄ successiuis. deinde t̄pib; ad
volumē redacta. apud eos Mischna vocitat. hoc ē lex scda. in q̄
pharisaice traditōes (quas deuterose appellāt) diffusi⁹ p̄tinēt. que
q; postea p̄ Thalmudistas exposita. z in immēsum pene amplia-
ta fuit Demōstrat q̄b; idē Burgenfis. ex libro q̄dā Thalmudico
nō paz apud eos auctoritatis habēte. hui⁹ mōstrose p̄positōis ac
p̄fide fictōis autores. duos habuisse cacodemonēs sibi familiares
q̄rū p̄silio atq; auxilio eadē illa scripta periclitata quondā recupe-
rata fuere. In quib; vt de iurib; illis Thalmudicis loquitur. ini-
quissima queq; p̄tinēt. naturali oīno rōni repugnātia Addit etiā
idē ille ep̄s olim iudeoz Rabin⁹. q̄ scripta istiusmodi Thalmudi-
ca. de q̄b; mō facta ē mētio. p̄ter decalogi p̄cepta in vera lege mosai-
ca p̄tēta. alia q̄dā figmēta z auditu turpia p̄plectant. cū in q̄libet
p̄cepto dicāt eē aliqd de lege scripta p̄ Mosen. partimq; aliqd de le-
ge p̄ verborū exp̄sionē lata Auctores igit̄ siue glossematarij puerse
hui⁹ doctrine. noua effingūt p̄cepta. ac p̄posteras nō citra fraudē
expositōes p̄ceptoz legis. z id q̄dē a dei volūtate ac p̄cepto longe
aberrantes. Multa quoq; in eoz doctrinis continētur falsa. erro-
nea. iniqua. z absurda. nō diuine solū legi. sed naturali penitus re-
pugnātia. hec om̄ia legisti Capnion in tuo Burgenf. nec inficia-
ri potes. cū haz ip̄e additionū in tuo p̄silio exp̄se memineris.

fo. vi. fac. p

S. VI. Quid igitur de Thalmudicis loquēs libris querere nō
erubescis. ad q̄d istiusmodi libri ei in re sunt cōdem rang-
di. in quib; om̄ia p̄cepta diuina illi populo tradita sigillatim enū-

LIBER I CAP II.

meratur. Respice obsecro. respice ne pervertendo omnia. peruer-
sus ipse habeatis. Quid multa? Afferit idem Paulus tuus in iuribus
illis multa que pessima sunt. non in proximos tantum et externos. ve-
ruti in deum ac parietes contineri. tu vero Capnion. hec olim apud
Paulum. leges oculis (credo) non caligantibus neque fumosis. querere
audes. cur illi libri in illis potissimum locis. ubi de iudicijs et iudici-
bus agitur. sint comburendi

S. vii. Taceo eundem Paulum predictis adiecit. quod in Thalmud do-
ctrinae Christi (que celestis et immaculata est) repugnare eamque denigra denigrat.
re. Quid igitur sinistre persuadendo. plurima apud illos. et illa qui-
dem clarissima. de diuinitate. humanitate. et incarnatione. credenti-
bus plurimum suffragantia. contineri ingeminasse. Nunquid fideles Bona et eterna
que in Thalmud scripta sunt credere oportebit? Nunquid per illa Thalmud in
generalia de diuinitate humanitate et incarnatione Messie. ex textu potestioribus li-
Biblie desumpta. et Thalmudicis ineptijs fraudulenter permista. quibus inueniuntur.
in alijs etiam prestantioribus libris satis copiose inueniuntur. minus
catholice sentiendo. libros illos excusabis. impudenter continentes Je-
sum Christum demonium habuisse. seductorem blasphemumque fuisse?

S. viii. Dices ne iniustum aut impium esse. si quis zelo fidei illam
feditissimam voluerit suppressere doctrinam (per quam sa-
cratissimam Christi doctrinam impudenter et falso. et iniquum possunt
invertere conantur? Num sedem ipse apostolicam tales libros quon-
dam comburentem condemnare audebis? Prolixiores fuimus. sed tua
armata percontatio id expetebat. Prime itaque tue fuge ac palliatio-
nis via obstruximus Sine igitur ut Benignus materiam certami-
nis ingerat amplioris. Quia ego loquutus sum. te Benignum
non prohibebo

BE. AD IO. REVCH.

Cecitate sunt percussi. sicut et qui sciunt bonum. neque tamen faci-
unt. Torunt miscipulam. et pedem ponunt in eam Vir quidam di-
gnus exclamabat. Si iudei nunc omnes in Jesum nostrum crederent
ego non crederem. Nam vaticinio prophetarum et saluatoris. ac apo-
stolorum sententia. cecitas eorum usque ad ultima tempora est dura.
tura. et tandem reliquie Israel salve fient. Non ergo mirum est si vi-
dentes sint ceci. In mundum enim venit Jesus ut non videntes vider-
rent. et qui videbant ceci fierent. Velamen est positum super cor eo-
rum. Libri itaque hominum. usque ad ipsa illa sunt seruandi. ut ipsi sua per-
niciam et pertinaciam tandem cognoscant. dicantque Uenobis. videbam? et vide-
re nolebam? et ita ipsemet nos excecabam? et nos de gratia dei benigni-
tate quam a tenebris ad veram lucem peruenire meruimus? letemur Denique in

summi pontificis coronatōem vel coronatōis suffragiū. seu pcessio
ne locū sibi altū in via p quā pōtifer trāsit Iudei parāt atq; inter
alia sue legis libros ostēdūt. vt eos pfirmet postulātes Pontifex
aut nō pfirmam? s; toleramus rit? scz vros. z ritus vri libros res
pōdet Eur igit sunt cremādi quū tolerādi intēāt. Accedit ad hoc
nā frustra sit iussio. q; mādari executōi neq; librorū aut illoz longe
amplior copia inter infideles reperit. THEOLOGVS

S. J. Leopardū expmīs hic benigne z nūc calūniatoris nūc ex
cusantē. mō ppugnatoris mō arguēt locū vsurpare vide
ris Uez q; ab initio refers. vera ne sint an ita. paz nri ppositi inter
est. nisi q; de grege Obscuroz viroz te eē. hinc suspicari possumus
Id nobiscū fatearis optet. q; alia ē rō tolerādi Iudeoz rit? altera
tolerādi maledictos libros in deū blasphemos. z sacrā scripturam
corrūpētes. vnde de ritib; ad libros Thalmudicos pcedere. nīl cō
sequētie h; Quidq; sedes aplica pōitō ipib; fecerit. iam tu etiam
a nobis audiuisti

¶ Caplm̄ tertiū. pertractās assertionē Capnionis primā
GEOR. BENIGNVS.

Enūero q; tu aplm̄ induxisti Optz hereses eē. vt pbatī manifesti
fiāt. aduerarij arguūt a fili. Necesse ē vt veniāt scādala. igit occasi
ones scādaloꝝ optz manere z retinere. Nec aut psequētia mala. z ē
tue filis. igit z tua mala THEOLOGVS

fol. iij. fa. p.

p. Cor. p.

Mat. xviij.

S. J. Palā tibi ostēdem? Benigne te nrm infideliter argumētū
retulisse. Pretēdis em̄ nos pcessisse p locū extrinsecū. quē
dialectici vocāt a fili. pre ceteris debiliore. cū tñ vltro citroq; pces
sum sit. in vim syllogistice subsumptōis. minoris extremitatē sub
medio Capniō nāq; tu? sic argumētat? ē. fm̄ aplm̄ Optz hereses
eē zc. Iudei at quāuis recte loquēdo heretici nō sint zc. tñ hic sub
apli p̄bis pphēdūt. zcludēs libros Iudeoz eē pseruādos Cōtra
hūc ip̄s? syllogismū h; mō p nos disputatū fuit. idq; in p̄mis lue
ta fundamētū saluatoris nri Matthēi. xviij. Optet scādaloꝝ cau
sas tolli. z occasiones. vtz heretic? sermo cā ē z occasio heresum scā
dala ptra fidē generādi. fuit at hec minor pbata apli auctoritate.
cū inq; hereticoz sermo cācri instar serpit Manifestū pfecto ē. id
ipm̄ eē vtz. nō minus de sermone scripto quī manet. q; de prolato
qui raptim z inspirato dispenit. quēadmodum de libris Joannis
wyckliff heresiarche ex Angliā in Bohemiā translatis actū est. vt
q; ipa etiā (pro dolor) experiētia nos oīs multū attonitos seruat.
Ex hac potissimū ratione conclusimus Hereticoz libros esse tol
lendos. z sic eosdem per cōsequens siue necessario Iudeoz etiā li
bros (in quibus hereses continentur) de rigore iusticie destruendos
esse potius q; conseruandos

LIBER I: CAP. III.

S. ij. Amplius aut Capnion ipse tu⁹ itez inducendo idē apli
verbū pclusit prauos iudeoz libros vel hoc solo asseruā
dos esse fundāmento. q illis ipsis aliqñ destructis pbatū qui ptra
eosdē scripsissent nō possent fieri manifesti. quū in hoc casu (vt ipē
autumat) nō possit apparere vtz illoz argumentatiōes aut repli
catōes vere fuissent an false. hoc aut qz sit ridiculum dicere. nemo
omniū qui ignorat. Audi tñ Benigne quid Capnion velis. hec ē
(inquit) intentio in preallegatis beati apostoli verbis. qui scribit
ad Corinthios. xi. Oportet hereses esse. vt qui pbatū sunt mani
festi fiant in vobis. q quāto ineptior sit ipē Thalmud. me tanto li
bentius velle vt nostris studentibz ac literatis relinqui posset Nec
omīa patent ex prima assertionē.

S. iij. Contra hanc aut execrabile Capnionis sententiā. velut
apli textus de prauatōem hoc modo argumentati sum⁹.
Ex quo aplū nō de iudeoz dūtaxat heresibz. sed in genere locut⁹
est. luce elarius pz. q iuxta hanc puerfam inteptratōem violata sit
apli sententiā. qn ecclia ppter verbū eiusdem Apli ad Galatas. v. Galatas. v.
Modicū fermentū totā massam corrūpit. et. ij. ad Thimotheū. ij. ij. Thimo. ij.
vbi ait. Sermo hereticorū serpit vt cancer. libros hereticorū com
bussit. eosqz a nobis eliminādos esse voluit. ac tandē demandauit
Hoc aut cū sit manifesta blasphemīa. nec christiano hoīe digna.
ridiculū pinde est aplū voluisse hereticorū libros pmanere debere
vt pbatū p hoc fiant manifesti. ac si eoz libri ad hereticorū libros
velut adhuc dubij ac vacillantes (id qd absurdū est dicere) sint re
fricandi. vt hoc mō qnqz apparere possit. eoz ne argumentatiōes
ac decisiōes vere fuissent an false. Iterūqz ac si sacrosancta mater
ecclia hereticorū libros pdenās. pbatōz hō sūma cū veneratōe reci
piēs. de hō nō satz certos nos redderet. z postremo nō alif delirādo
q si Hieronym⁹ Augustin⁹ aliqz sexcentū pbatissimi doctores. p
talem ecclie approbatiōem. nō satis facti sint manifesti. p eo q li
bri hereticorū (ptra quos scripserūt) fuere exterminati. Et vt ad p
positū exemplū adducamus. Refert diuin⁹ noster Aquinas ptra
gentiles. lib. p. ca. xcvi. Iudeos scripsisse in Thalmud. cum aliqñ
peccare. z a pctō purgari. Reprobatqz idē turpissimā illā blasphe
miā. Nūqd ergo oportebit libz tam fedā heresim ptenentes pser
uari atqz custodiri. quaten⁹ sciri possit an argumentatiōes sancti
Thome vere sint aut ne? Jam quem eracuimus gladiuz ostendi
mus. quē qualiter Capnion infringere ppat libet auscultare.

IOAN. REV. AD BE.

Nosti sacra scripturā plures habere sensus. z vnūquēqz eā trahere
re posse ad quē sibi libet (illea fide) sensum.

THEOLOGVS

S. Thom. 5
Thalmud

LIBER I: CAP. III.

Cantico. vij.
Clemēs papa

Dis. xxxvij.
Hieronymus?
xxij. q. 4.

§. iij. Nasum illum ut ait scripture cereū. q̄tū hic p̄ te ēē
Capnion. p̄ illo naso de quo in canticis. turris liba-
ni magnificares Sed nō fert hec clemens papa te longe meli⁹ sen-
tiens. cui⁹ z nos om̄es credere oportet. sic inquit. Lex dei cū le-
git. nō fin p̄p̄iam ingenij virtute aut intelligentiā legat aut doce-
atur. Sūt em̄ multa verba in scripturis diuinis. que possunt tra-
hi ad eū sensum quē sibi q̄sq; sponte p̄sumpserit. Sed non oportet
Nā ex ip̄is scripturis sensum veritatis optz accipe z illaz scienti-
am ab eo discere. qui eā a maiorib; fin veritatē sibi traditam seruat
dis. xxxvij. Relatū. Hanc ob rem sic inq̄t Hieronymus. Quicunq;
aliter scripturā sacra intelligit q̄ sensus spūs sancti flagitat a quo
scripta est. hereticus dici p̄t. xxij. q. ij. heresis. Utriusq; certo co-
rū meministi in p̄silio illo tuo pueris. mi Capniō. Cur igitur hic
falso p̄suadere legentib; conaris. vnāquēq; scripturā trahere posse
ad quē sibi libeat ille fide sensum. Reliq; recensere ne tardaueris.
Benignus commendationem pollicetur. et eius quod te defecerit
suppletionem.

IOAN. REVCH. AD Be.

Quēadmodū ergo ap̄lus ad inferendū qd volebat dixit. optet
hereses esse ut p̄bati manifesti fiant. hoc est ut veraces agnoscant
qz ut ait p̄lus. Opposita iuxta se p̄specta magis elucescūt. Non
em̄ cognoscitur virtus nisi ex p̄p̄atōe ad vittū. ut ait dñs Hiero-
nymus. Sic z ego dixi. Oportet esse z manere libros illos. q̄si a si-
mili arguendo ad hoc ut cognoscat melius veritas nostra. z nra
recta fides. ex indeoz cecitate z stulticia. qui suoz doctorz verā doc-
trinā nō suscipiūt. aut intelligere nolūt. z falsa qdam ac stulta con-
plectūtur. Que p̄paratio fieri nō possz illis libris extinctis Nō q̄
rō eorū procedit p̄similr rōni quā ego attuli. Nō em̄ dixit Ap̄lus
Oportz hereses esse. igit occationes heresum nō sunt extirpande.
sed ut p̄bati manifesti fiant. z nos p̄similiter dicimus. Opus est il-
los manere libros ut nostre fidei vitas lymphidius cernat.

THEOLOGVS

Job. xxxij.

§. v. Doleo vices tuas Capnion. q̄ a te dissideas nō satis p̄dic-
torz memor. Ex p̄p̄atōe em̄ oppositorz quā hic facis haud
obscure p̄vinceris. te nō p̄demnare ad ignē. sed potius p̄ rigore ius-
ticie ex scripturis fundate p̄seruare libros p̄uos indeoz fidei no-
stre p̄trarios. Accede z loq̄re tu Benigne. Et si iniq̄tatē locut⁹ est
Capnion. tu ultra nō addas.

GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Placet id. nā ap̄lus deū nullū p̄mittere malū ex q̄ nō eliciat ali-
qd bonū norat. vñ ex malo heresis. hoc ut p̄bati manifesti fiant eli-
cit bonū. z tu cū ap̄lo in hac sentētia puenis q̄ est tacita z ip̄licita.

LIBER I: CAP. III.

Conducit et utile est esse mala. ex quibus oriuntur bona. Nam diligenter
deum omnia cooperantur in bonum. Sed apostolus sub illa sententia ponit hanc. Sed
ex heresibus oriuntur bona. igitur necesse est. hoc est. igitur conducit et utile est
hereses esse. Et unum bonum quod inter alia ex heresibus sequitur. exprimit. vide-
licet ut probati manifesti fiant. Tu vero sub illa sententia cum subassumis
hanc. scilicet ex libris Thalmudicis plurima oriuntur bona. ut iam diximus
igitur bonum est eos esse. non obstat quod in illis quicquid aliquid falsa vel stulta re-
periuntur. Differt tamen minor tua a minore apostoli. quod heresis est tota ma-
la. quod contraria fidei. Thalmudici libri aliquid sunt omnino pro nobis. aliquid
contra nos. aliquid neutri. Adversarii formant alio et diverso modo persequen-
tia. quod non est ad rem neque ad mentem tuam. aut ad vim scripturarum tuorum.

THEOLOGVS

S. VI. Nonne Benignus adiutor est ihecill. exhibetque Capnioni Job. xxvi.
pollicitam commendationem. nec tamen magnopere dictum suum commendat. dum dicit
sibi placere. non utique quod verum. sed quod colludetis amasij dictum. Id tamen
Benigne ridere non possumus. quod dum palliare queris errores alienorum
multum abscondendo. teipsum profecto in deteriore precipitas casu.
Dum sententiam adducis. quam vis et apostolo et Capnioni communem. hanc scilicet Con-
ducit et utile est esse mala ex quibus oriuntur bona. Quam quidem sententiam (pro-
ut ea inducis) terrene esse dicimus et spurcam. nec christiano homine di-
gnam. quicquid ex ea inferre conaris. hereticos omnino plenam et blasphemam

S. VII. Vocat autem tibi Benigno sic benigne ostendimus. Capnionem
ipse prima ratione sic est locutus. Quodammodo apostolus ad
inferendum quod volebat ait Optet hereses esse. ut probati manifesti fiant et
ita et ego dixi. Optet esse et manere libros. quasi a filiis disputando. ut ve-
ritas nostra melius agnoscat. finaliterque de eisdem libris loquens sic **Corin. I.**
subiungit. Et nos persisteremus dicimus. oportet illos manere. Adfirmam
autem hanc Capnionis sententiam. tu hanc aliam introducis et apostolo (ut super
dictum est) et Capnioni communem. Conducit et utile est mala esse ex quibus bo-
na oriuntur. Necesse est quod nec inficias ire potes. in hac cum sententia
te accipe scriptum esse. ut designet esse permanentem. ut idem significet esse quod ma-
nere. Negare etiam non vales quod eadem sententia tanquam uniuersaliter veram
induxeris. alioquin nimis ridicule diceres. Apostolum ex ea sumpsisse
hanc. Sed ex heresibus oriuntur bona. Id ipsum autem manifeste indicat
apostoli scriptum. quod per eam dictae communis sententiae subiungis dicens. Nam diligenter
deum omnia cooperantur in bonum. Cum autem diligenter deum omnia (ut oppositus ali-
quanto te. ut agamus) quicquidque noxia. perniciosa. enormia. perniciosa. ac
pestifera. tandem ad bonum cooperantur. sequitur tuam proponere pretendere. Condu-
cit et utile est esse quicquidque mala quicquidque enormia sint et perniciosa. dum
modo ex eis oriuntur bona. Quod quidem sensum ex ipsis (ut ita dicam) termi-
nis constat esse falsissimum. longe enim utile est talia mala non esse quod esse. et pernici-
osum est talia mala esse. Quod itaque absoluto sermone dicere audeas

Bb 4.

LIBER I. CAP. III:

Utile est talia mala esse. Enimvero si quispiam usque adeo desipiat. ut ita (quoadmodum nris hisce temporibus desipiunt multi) sentire videatur. profiteatur etiam (necesse est) propterea sit homines manere cecos. surdos ac membrorum imbeciles. Ex his enim malo refrenatur concupiscentia. enitaturque retractio. et id genus alia mille vitia. Utile erit etiam ex tanta pueria et stulta opinione pueros baptizatos (id quod nephas est dicere) non fatuos solum. verum et insensatos permanere. Nam ex his malo et innocentia conservare. et celestem securitatem consequi possent. Utile propterea videbitur in turpissima quocumque re perita. eo quod ex hoc sua discat agnoscere fragilitatem.

S. viii. Equidem Benigne si particulas spurcissime huius tue sententie sigillatim discutere voluerimus. inueniemus eas sepe numero fallam. raro autem veram. aut nullam potius habere (ut ingenuè fatear) verisimilitudinis colorem nisi certis solus accedentibus conditionibus. Primo namque illam intelligi oportet de malis illis ex quorum natura et per se et non ab usu extrinseco oriuntur bona. haud equidem quenis erilia bona. sed quae magis magisque necessaria sunt. plurimumque praesentia. quoadmodum ad interfectionem quorundam. quies sequitur reipublice. et ex christi occisione secuta est filii ad patrem obedientia. et regni tandem celestis aperitio. Altera conditio est. quod hominibus bona non possit quispiam nisi ex his consequi malis. hinc est quod tamen castitatio non nihil ad observandam adducat castitatem. attamen quoniam castitas et alijs vijs conservari potest. ideo gratia conservande castitatis se castrare haud convenit. Tertia quoque conditio est. quoniam ex malis ipsis. propter ipsa bona quae ex eis sequuntur non erurgant neque pullulent deteriora. quae longe plus excedant in sua malicia. quam bona praesentent in bonitate. Nam hoc certe casu longe perniciosius est talia mala esse quam sit utile ea esse. Perniciosius quoque magisque pestiferum est ea esse quam non esse. Nec homo cordatus negare potest quoniam peius sit absque ulla praesens comparatione talia esse quam non esse. Quis ergo nisi omnino deliret aut mente capto sit communi et absoluto sermone tanquam universaler vere et indistincte audebit dicere. Utile est mala esse. ex quibus bona oriuntur.

S. ix. Vis ergo praemissis discutiamus Benigne quo nam modo tu usus sis ista propositione. Dicis enim Apostolum sub praedicta propositione hanc subsumpsisse. Sed ex heresibus oriuntur bona. Illamque subsumptam per hoc declaras. quod probati ex heresibus manifesti fiant. subque sumptione Apostoli hoc inferas. Igitur necesse est. hoc est. igitur adducit et utile est hereses esse. Ut ergo uniformis utrinque et tua et Capionis ex dicta communi sententia sit illatio tribuis hanc (id quod negare non potes) apostolo sententiam. Utile est hereses esse. Id est permanere. quemadmodum fuit in te Benigne. Capion ex eadem communi sententia subintulit Bonum est illos Thalmudicos libros esse. id est manere. non obstante (sic enim prius se exposuit) quod in illis falsa continentur. Hoc autem

Philepen. ij.
Ad hebre. x.

S. Tho. 2^a 2^e

LIBER I. CAP. III

nihil ē aliud. q̄ inq̄ z citra religionē. apli intentōez puertere. Qm̄ Aug⁹.
 vt Blossa ibide inq̄. q̄ ē bñ Augustini. Nō vult apls neqz optat
 vt hereses sint. s; qz sic futurū ē. ita dī. Nā vt ipe fateris. heresis est
 tota mala. clarūqz ē ex ea seq̄ mala ingētissima. q̄ sunt fidei christia/
 ne corruptio. ecclīastice vnionis dissolutio. z certissima aīaz p̄di/
 tio. dicēte aplo. sine fide ip̄ossibile ē placere dō. Un̄ etiā z ab exor/
 dio suo m̄r ecclīa p̄ extirpatōe heresuz ad sāguinē vsqz sp̄ decertauit
S. F. Blasphemīa igit̄ ē aplo tribuere. q̄ ppter pbatoz mani/
 festatōem dicere voluerit. Utile ē hereses eē siue manere.
 qz multo splēdidi⁹ p̄bati sūt manifesti ex eliminatōe z extirpati/
 one heresum. q̄ ex eaz pmanētia. Quocirca z ridiculam. z om̄ino
 futile hāc apls indicasset cōsequentia. Hereses eē adducit z vtile ē.
 ad pbatoz manifestatōem. q̄ vtile ē hereses eē. velut isti silem p̄se/
 quētie. Castrari vtile ē ad declinandā p̄cupiscētia. igit̄ vtile ē castra/
 ri. S; h̄ auditu turpe ē. q̄ z illd̄ qd̄ p̄uicē. Nā bonū id ad qd̄ apls
 dī eē hereses viles siue opportunas. scz manifestatio pbatoz. ex
 directo siue ex integro poti⁹ ē heresum diuersaz extirpatiuū Cap/
 nion aut̄ ex h̄ eodē bono ad qd̄ apls ait hereses eē viles. pcludit li/
 bros p̄uos (aplo in h̄ p̄dicēs) pmanere debere. q̄ int⁹ z in cute sunt
 heresum p̄pagatiui. z cruētissima hereticis arma porrigētes. Jā vi/
 dere poteris si dissimulare nō vis Benigne. n̄ra ne illatio. quā p̄se/
 quentiā vocant. ad rē sit. an p̄ter Capnionis mentē. Hec boni p̄su/
 las Benigne z que sup̄sunt enarra.

Caplm̄ q̄rū declarās libros Thalmudicos eaz falsitati dedis/
 tos vt libros hereticoz

GE. BENIGNVS

Eniūero mirant̄ pleriqz. cur illos libros sic indistincte hereses
 appellasti cū in eis mltā vera vt etiā tu asser⁹ p̄tineat. oīs at̄ heresis
 sit falsa. s; vim rōnis tue nō p̄pēdūt.

THEOLOGVS

Quā p̄funde vim rōis p̄ceperim⁹. clare apparebit dū iferi⁹ col/
 lusionē hāc detexerim⁹ Interea Capnion ad obiecta tibi r̄ndeat.
 IOAN. REVCH. AD BE.

Plurimū interest veritatē docēdo illi misceri falsitatē. z docēdo
 falsitatē illi miscere veritatē. libri hereticoz falsa docēt. nōnulla ve/
 ra interponētes. libri Thalmud vera docēt. qz fidei n̄re mysteria p̄a/
 dunt. s; stulta z falsa q̄nqz interponūt. falsa qd̄ docent heretici. qz
 fidei vera p̄ria pbare conant̄. z falsitati quā intendūt nōnulla p̄a
 interponūt. Libri h̄o Labale seu Thalmudici docēt vera z illa in/
 tēdūt. qz fidei orthodoxe mysteria abscondita p̄palāt. licet interdū
 aliq̄ falsa z stulta intermisceāt. Nō sunt igit̄ h̄i libri appellandi p̄/
 prie heretici. neqz vt hereticoz libri. igni adijciēdi. Nū em̄ ex inten/
 tione veritati. illi falsitati adherēt. his in mēte p̄ se veritas aliūde
 falsitas. illis p̄ se falsitas inest. p̄ accidēs veritas. libri hereticoz sunt

Bb iij

Ad hebre. xj.

Blasphemīa
in aplm

Corollarīū

LIBER I. CAP. III.

q̄ vna nobiscū z christū z ei⁹ p̄fitem publicē nouū testamētū. libri
Thalmudici sōis vident. licet aliquo mō intus sint.

THEOLOGVS

Job. xxxij

S. j. Donec putabā vos aliqd̄ dicere p̄siderabā. At p̄dēnabit
te Capnionē os tuū. z nō ego. fateris em̄ in tuo p̄silio Thā
mud ipm̄ ex libris olim multoz Rabi collectū eē. Alio q̄q̄ loco di
cis. eūdē a iudeis post mortē Christi eē p̄positū. q̄ten⁹ eo melius
possent in suis disputatōibz. p̄ueris ad fidē iudeis resistere. Subi
dis etiā. bñ zc naturāl̄ eē credibile. eos q̄cqd̄ excogitare potuerūt
p̄scripsisse. q̄ mel⁹ se p̄ baptisatos possent defendere. Alio p̄o passū
affirmas. iudeos sua volumina sibi p̄p̄s emolūmēto z in sui fidei
tuitōem p̄didisse. Idq̄ in p̄mis si a christiano q̄piā ipugnatē Lō
fiteris insup̄ in eodē p̄silio. te legisse additōes dñi Burgēsis. in q̄
bus inuenisti q̄ Thalmudiste inq̄tū p̄nt intus doctrine christi (q̄
celestis z immaculata z incōtaminata est. repugnare eāq̄ deturpare.
Adducis postremo. in p̄ma tua declaratōe. argumēto. xxxij. Picū
Mirādulanū (quē plurimi facis) apte dicētē. doctrinā Thalmudicā
totali ab ip̄is hebreis. iā p̄ christianos pugnātibz eē p̄fictā.

Folio. lū.

Fol. xliij. i fine

Folio. vj. fa. j

Sapiētie. vñ

Pic⁹ mirā. in

Thalmud

S. ij. Ut qd̄ ḡ nūc dicere nō erubescis libros Thalmudicos ve
rere. falsitatē p̄o p̄ accidēs eis inesse. q̄s tñ p̄us in tuitōem iudaice
p̄fidei. p̄ catholicā fidē. z in christiane tandē doctrine oppugnatō
onē ac denigratōem. p̄ncipāl̄ excogitatos affirmasti. Cur igit̄ nō
verere libros iudaice p̄fidie hereticoz p̄ferre libris. tāq̄ p̄ se verita
tem intēdētes (vbi hereticoz libri p̄ se falsitati inherēt) p̄ accūs p̄o
veritatē p̄tinentes. z ob id nō eē igni adiciendos sicut hereticoz li
bros. quū plerūq̄ heretici nō (vt tu falso existimas z p̄ncipāl̄ effin
gis) p̄traria fidei p̄bare conent̄. s̄z pon⁹ obsequiū sese deo p̄stare. et
nouā christiane religioni salutē afferre laborēt. atq̄ intēdāt. libri
tñ eoz nō min⁹ ob id ip̄m p̄burunt. vbi p̄tra libri Thalmudici ex
intēione Christi doctrinā denigrare laborāt. Quem teip̄e facis mi
Capnionē. Uia ne tibi machera dē acutior. O q̄ fortis atq̄ egre
gie tibi hāc gloriōsus ille atq̄ inuictus antistes p̄ter Petrus bru
tus veneris. Cathariensis ep̄us. q̄ p̄ductis p̄ pluribz in mediū.
fēd. illis articulis. ad dños Vincētinos in hūc modū cōcludit.
Quāta sit Thalmudistarū prauitas. q̄tra infidelitas. q̄tra repug
nātia legi nature z institutōis diuine. fugit neminē. Quis nō cēse
bit igit̄ Thalmud ip̄m qd̄cūq̄ etiā sit. p̄ frustra lacerandū. ac vñ
cū iudeis oibz pariter p̄burendū. hecille. Uide itaq̄ Capnion q̄
frivole. q̄z arroganter. in ecclesie scandalū. iudice p̄fidie libros.
ac sathanelandaris synagogam. Nilomin⁹ tamē cepta tua p̄se
quare. Si erraueris ego te docebo.

Quāuis here
tici putēt se p̄
tare obsequiū
deo. nihilomi
n⁹ eoz libri cō
burunt.

Petr⁹ brut⁹ in
Thalmud.

LIBER I. CAP. III.

IOAN. REVCH. AD BE.

Preterea illos libros nō appellavi hereses. s; similitudinē apli de
heresib; illis appuli bis libris

THEOLOGVS

S. iij. Usq; q loqris talia Capnion. z spūs ē multiplex s; mo/
nis oris tui. labia tua rīdebūt tibi. In cōsilio em̄ tuo Le **Job. viij.**
sar; qstioni rīdēs defensionē nephādi Thalmud in s;bo apli pmi
tus fundasti. Oportet hereses esse. Morq; in vim subsumptionis
sub eiusdem dicto sic adiecisti. Quānis aut recte loquendo iudei
nō sunt heretici zc. tamē hic sub apli s;bis cōphendūtur. z ex his
pcludis iudeoz libros debere asseruari. Sicut at iudeos dixisti here **Capnion sibi**
ticos. ita z eoz libros tales eē designas. alioqñ z ridicule subsume **met nō coherz**
res. z plus q; ridiculo dignū pcluderes. Cur g nūc nō verer; dice/
re. Ego Capnion nō appellavi libros illos hereses. vez apli de her/
resib; illis similitudinē bis libris appuli. ac si argumētū a sili forma
uer; q disputādi loc; ē tot; extrinsec; quū cōstet te. velut p subsum/
ptionē minoris extremitat; sub medio. argumētari voluisse. Eos
g libros h; mō hereticos dixisti. q apls de heresib; locut; ē. Proce/
denec tñ putes te solū hoīem. cū q sapiētia moritura sit. **Job. xij.**

IOAN. REVCH. AD BE.

Et si eos hereses appellassem. nō atrox crimen fuisset. Sicut nā/
q om̄e qd nō ē ex fide. etiā amor dei. pctm̄ esse dici p̄t. hoc ē nō me/
ritoriū vite eterne. q em̄ caret fide. caret z grā. z grā dei est vita eter/
na. Sico om̄is doctrina q est sine fide nostra. heresis est. z licet infi/
delitas dicat queuis vera. nō tñ sunt vera eterne salutis meritoria
Est igitur sili heresi. qz nō pducit ad veram vitā. sine fide christi.
Neq; est simile de libris hereticoz in fide nostra. z libris q sunt ex/
tra fidem nostram. quos ecclesia tolerat. sicut nō est simile de Al/
choran z libris Arrij aut Sabellij. hi em̄ sunt intus. alij foris.
Quid aut mih; cū is qui foris sunt inquit aplus

GE. BENIG.

Si foris sunt. quid ergo tu qui intus es eosdem defendis

IOAN. REVCH.

Quemadmodū Socrates dixit. Unū scio. quia nihil scio. ita
et ego hoc dūtaxat defendo. q nō sunt eo modo offendendi. quia
nostra nō interest supprimere ritus eoz qui foris sunt. nisi velimus
eos cogere ad nostre legis observantiā. vt aliqui consuluerūt z nō **Doctor subtil'**
tolerare. quippe vt aiunt minus malū impune eis foret nō posse **In. iij. dist. iij.**
legem illicitam seruare q; libere tenere. **in fine.**

THEOLOGVS

S. iij. Attende mi Capnion z obstupefce. z suppose digitū
ori tuo. Ostendā siqdē te ignorasse lucē. Ex q em̄ doc **Job. xxi.**

LIBER I. CAP. III

Nō valet. nō trīnā oēm absq; christi fide existentē. heresim eē dicis. eo q; eterne
ē vite merito vite nō sit meritoria. Quid igit dices de veritatib; p̄mōz p̄ncipio
rū eterne. p̄mō rū iuris nature. deq; cōclusionib; imediate ad ea sequētib;. hec p̄mō
de ē heresis
P̄s. iij.

Roma. p̄.

Lapnion i fe/
das labit ab/
lurditates.

Proverb. ix.
Sctus Tho.
i. p. q. i. ar. v.

Lapnō voca
bula pfundit

Grammatica
Lapni. noua.

p̄s. viij.
Declaratōe p̄.
argumēto.

S. V. Porro p̄mō veritatē dei in iniusticia detinuerūt. Nā qd nō
p̄mō. Si qd vt (tu asieris Lapnion) oīs doctrina q̄ ē sine fide n̄ra. here
sis ē. qd nō nō ē dei. heresis erit. hereses q̄q; erūt q̄s qd ē illis deus
manifestauit. Uides ne mō Lapnion in q̄ fedas laberis. tū absur/
ditates tū iēptias. affirmādo doctrinas oēs. 7 synceras p̄mōz veri
tates tā morales q̄ mathematicas. certissimas qd ē scias eē hereses
S. VI. Profecto mirandū 7 illd ē. qd te firmas 7 qd moueris ridi/
culū. Cōstat em ad hereseos officiū atq; naturā p̄nere.
nō solū ad vitā eternā nō pducere (alioqn infusa p̄ctoris fides he/
resis foret) verū etiā id qd nature ipius est p̄p̄iū. a vitā eterna aū
p̄spectū abducere. Tales at nō sunt philosophice doctrine. q̄ diuī
ne p̄p̄ie iugit ancillat. De q̄b; puerbioz. ix. plures ita scriptū esse
p̄mō. Sapiētia edificauit sibi domū. 7 misit acillas suas. vt voca
S. VII. Argumētari igit h̄ mō Lapnion vt (rēt ad arcē zē.
nūc seq̄tur. nihil aliud ē q̄ delirare ac mente captum eē
Infidelīū doctrina quis vera dices s̄lis ē heresi. qz nō pducit ad
vitā eternā. q̄ oīs doctrina q̄ ē sine fide n̄ra. heresis ē. Etem qd hoc
aliud ē q̄ p solo tuo arbitrio atq; libidine inani. ac nulla tandē
vocabuli rōne habita. doctrinas pfundere. vocabulis etiā tortuo/
se turpiterq; abuti. quēadmodū 7 tuipe Lapnion in tuo p̄silio (nō
absq; iniuria) 7 id qd ē ex sacro (qd magis ē) euāgelio malignos eos
canes iudeos. nō mō Romani vez 7 sacri Romani iperij ciues. p
tulisti. qd postea enormē satis exponēdo p ciues voluisti intelli
ge re subiectos. qd qd ē exponēdi genere 7 porcos 7 asinos. ac reliq; tā
dem pecora capi. sacro romano iperio ciues ascribere posses. Jux
ta illd p̄phete. Dia subiecisti sub pedib; ei⁹ zē. Alio itē loco tui cō
siliij (cui postea nomē Speculū oculare) malignos rabidosq; canes
iudeos paratiores eē affirmasti nob; fūire q̄ dānū (id qd pueri oī
no pnegant) inferre. 7 postea nescio qd id vesania exponendo. dixisti
Seruire. id est bellum nō inferre. Bella pfecto apud tantū poe
tam hec est grammatica.

LIBER I. CAP. III.

S. viii. Nunc autem et ad doctrinam Thalmudicam nostra redeat oratio. Tu Capnion ex eo, quod neque Thalmudica neque aqua tinctorum doctrina ad regna celestia perducit (quod profecto siliteudo prius negativa est et valde extrinseca) declarare vis. Thalmudicos libros esse hereses, cur autem non potius eos declarasti hereses, ex his que intrinsece seu ad intra pertinent ad naturam heresis. Receperunt enim legem Thalmudiste sibi diuinitus promulgata, quam non minus professi sunt quam nos fideles eam profiteamur. Quod etiam aqua tincti heretici sunt professi, legi autem diuinitus date non minus prauenerit Thalmudistarum doctrina, quam baptizatorum hereticorum euangelio diuinitus promulgato. Numquid ex eo quod pene iuris canonici solos baptizatos conueniunt hereticos. O Capnion capnion putabis ne coram dei iudicio (id quod infallibile est) Thalmudistas ipsos penas hereticorum euasuros fac si nomen et perfecta heresis ratio a solis christianis inuenta sit sub eiusdem duntaxat latitet, itemque ac si ante christi aduentum nullus in lege iudaica reperi fuerit secundum absolutam rationem hereticus. Profecto longe secus sentiunt egregie ille doctor, dominus Jacobo de placetia christi Doctria thalipolitanus Episcopus, in suis declarationibus, quod deductis multis heresibus scribimus Thalmudica ortam habere et phariseorum, quas christus eiusque discipuli Ioannes reprobauerunt tam ex secta phariseorum quam doctrinam hereticam et fermentum corruptiuum legis et prophetarum. Eorum cludit doctrinam Thalmudicam originem traxisse ex secta scribarum et phariseorum, eamque a christo condemnata, pinde et vere esse hereticam, quod tollit totam veritatem finemque in lege et prophetis intentum et expectatum. Uides te insipienter locutum ea que supra modum excedunt scientiam tuam. Ca. Job. xlii.)

IOAN. REV. AD GE. BE.

Sed quousque eos toleramus etiam libros quibus se tenent tolerare debemus THEOLOGVS

S. ix. Dic faciem tuam Capnion nimis operuit caligo, ita quod longe a via aberraueris veritatis. Constat enim credere voluntarium esse. Quare etiam iudei ecclesie non sic subsunt, ut eis possit inuitis fide infundere, aut ad fidei compellere professionem. Nam infelicem hoc plerumque sortis exitum, fidei scilicet christiane confusionem. Tolerat ergo ecclesia interiorum corum perfidiam, quod diu iter nos absque creatoris nostri iniuria peruersantur. At peruersi eorum libri que sunt exteriora arma sue interioris seu interne malignitatis atque perfidie, subsunt potestati principum et ecclesie. Et quoniam per eos Christi saluatoris nostri doctrinam (ut supra dictum est) deturpare conantur, sacras scripturas deprauant ac plane corrumpunt iudaicam simplicitatem in sua peruersitate referunt obstinatam. Si ergo secundum dispositionem iuris de iudeis ca. ultimo, et sententiam diuinam Aqnatis secundum cuncta scilicet de, q. x. ar. x. ecclesia potest de iudeorum bonis disponere, cur sint seruati in eiusdem. Cur obsecro tu (neque dei timens neque homines) id ipsum de Ec. i.

Job. ii.

Dein. ca. vlt. Scilicet Tho.

LIBER I. CAP. V.

Job. xxxix.
Job. iij.

peruersis eoz ac p̄sentissimū veneni libris negare laboras? Manum
igit̃ tuā pone sup os tuū. Lōceptū em̃ pro te sermonē Benignus
tenere longius nō poterit.

G. BENIG. AD IO. R.

Libros Talmudicos nō mō tu. cui nō mediocrē adhibeo fides
sed oēs nostri illā linguā sciētes. vt Nico. & ly. Burgen. & ceteri nul
latenus exterminādos. s; poti⁹ p̄ modo & vtilitate christianorū
p̄seruādos eē censuere. soli illi⁹ sermonis ignari tumultuosuz vul
gus sectātes. p̄tra illos inuehūtur libros. graculorū more nescien
tes qd̃ promāt. & vocē p̄p̄iā ignorātes. Ego cui parū est illi⁹ lin
gue. vestrā. hoc est Ni. & ly. et Burgen. & tuā in hac re complector
sententiam

THEOLOGVS

Aristo. i rhe.
Job. xxxij.

S. F. Si phus es Benigne. nō te p̄terit qz passiones sunt fm
quos hoīes aliter & aliter se habēt ad iudicia. Et qz tu vis
Capnionē apparere iustū. inde absq; scia pro p̄silio suo & elas. hinc
falsa aut dubia p̄ certis narras. & amasio tua nō mediocrē habes fi
dē. Uide Nicolānū lyzanū. Burgēsem. libros Talmudicos nul
laten⁹ extirpādos censuisse. in eoz scriptis nō inuenit. Quare iux
ta regulā diui. Hieronymi. eadē facilitate p̄tenit q̄ astruit.

Hieronym⁹ i
omelia

S. F. Porro falsum est qd̃ dicis Benigne. hebraici sermonis
dūtaxat ignaros. graculorū more nescientes qd̃ pmāt. in
uehi in illos libros. In hoc certe nō tibi adstipulat tu⁹ Capnion
q̄ in suo p̄silio affirmat Raymūdū. Alfonsuz. Burgēsem. & Petz
Raymūd⁹ Alnigri asserere multa feda & auditu horrenda in Talmud p̄tineri.
fonius Petr⁹ quos qd̃ auctores i hebraica lingua natos. alitos. atq; educatos.
nigri. eiusdēq; peritissimos fuisse. nemo nō affirmat. Nō igitur posthac
suscipias Benigne vocē mendaciū. nec iūgas manū tuā. vt habet
Erodi ca. xxiij. vt p̄ impio dicas falsum testimoniū. leuiter locu
tus es. & ceteros q̄ inferiores tui nō sunt irrifisti. qz q̄tū in te ē tuū
evacuasti timorem.

Job. xxxix. et
rv.

¶ Caplm. v. recitās s̄ba aduersarij. eaq; fm diuersas clau
sulas distinguūt & explanat

BENIG. AD REVCH. G. AD IO. R.

¶ Verū male sonat in aurib; meis. q̄ illa christi verba Joannis. v.
Scrutamini scripturas. qz vos putatis in ip̄is vitā eternā habere
et ille testimoniū phibent de me. sint de libris qui sunt i Talmud
collecti intelligenda

THEOLOGVS

Job. xxxvi.

Prīa clausula

S. I. Sustine me paululū & indicabo tibi Benigne q̄ sint sup q̄
bus p̄certam⁹ Capnionis s̄ba. que eluo p̄silio fidelr affere
mus. & quo facilins & penitiorē intuitu videant in certas clausu
las distinguētes quaz Prīa in hac resonat verba Ulteri⁹
loquit̃ dñs in p̄notatis verbis. in q̄tum putatis in eisdem scriptis

LIBER I. CAP. V.

ris vitā eternā habere. et nō dē in quibz vos vere scit̃ vitā eternā habere. quoniam illud

in eodez loco fecit quicqz p vero reputare. qd nō est ita. Designat em̃ vulgariter wenen. latine putare. Per hoc partit̃ scripturas in bibliā atqz in libros magistrorū.

Secūda clausula Quia eos antea docuerat qz vere dēberēt sci-
re et nō putare ex bibliā vitā eternā haberi. Lu. x. 26. Hoc fac et vi-
ues 26. Ilud et Moyses ante pdixerat deuteronomij. xxx. caplo. Cō-
sidera qz hodie posuerim i aspectu vitā et mortē 26. Jō habebāt ipi
nullā ambiguitatē de bibliā quin vitā eterna esset in ea.

Tertia clausula habebāt tñ adhuc libros qui nō erāt bibliā. quos eorum
magistri. rabbīqz cū subtilitate pfecerunt. illos appellauit dñs nr̃
Jesus ch̃rist̃ traditōes Matthei xv. Quarta per quas in

opinione quādā adducti erāt. ac si ex illis etiā vitā eternā adipisci
dēberēt. et illud minime verū erat. S3 dñs noster Jesus cōtradixit
atqz ostēdit eis qz ceci ēent. et tñ dicere vellent se videre. Joan. ix. ca.

Quinta et insup scripturas q̃s ipi p̃scripsere. et eoz vitaz re/
probauit. Matthei. xxiij. cū multis verbis q̃bz vtis aduersus scri-

bētes illoz libroz et aduersus spūales **Sexta** Ex quo pcipere
licet. qz noster dñs Jesus scripturas magistrorū ex q̃bz Thalmud
collectus est et p̃posit̃ est. in q̃bz putāt se vitā eternā habere. suis
verbis vult pprie (almanice eygentlich. id est solitarie) significare
et designare. quando loquitur perscrutamini scripturas. qz vos
putatis in ipsis vitā eternā habere. et ille. hoc est dicere. et ille etiam
vna cū bibliā. hoc opat̃ illa dictiūcula et

Septima Ac si vel-
let dicere scripture vestroz scribarū et doctoꝝ ex q̃bz Thalmud col-
lectus atqz p̃fatus est phibent etiā testimoniū de me. eque (alma-
nice also woll. id est eque bene) vt bibliā Et hec est veritas

Octa ua qm̃ quāto magis Thalmud p̃tra nos p̃fect̃ est. tāto melio-
ra et efficaciora sunt testimonia. q̃ p nobis et nostra christiana fide
in illo inueniūt̃. **Nona** Quāob̃re (almanice darumb. id ē pp

ter hoc) ch̃ristus mādauit qz ille scripture in scholis dēberent dili-
genter scrutari. et de illis disputare et nō p̃cremare. q̃ Nec sunt s̃ba
Benigne Capnionis tui ex speculo oculari. iuxta trāslatiōem ad-
uerse nobis partis Rome factā de s̃bo ad verbuz. excepta. hoc solo
dempto qz in tertia pdictaz clausulaz sole allegatōes ex euāgelista
et Moise abbreviate sunt. Deinde folio octauo facie. ij. postqz decla-

rauit quo tempore Thalmud p̃fatus sit finaliter de Thalmud sic
p̃cludit. Cum aut̃ ch̃ristus p̃cepit. nos dēbemus ex eo disputare. et
testimonia sui aduentus ex illo sumere. haud flammis dēdend̃ est
Nec igitur est clausula decima.

Decima clausula

S. ij. Vides ne hic Benigne. ni malignus esse volueris. qualr

capnō tu? i p̃ma clausula Ch̃ristū asserit dimisisse scrip-
tū p̃ticiap

Secūda cl.

Tertia cl.

Quarta cl.

Quinta cl.

Sexta cl.

Septima cl.

Octava cl.

Nona cl.

Decima cl.

Sūmariū d' /
ctariū p̃ticiap

LIBER I. CAP. VI.

Sūmariū di
ctarū priculaz

turas in bibliam et in libros rabbinorum. Cōspicis etiā Capnionem
primū huius p̄ficte diuisionis membz declarare in secūda clausu
la. Aperte etiā vides in tertia clausula rabīnorū libros quos Chri
stus traditiones nominauit pro secūdo mēbro eiusde diuisionis
accepisse. et mēbrū illud declarare. Cernis etiā in quarta clausula
Capnionē tuū libros rabīnorū p̄dictos in hoc dīstīnxisse a bibliā
q̄ iudei putabant in eis vitā eternā haberi. qd̄ minime verū erat.
sed dñs Iesus p̄tradidit. Vides etiā in quinta clausula quēadmo
dū apud tuū Capnionē p̄dictas rabīnorū scripturas reprobauerit
et earū scriptores Matthei. xxiij. Aduertis etiā Benigne ex sexta
clausula q̄ quīs christus reprobauit p̄dictas scripturas et earū scri
ptores. nihilomin⁹ tuus Capnion sub expressa nota illatōis ma
nifeste infert ex precedentibz clausulis christū (qū dē Scrutamini
scripturas etc.) posthabito p̄dicte diuisionis mēbro primo. desig
nasse p̄prie. id est p̄cise. siue eas solū scripturas magīstroz. ex quibz
Thalmud collectus est. in quibz scz putāt haberi vitā eternā. q̄
tū nō habetur in eis. Dissimulare etiā nō potes. qm̄ in septima clau
sularū Capnion sub nota maxime assertionis equiparauit testimo
nia Thalmudica de Christo. testimonijs biblie. Clarū etiā est ex
octaua clausula Capnionē supponere atqz fateri Thalmud ipsū
p̄tra nos esse p̄fectū ex p̄dictis rabīnorū scripturis. quas christ⁹ re
probauit. quēadmodū etiā alijs locis sui p̄siliū testatus est Thal
mud p̄tra fidem christianā ex intentōe opilatū esse. P̄spicis etiā
Benigne ex nona clausula. quēadmodū Capnion astruit Christū
ideo mādasse habendas esse scholas Thalmudicas. et nō esse com
burendas earū scripturas. qz Thalmud p̄tra nos p̄positus sit. et
ob id testimonia Thalmudica efficaciora esse debeant. pro fide chri
stiana. Cernis etiā Benigne. nec dissimulare poteris quēadmodū
Capnion tu⁹ asseruit. Christū nobis christianis p̄cepisse disputa
re ex Thalmud. et testimonia aduent⁹ ex eo sumere

Capl'm sextū improbas q̄rtā Capnionis assertōem

S. Quales aut in hisce particul' deliteāt errores. q̄s tu Benig
ne p̄nuentibz oculis p̄terieris. p̄adere ope p̄cū ducim⁹ In
septima nāqz p̄ricula vt rabīnorū scripta sacre parificaret biblie in
phibēdo testimoniū Christo tanqz falsantē sacro adiicit euangelio
appositōem. Cū em̄ Christ⁹ absolute et dūtaxat dixerit. Et illi re
simoniū phibent de me. Capnion p̄paratōem in iudeoz partē p̄
ponderatē inductur⁹. interpretat Christū dixisse Et illi testimoni
um phibent de me. ita bñ sicut biblia. p̄sumptuose et nō minus fal
se subnectēs. Et hec ē vitas. Cōptū aut habem⁹ eiusmodi veritatem
et additōe n. Deutero. iij. quēadmodū et apocalipsis vltio. vbi il
le idē Joānes ap̄ls (cui⁹ sunt verba sup q̄bz disputatio nūc p̄titur)

Limā Capni
onis p̄cule
Capnō teme
re et false addit
ad sacre euage.

Deutero. iij.
Apoca. vltio.

LIBER I. CAP. VI.

sic inquit. Si q̄s apposuerit ad hec. apponet x̄p̄ sup̄ eum plagas. **Prouer. xxx.** Idē puerbioz. xxx. d̄. Ne addas q̄cūq̄ s̄bis illi. inueniarisq̄ mendax in his quoq̄uersus respiciēs itueris. phibitā eē mēdolaz ad sacram scripturā z x̄i s̄ba additōem. huius aut̄ farine Capnionis esse auxilium facile clarificabimus.

S. ii. Aduentū siq̄dē christi. humani acuminis superare vires iudei nō dubitabāt. quēadmodū z rei h̄z veritas. iuxta id **Malachie. iij.** Et quis poterit cogitare diē aduētus ei⁹. Et p̄inde illius aduēt⁹ z alia id gen⁹ sup̄naturalia. sola x̄i cognoscibilia s̄z reuelatōe. Id q̄d scriptū legimus **Genes. xl.** Nūquid x̄i est interp̄tatio. Et rursus sc̄dē **Petri. ca. p̄.** Neq̄z em̄ humana volūtate aliq̄n allata est. p̄phetia. sed sp̄sctō inspirati. locuti sunt sancti x̄i homines. quib⁹ si accedat q̄d ad naturā atq̄z officiū testimoniū p̄tinet facere fidē vel. p̄batōem (quippe cū testimoniū ad hoc z q̄rit z ad h̄itē) hoc inquā accedēte necesse est. vnū ex trib⁹. quoz quoduis vel blasphemū. vel est hereticū. tuū assequat̄ Capnionē. q̄d p̄docefaciem⁹. Aut em̄ christus citauit rabinoz scripta in sui aduent⁹ testimoniū. tanq̄z ipsi diuinit⁹ inspiratis. huiuscemodi veritatū reuelatio facta sit. Et certe si sic dixerit Capnion. horribiles eū inferi quūtur bestie. q̄s tu Benigne phibere neq̄s. illi sc̄z mōstruosi errores q̄ in eiusmodi scripturis vita p̄sistat eterna. Et deinde q̄ christ⁹ reprobauerit hos hoies. z eoz libros q̄ sp̄sctō afflati grandia prodidēre mysteria. vtpote qui sp̄sancto reuelante libros suos z p̄fecerūt z ediderūt. Que blasphemā esse adeo patulū est. vt neminez liceat vel subdubitare.

S. iii. Qd̄ si alterā triū p̄tē forsan iter dixeret. p̄ tuo Capnionē cui apparēt arguis. re aut̄ ip̄a eū tutar⁹) dicēdo scripta rabinoz citasse christū. nō eaten⁹ q̄ten⁹ reuelatio eis facta sit diuina. quin potius q̄ humano studio diuine legis atq̄z scripture reuelate tales cognouerint veritates. z postmodū eas talit̄ cognitas suis. p̄p̄is l̄ris ac codicib⁹ remādarūt aut inferuerūt haud secus atq̄z nostri facitauerūt. z faciūt catholici doctores. Si inquā ad hāc p̄fugeris viā. nō penetrabis. minime euadere poter⁹. s̄z iacet assertio Capnionis vtiq̄z p̄strata. Sc̄dm̄ hāc siq̄dē viā clarescit rabinoz scripta. si q̄ p̄ christo tonāt. robur atq̄z testificādi vim. nō alit̄ unde sortiri q̄s elacra. x̄i q̄ elicitā aut desumpta sunt biblia. Cui si accedāt. p̄pones ille z regule in naturali lumine euidentissime. q̄s fides approbat. nec christ⁹ iteruertere voluit. videlz p̄pter vnū. q̄d q̄z tale z illud magis. Et iterū Nō p̄t idē puenire plurib⁹ p̄ se p̄mo. Et rursus aliqd̄ magis puenit ei cui p̄ se p̄mo. q̄z ei cui secundario. Vis inquā positis z cōcessis. q̄ (nisi fatū) negabit nemo. Jacet potēter. p̄strata assertio illa Capnionis. q̄n̄ interpretando z false appo-

Prouer. xxx.

Malachie. iij.

Genes. xl.

ij. Petri. p̄.

Officiū testi-

monij.

Christiana ve-
ritas rōni na-
turali nō refra-
gatur.

p̄. d̄ gēti. c. viij.
p̄o posteriorū
Ex. cō. q̄nti.
et. xiiij.

Ec. iij.

nendo dicit christum astruere voluisse. quod rabinoz scripta ita bene testimo-
nium phibet christo sicut biblia. Nec per omnes finem in biblia magis aut
melius testimonium phibet quam rabinoz scripta. falsissima est inquam
hec assertio. quod propter quod unumquodque tale et illud magis. et magis pue-
nit aliquid ei cui per se primo puenit et. Nec autem via fateatur veritatem testi-
monium primo et per se inesse biblie. et per ipsam rabinoz scriptis. Proinde
sequitur. quod scripta rabinoz non plus imo nec eque bene ut biblia testimo-
nium phibet. sed penitus e contra dicendum est biblia per se et per omnes magis.

S. III. Ad hec quod per comitatur. quod si ut Capnion placuit Christi
ad rabinoz scripta remiserit. tamquam ad ea que magis et me-
lius per se testificarentur quam biblia. quod Christus vel illas maximas infre-
gerit incorruptibiles eas falsando. vel quod ipse saluator cecutierit aut
aberrauerit. riuulos et hos multos corruptelis infectos. fonte pleno
fonterelicto et puro plurisfaciendo. Biblia enim iuxta hanc viam veritas in rabino
Christi penes riu scripta deriuatur. et tamen Christus ad riuulum magis remittit.

S. V. Que omnia cum absurditatis scateant. ad tertiam trini partem
Capnionem ad riuulum mittit. diuersitas opter Christum scilicet citasse in sui testimonium rabino-
rum scripta. non quod veritates ille eis sunt reuelate (ut prima via huius) nec
quod ex reuelatis scripturis eas acceperunt (ut habuit secunda). Reliquum
est. cum tales veritates acie transcendat humane cognitionis naturalis.
quod rabini eiusmodi veritates. neque ex cognitione certa. imo nec ex per-
habili diiectura verum fictione quadam voluntaria et casuali attigerint.
Et inde sequitur. quod homini scriptis nil soliditatis sit. neque fide nata sit
gignere. utpote que veritatem magis mentiendo. quam vere per sagiendo at-
tingant. Christum autem talia citasse scripta in sui testimonium. taliter
ut nunc diximus qualificata. diuinis denique testimoniis puta vocis pa-
terne. miraculorum quodque operum. veluti per tertio testimonio annexis
se. non nisi extreme videtur esse demeritis. Hoc siquidem describentes pacto re-
futat per me Thimo. per. Applus cum inquit. volentes esse legis doctores. non
intelligentes neque que loquuntur. neque de quibus affirmant. Arbitramur Be-
nigne in hoc trinio bestia esse irretita atque conclusam.

Thimo. per.

S. VI. Et si forsan angulum inquiras que Capnion elabatur dicendo in
tatu saluatore citasse rabinoz testimonia. inquit per christum
sto apti sonant et per quanto iudei eis adhereret firmi. eaque inficiari ne-
queunt. Per hunc inquam latere Capnionem non educis. ipemet etiam testa-
tur quod Thalmudice scripture christum in particulari. hoc est illud nostrum
iesum ex intentione reprobat expulisse. Cui mirum cum Thalm. et eo quod teste
in defensione iudaice perfidie contra christianos est editum. Hinc est quod et si
adhereret scriptis. generatim forsitan per christum. aut messiam tonatibus.
artamen huiusce adhereret scriptis. tamquam longe aliter quam de hoc Iesu acci-
piendis. Et perinde neque de Iesu iudeis faciunt fide. neque etiam in nobis
de iesu magis assensum aliquem parturiunt. quam veterum fabule. in quibus

LIBER I. CAP. VII.

te Iesu aliquis vera pñciat. Si aut nec iudeis nec nobis aliqua
asserat pbatōem. Cuz 7 moderni maledicti iudei inibi de Christo
aut messia scripta approbāt. Iesus aut execrat neq̃ p̃ditissimi vbi
gentiū q̃so manet hec capniōis effrenis assertio. q̃ astruit Christo
animū fuisse dicēdi scripturas rabinorū sibi perhibere testimoniū.
ita bñ vt biblia. si q̃dē locū in christianitate nō offendet. s̃z iudei nō
grauate. q̃nimo q̃zincūdistime eā recollegerūt

S. vii. Ampli si tu Benig. Capniōi p̃dictū larē adhuc cō-
cederis efferre pedē occurrit tibi hoc mōstrū. q̃ christ⁹
mādauerit sue diuinitatis atq̃ aduē pbatōnem. dūtaxat iū dis-
putatōe p̃sistētē. q̃ solūmō ē ad hoīez. Ad cui⁹ q̃dē formā nil refert
vex ne sit an falsus qd̃ assumit. at sat erit. si ab aduersario det aut cō-
cedat. Sūt aut eiusmodi pbatōes nō nisi qd̃a inutiles p̃boz pug-
ne. q̃s vtiq̃ apli haud q̃q̃ vel ad p̃uincēdos vel conuertēdos as-
sumpsere iudeos. verū p̃cise ex sacris p̃tra eos bellarūt lris. id qd̃ tū
ex eoz p̃cionibz. tū eoz eplis liq̃t. Talibz p̃fecto disputatiōibz iess
pond⁹ p̃p̃riū. 7 ad rē p̃cludūt. Scripta aut rabinorū (vt p̃fati sum⁹)
veluti auctoritate vacua. tāq̃ fabulosa sunt p̃tēnenda

S. viii. Et vt q̃q̃sus viā Capniōi p̃cludam⁹. si p̃ eo militā-
do obieceris id Matth. xxiij. inq̃entis. Sup cathē-
drā Mosi sederūt scribe 7 pharisei. oīa q̃ q̃ dixerint vob̃ fuate 7 fa-
cite zc. vbi christ⁹ admodū magnā mgroz doctrine videt tribuisse
auctoritatē. Hoc inq̃ iaculū q̃facillime repellē⁹. p̃ id qd̃ sc̃ptu-
ra p̃plectit Mosaica. Deutero. xviij. vbi d̃r. facite qd̃ cūq̃ dixerint q̃
p̃sunt loco. quē elegit dñs. 7 docuerint te iuxta legē eius. Attende
hāc caudā. 7 ipa te docebit. q̃ sicut dñs p̃cepit iudicibz obedire. nō
qd̃ in oībz. s̃z in his vt (vigilāter adiecit) q̃cūq̃ docuerint te iuxta
legē. Sic 7 accipias christi p̃bū de his q̃ iuxta cathedrā Mosi scri-
be aut magistri docerēt. vñ neq̃ scripturas Thalmudicas. neq̃ eti-
am scribarū doctrinas. s̃z poti⁹ doctrinā mosi Christ⁹ videt scripsisse
¶ Habet nūc Benig. qd̃ suauitatis imo amaritudinis. imo q̃zuz
plus aloes q̃ mellis habeat septima Capniōis p̃ticula.

¶ Caplin. viij. impugnās q̃ntā Capniōis assertōem.

S. i. Nūc si audire velis 7 none p̃tinetiā p̃ticule veridice expli-
cabim⁹. in q̃ plane eo ipo q̃ ad p̃cedētē clausulā p̃ hāc refert
p̃iūctiōez causālē. quāobrē. apte cernis hāc eē Capniōis mētē. Iō
chrs diligētē mādauit scrutari sc̃pturas Thalmudicas. qz cōtra
nos christianos p̃fectus est. 7 ob id testimonia Thal. sunt efficaci

S. ii. Aduersus at hāc erroris plenā sic insur-
gim⁹ assertōem. Qm̃ liber q̃spiā ex h̃ formalr falsus fallax
est q̃q̃ 7 mēdar. qz vītati refragat. Christiana at tū fides. tū doctri-
na adeo pure infallibilr qz vera ē. vt nil falsitatē ei inesse queat. Et

Ec iiij.

Assertōi Cap-
niōis i christi-
anitate nil est
loci.

Matth. xxiij
Sup cathedrā
mosi zc. expo-
nit zc.

Deutero. xviij

LIBER I. CAP. VII

Et pinde q̄to plus Thalmud p̄tra nos p̄fect⁹ est christianos. t̄to magis falsus fallax ⁊ mēdax ē. Cū itaq; iuxta hāc capniōis sentētiā Chriſt⁹ ⁊ expetat. ⁊ sumere mādēt ſui aduēt⁹ Thalmudica teſtimonia eo capite. ea deniq; rōne q̄ Thalmud cōtra nos eſt p̄fect⁹ (ei⁹ inficiatōi ap̄d Capniōē nō ē loc⁹) q̄d p̄cor p̄ns eſt. niſi ch̄m vltq; adeo cū mēdacijs atq; falſitatib; pueniſſe. q̄ ip̄m Thalmud ſui citauerit teſtimoniū. ea rōne aut formalitate q̄ Thalmud falſus fallax ē ⁊ mēdax. q̄ vtiq; rōne fuit. eſt. ⁊ erit. ſp̄ reprobad⁹. Et ſi hūc noſtr̄ caperata reſpexeris frōte. p̄ceſſum. putans nō ſeq̄. liber hic p̄tra hūc vel aliū p̄fect⁹ eſt. p̄pterea ē falſus. Si inquā hic tibi obreperit cogitat⁹. aiaduerte penitioze p̄tuitu. ⁊ cernes i p̄poſita materia hāc feliciter p̄gere p̄nam. Thalmud ⁊ nos. h̄ ē ⁊ fidē ⁊ doct̄inā p̄fect⁹ ē ch̄riſtianā. igiſ falſus ⁊ mēdax eſt.

Chriſto ⁊ falſitati Capniōis dicta p̄uentionē faciūt.

Docet lector

S. iij. Quid aut ſit quāobzē Capniō penes paralogiſmū fm̄ nō cām vt cām. ſeſe paralogiſauerit tibi indicabim⁹ pie lector. Eſto nāq; chriſt⁹ mādauiſſet teſtimonia ſua ſumi e rabi⁹ noz Thalmudicis libris. q̄ apud iudeos firmā h̄nt auctoritatem neq; q̄ tñ id ea feciſſet rōne. qz talia teſtimonia ex hoc valida eſſent. qz libri illi p̄tra nos editi eſſent. vtz qz talia p̄ chriſto ſonarēt ſcripta. ⁊ iudei ea haud poſſent vel auderēt inficiari. Un̄ p̄poſito ip̄ti nēs eſt h̄mōi libros aduerſum nos eſſe p̄ſcriptos. cū eq; validū horū libroz teſtimoniū ⁊ iudeos eſſ. eſto q̄ nō p̄tra nos aut chriſti fidē. ſz lōge an̄ chriſti aduentū editi eſſent. Cōtrarietas itaq; nō eſt in cā. quāobzē valida viderēt eiꝰſcemodi libroz teſtimonia. Et ne modū ex cedam⁹ ⁊ his hucusq; ſit dictū. Moroziores ſuim⁹ plū ra facientes verba. Inde facile ſuſtinebim⁹. vt ⁊ vos ſba miſceat̄is. Nec dubito quin vos inuicē magnopetiti labitis. Et ille iſtū ⁊ acumine cogitationū. Iſte illū p̄mēdando ⁊ tribo linguis. quē admodū ⁊ theologie doctoratu. in qua nec diſcipulus fuit Uideri bini eū p̄ hoc eſſe viri lucis. cū ſitis ex peſſimoz obſcuroz viro rū grege viri cūmereis (vt aiūt) tenebris atriores. nos qñ aggrediē dū fuerit accedemus ⁊ ſermonib; tuis Benigne reſpondebimus et amici tui tecum.

Doctor citra diſcipulatum

h̄ in p̄bis l̄ris conſeſſus eſt Job. xxxv.

G. BENIG. AD IO. R.

Que expoſitio noua videt ⁊ extorta. Nā ex iis q̄ p̄miſerat ⁊ que ad iſta fortis ſubiūgit ip̄m ⁊ ſcripturis p̄phetarū ⁊ teſtamēti veteris ibi locutū ſima argumē fuiſſe p̄ſtat. Premiferat aut paulo an̄ hec verba. Ego non ab hoīe ra q̄ Benign⁹ teſtimoniū accipio ſupplet anq; hoīe. Iō dixit Petro Caro ⁊ ſan⁹ a nobis men⁹ guis nō reuelauit tibi. ſed pater me⁹ q̄ eſt in celis. Et Iōānes phi dicauit Capn. buit teſtimoniū veritati nō a ſeipſo ſz ab illo inſpirat⁹ q̄ dixit. ſup quē videris ſp̄m ⁊ ſcendēte ille eſt. Et paulo poſt. Opa inq̄t q̄ ego facio teſtimoniū phibēt ⁊ me. ⁊ qui miſit me teſtimoniū phibēt

LIBER I. CAP. VII

de me. Et seq̃ illa p̃tula. Scrutamini scripturas. Et statim tacitā
excludēs obiectōem ne q̃s crederet ip̃m de hebreoz doctor loq̃ sc̃p̃
turis r̃ndet. Claritatē h̃ ē testimoniū p̃ qd̃ clar⁹ fiam. ab hoībo nō
accipio. s̃ cognoui vos. q̃ dilectōem dei nō habetis in vob̃. Scribe
āt erāt homines ⁊ humano sensu sunt locuti. ⁊ eoz testimoniū apte
respuit. Qūo igit̃ ab illis illd̃ postulat aut erigit. Et infra sic ait.
Nolite p̃ntare. q̃ ego accusatur⁹ sum vos apud patrē. ē q̃ accusat
vos Moises. in q̃ vos sperat⁹. Si crederet⁹ Moisi. crederetis foris
tan ⁊ mihi. de me em̃ ille scripsit. hec ibi. Ecce scripturas q̃s scrutari
volebat. scripturas inq̃uā Moisis. h̃ ē toti⁹ veteris testamēti qd̃ to
tū s̃l̃ sumptū vocat lex scripture. p̃pter decē s̃ba in tabulis lapide
is digito dei scripta ⁊ Moisi tradita. Et in hac scriptura ⁊ Moise spe
rabāt. h̃ ē credebāt se habituros vitā eternā. Quid ad h̃ a q̃q̃ r̃nde
ri poterit.

IOAN. REVCH.

Euperē vt totā mentē tuā. ⁊ p̃ceptū vniversū hac in re exp̃me
res. ⁊ si acutissimas cogitatōes tuas euadere nequero. victū me po
tius legū doctorē. a theologo nō ignoto fateri minime erubescā.

GEOR. BENIG.

Novi te. q̃ hebreas. grecas ⁊ latinas calles l̃ras. oīm legū etiam
diuine sc̃pture (quā theologiā appellam⁹) egregiū doctorē eē. ⁊ rec
te ad singula r̃nsurū. Procedā tñ hac in re vlteri⁹ put iubes. nō vt
tibi insolubilia afferā. s̃ vt alijs tui ingenij acūmē ostendā. Istos
hebreoz libros Chriſt⁹ dñs Mathei. xv. ⁊ Marci. vii. vt etiam
tu fateris traditōes senioz appellauit. Quo p̃supposito arguo sic.
Null⁹ ab illis testimoniū q̃rit. q̃s ip̃e rep̃hēdit. ⁊ in eis eē veritatez
negat. s̃ Chriſt⁹ senioz traditōes tāq̃ fallas. ⁊ legi diuine p̃rias
oñdit. Ait em̃. Quare ⁊ vos trāsgredimini mādatū dei p̃p̃ tradi
tionē vestrā. Nā dē dicit. Honora patrē ⁊ matrē. vos at̃ dicitis sc̃z
p̃riū Et Marc⁹ addit. Et filia ⁊ mlt̃a h̃mōi facit. q̃ sc̃z sunt p̃ria mā
dato dei. Et p̃miserat. hypocrite. bñ p̃phetam de vob̃ Elaias. Po
pul⁹ hic labijs me honorat cor aut̃ eoz lōge ē a me. Inuanū colūt
me doce. doc. ⁊ in ho. Et infra. Sinite illos ceci sunt ⁊ duces cecoz
Et Mathei. v. Exp̃se ip̃oz scribas rep̃hēdit. dicēs. Nisi abūdaue
rit iusticia ṽra plus q̃ scribar ⁊ phariseoz. nō intrabitis in regnū
celoz. Seq̃t. Audistis q̃ dictū ē antiq̃s. Nō occides. Et supple
scribe vestri dicūt. legē illā nō p̃bitre aīm s̃ manū Ego at̃ dico vo
bis. ⁊ q̃ sequunt. Et rursus dictū ē antiq̃s. Nō mechaberis. Scribe
vestri exponūt solū de actu ⁊ nō aīo. ⁊ cetera id gen⁹. Ego at̃ dico
vob̃ p̃riū. sc̃z vlt̃ diffile. Preterea n̄ri fatent̃ triplicē humane nature
statū seu legē. Nature. scripture. ⁊ gr̃e. Et lex vet⁹ tota cōi vocabit̃
lo p̃p̃ mādata in tabul̃ lapideis digito dei scripta. vocat lex scrip
ture. Qñ igit̃ dixit. Scrutamini scripturas. intellexit de veteri testā

LIBER I. CAP. VIII.

mento. q̄ ē lex nature. Un̄ Luce. xxiij. d̄r. Interpretabāt eis in oībo scriptur̄. q̄ x̄ ip̄o erāt z paulo post. q̄si declarās hūc sensuz subdit. Necesse ē ē ipleri oīa q̄ scripta sunt in lege Moīsis z pphet̄ z psal̄m̄is de me. Et statim subnectit. Tūc aperuit illis sensuz vt itelligerent scripturas. Uer̄ igit̄ testamētū p̄ antyonomasiā d̄r scriptura. Quid igit̄ sonet. Scrutamini scripturas. iā vnicuiq̄ patere p̄t. Un̄ Matth̄. xxvj. d̄r d̄ns. Quō ē iplebūt̄ scriptur̄ Et alibi sept̄. ita ver̄ lex appellat̄. Nō igit̄ ē bñ dictū. q̄ Chriſt̄ p̄bis illis voluit p̄prie ſcare z iudicare ſc̄pta magr̄oz ex q̄bo potissimū p̄fect̄ ē Thalmud q̄ Caplm̄. viij. iprobās Capnionis assertōem sc̄dam.

THEOLOGVS

S. i. Placet Benigne qd̄ rectū ē. vñ z ingenue fatemur. etiā te inter scalpendū optimoz armoz p̄duxisse copiā. Sed nū mis segniter z dissimulāter eis vter̄. cani tellule in h̄ p̄parādus. q̄ multū latrat. s̄z nō mordet. dū Capnionē. vt solueret. nō extimulasti. Silētio etiā p̄teris diuisione illā scripturaz in Bibliā z libros Rabinoz. quā Capnion Chriſto ascribit. Cōtra hāc em̄ veluti ma nece q̄ sc̄z viperā quādā. pessima heresi intumescētē. mucronē scripturaz p̄ te chriſt̄ Rabi/ inductaz stringere debebas. Qd̄ q̄ facile sit. nūc oīdem. Noīant̄ noz libros s̄b em̄ Rabinoz scriptur̄ vane traditōes. p̄. Petri p̄. de vana v̄sa puer scriptura p̄ph̄e/ fatōe paterne traditōis. Nominant̄ etiā fabule ap̄d aplm̄ p̄ Thimo. p̄. z q̄rto caplis Sup̄ q̄bo diuio plen̄ nūmine Auḡ. li. ij. ca. p̄. p̄ aduersariū leḡ z p̄phetaz. inter cetera sic inq̄. Nescit aut̄ (sc̄z ille aduersari⁹) h̄repter scripturas legitimas z p̄pheticas. iudeos. q̄sdā traditōes. q̄s nō sc̄ptas h̄nt. s̄z memoriā tenēt. z alter in alterz loquēdo trāsfundit. q̄s deuterostim vocāt. vbi etiā dicere audēt. es credere deū p̄mo hōi. duis creasse mulieres. ex q̄bo texūt genealogias s̄e (sicut ait apls) infinitas. parientes infructuosissimas q̄stiones. Silia d̄r Capnion p̄ma sua declaratōe. argumento. xxv. De scriptur̄ Rabinoz de q̄bo interpretat̄ s̄bū Chriſti. Scrutamini scripturas zc. sic inq̄ens. Tpe Chriſti erāt Thalmudica q̄dā. q̄ dicebāt̄ Myschne. s̄ue s̄m grecos deuterostis. q̄ latine dici posset secundina. id ē lex secūda. quā ip̄i dicūt ex ore Moīsi z seniorz acceptā. z postea in libros redactā. de q̄ sc̄tus Hiero. in mlt̄s loc̄ mētionē facit. Cū ē sicut be. Auḡ. eas scripturas noīat traditōes. ita etiā z Capnion. vt ex tertia clausula euīdēs ē. In ceter̄ s̄o s̄ba eoz in eandē currunt sententiā. p̄fecto br̄o Augustio. etiā p̄sentire h̄z Capnion in s̄ q̄ apls illas scripturas. tāq̄ fabulosas reprobauit. Nec ificiari p̄t. q̄z affirmat z Chriſtū eas reprobare. vt. v. cap. ex tertia clausula cū duabus sequentibz manifestū est.

S. ij. Porro br̄us Auḡ. paulo post s̄ba inducta. fundās se in Marci. vij. Chriſti Marci. vij. dicēs. Bene irritū fecistis mēda

Job. xxxv.

Uipera pesti/
ma nece q̄ sc̄z
viperā quādā.
pessima heresi
intumescētē.
mucronē scripturaz
p̄ te
chriſt̄ Rabi/
inductaz stringere
debebas.

p̄. Thimo. p̄.

Myschne
deuterostis

Marci. vij.

LIBER I. CAP. VIII.

tū dei ut traditiōem vestrā seruetis. rē. rescindētes. sūbū dei p traditiōe
onē vestrā quā tradidistis. et filia hūmōi mltā facit. sic subdit Au-
gustinus. Ubi euidenter Chriſt⁹ oñdit. et illā dei eē legē. quā iste ppha-
nus blasphemāt. et indeos hīe suas traditiōes a libris pphetiis
et legitimis alienas q̄s appellasse aplm pphanas fabulas et anis-
les. et genealogias interminatas. nō heretic⁹ s; catholic⁹ lector in-
telligit. Ecce q̄ lucide brūs Aug⁹. sūbū apli p ad Thimo. p. ne
scz intēderēt fabulis et genealogys. et illd q̄tū capli. ineptas et anis-
les fabulas deuita. exponit de doctrina Rabinor. quas Chriſtus
traditiōes nominauit.

Aug⁹.

S. iiij. Cui diuinus n̄r Aqnas assentiēs sup p. sūbū sic inq̄t. Dicit
q̄ fabulas nō datā legē in scriptis. s; in ore scz Thalmud.
Et sup sūbū scdo sic inq̄t. Que ppe nō replentat ē inepta. sicut fabu-
le de Thalmud. Porro ad Titū p. inq̄t Apl⁹. Increpa eos dure
et. Nō intēdentes fabul iudaicis et mādat hōim et. Sup q̄ idē
Aqnas sic inq̄t. Qd dē fabulas p̄t referri ad eor narratiōes p̄ter
doctrinam legē. q̄ sunt fabulosa ut Thalmud. Un et de doctrinis et
traditiōibz scribāz et doctor oēs sc̄i expositores sūba apli h̄ itellerere

Sc̄t⁹s Tho.

S. iij. Uides ne mō Benigne. q̄ta ad illā emētā tui Cap
nionis diuisionē (q̄n falcem suā psumptuose misit in
messē sue p̄fessionē alienā) seq̄t absurditas. ut eas scripturas q̄s
apl⁹ respectiue appellauit fabulas. q̄b nō debeat intēdere fideles.
eas Chriſt⁹ sub honorifico sc̄pturaz noīe dignat⁹ sit. cū sacris p̄p-
hendere l̄is. et eas in pbatōez sue diuinitatē. voluerit testimonijs
paterne vocis. et miraculor suor anumerare.

Absurditas p

S. v. Sed qz hanc absurditatē tuis forsan palliationibz atte-
nuare tentares Benigne. Habemus altiora q̄ p deo et veri-
tate loquemur. Nō ignoras itaqz Benigne innumeros esse passus
nouī testamēti. in q̄bus tacitis scriptor nominibz. citantē scripture
his et similibz verbis. Sicut dictū est antiquis. scriptū est. ut scrip-
ture implerētur. dicit scriptura. Quid legis. nōne legistis. proni-
dens aut scriptura. An ppter nos scriptura dicit et. Si q̄ Chriſt⁹
nouī testamēti cōditor. nomē scripturaz ad libros Rabinor ex-
tēderit. nōne p̄fusa et p̄plexa seq̄t incertitudo. circa intelligētiā noue
legē. p eo. qz dubiū sp̄ erit. an talis allegatio ad scripturā Biblie.
vl ad libros Rabinor venerit referenda.

Job. xxxvj

S. vi. Un incōueniēs h̄ puenire volēs brūs Remig⁹ ad Ti-
tū p. ca. cū apl⁹ quendā induxisset poetā sic inq̄t. nomē
ei⁹ nō noīauit Apl⁹. sicut solet noīare pphetas dei dicēs. Sicut
et David dē vl Eliaas. vl tacitis eor noībz. dixit sicut scriptū ē. et
ea scriptura intelligit in q̄ ē auctoritas dei. Eadē dē brūs Aug⁹. q̄z

Ad sc̄daz asser-
tionē Cap. se-
quif pplexitas
circa intelligē-
tiā noue legis

Remig⁹.

LIBER I. CAP. VIII

Aug?
Sctoꝝ regla
circa intelligē
tiā scripturaz
infallibilis

Dieronym?

Testimoniuz
Erasmi cōtra
Capnionē.

Luce vlti.

Capnionis ex
roz euāgē dis
sonat.

Luce vlt.

Ad roma. xv.

Assertōez Cap
nionis 2^{am} ml
te sequūt abs
surditates et
blasphemie

uis diffusi⁹ ca. iij. libri scđi p̄ aduersariū leg⁹. habent q̄q; in glossa
ad Titū p̄ ca. q̄ Uides ne Benigne sc̄tōs istos scripturaz inter/
pres. p̄ infallibili regula tradidisse. nomen scripturaz ad diuinas
lras. in q̄b; ē auctoritas dei restringendū ē. Et q̄dē hūic regle adsti
pulant diuinarū scripturaz sacrarium. diuus ipse Dieronym⁹ sup
Matthēi. xxvii. q̄ ad p̄bādū euāgelistā illd̄ testimoniū qd̄ accepe
rāt triginta argēteos p̄ciū app̄ciati rē. (q̄d in Hieremia nō habet)
nō citasse ex apocriſo Hieremie. in q̄ testimoniū illd̄ de p̄bo ad p̄bū
legerat. sic inq̄t. Euangelistaz 7 aploꝝ more. q̄ p̄boꝝ ordine p̄tere
misso. sensus t̄m de veteri testamēto p̄ferūt exēplū. Qd̄ q̄dē Diero
nyimi p̄bū exclamās nouus 7 disert⁹ scripturaz interprez Erasmi⁹
Roterodam⁹ sic inq̄t. Nō p̄bat Dierony. vt apls ex apocriph̄is
adduxit testimoniū. Et tu Capnion vis ipm̄ Chriſtū ex libris a se
reprobatis adduxisse testimoniū.

S. vii. Ad stipulant etia dīcte regle oēs noue leg⁹ exposito
res. q̄ allegatōes talit̄ factas 7 monstrarūt 7 docuerūt
in veteri lege req̄redas. Nec mirū. Est em̄ regla hec in sacro euāge
lio clarissime fundata Luce vltio. vbi Chriſt⁹ sic inquit. Nec sunt
p̄ba q̄ locut⁹ sum vob̄ cū adhuc essem vobisc̄. qm̄ necesse ē impleri
oīa q̄ scripta sunt in lege Moisi. 7 p̄phet̄. 7 psalmis de me. Et imē
diate subiūgit. Tūc aperuit eis sensus vt itelligerēt scripturas. Ec
ce q̄ Chriſt⁹ scripturas recolligēs q̄s an̄ passionē p̄dixerat aplis in
se adiplēdas. p̄uise distiguit eas i legē Moisi. p̄phetas. 7 psalmos.

nullā de lris Rabinoz faciēs mētionē. Error ḡ ē tui Capnionis Be
nigne sacro euāgelio manifeste dissonās. 7 oībo sacraz lraz 7 mēta
sonat.

S. viii. Et vt absurditas hui⁹ erroris magis (torib; p̄ri⁹
elucescat. alit⁹ q̄ hic latēt repetam⁹. Euāgelista loco
nūc citato. vniuersali smone sic scribit. Et incipiēs a Moise 7 oībo
p̄phet̄. interpretabat illis in oībo scriptur̄. q̄ de ip̄o erāt. Apl̄s q̄q;
ad Ro. xv. sub vniuersali sermone sic scribit. Quēcūq; scripta sunt
ad nostrā doctrinā scripta sunt. Si ḡ (vt tuus affirmat Capnion)
Benigne. Chriſt⁹ noue leg⁹ 7 ditor. nomē scripturaz extēdit ad li
bros Rabinoz. q̄s Chriſt⁹ noīauit traditōnes 7 reprobauit. vt 7
tuus inq̄t Capnion in tertia q̄rta 7 q̄nta clausulis. 7 q̄s apl̄s ap
pellauit fabulas. q̄b; nō debeat fideles iherere nec opam dare. Seq̄
tur irrefragabilr nec inficiari poter⁹ Benigne. Chriſtū ip̄a die re
urrectōis sue gl̄iose. discipul̄ suis explanasse. sensumq; eis apuisse
vt itelligerēt scripturas. 7 a se reprobatas p̄us. 7 q̄s apl̄s cōi oīm
expositoꝝ sn̄ia appellauit fabulas. q̄s debēt reuitare fideles

S. ix. Nūqd̄ iuxta Capnionis tui errorē. ex vniuersali sermone
apli iā iducto. 7 sequēs erit. libros Rabinoz scriptos ēē
ad nostrā doctrinā. vt p̄ eoz scripturas spem habeamus. Nūqd̄ in

LIBER I. CAP. VIII.

hoc ap[osto]lus erit sibi p[ro]trarius. vt dicat eas scripturas ad nostram doctrinam esse scriptas. quas ipse deuitadas docuit tanq[ua]m fabulas. Quis catholicoz patietur audire poterit tam degeneres tanq[ua]m blasphemias absurditates

S. E. Preterea vt etia[m] p[er]tinacissimu[m] quocu[m]q[ue] stricti[us] artem? et rem ipsam luce clari[us] indicado summam iaz p[ro]ductor in fascem recolligam? Ch[ri]st[us] libros rabinoz traditioes noiauit. et hoc s[ecundu]m b. Aug[ustinu]m aliosq[ue] s[an]cto[s] sacraz l[ite]raz interpretes. ap[osto]l[us] p[ro]phanas siue ieptas fablas appellauit. easq[ue] deuitadas admonuit. Eo[ste]quens g[er] ex iam p[re]dict[is] est ap[osto]l[us] Paulu[m] in eo fuisse ch[ri]sto p[ro]trariu[m]. q[uod] fidelibus dissuasit int[er]edere illis scripturis. q[ui]s ch[ri]st[us] ip[s]a die resurrexerit. onis interpretat[ur] est suis discipulis. fuim[us] hic p[ro]lixiores Benigne sed tu nos tua dissimulatioe coegisti ea que p[er]nu[n]ciab[is] oculis p[re]terire ueras in luce p[ro]ducere. Absolve igit[ur] et alia q[ue] p[ro]tra tuu[m] Capnionez simulanter p[re]cepisti. nec parce nugis

Epilogatio
summaria.
s[ecundu]m s[an]cto[s] asser
tione[m] Capn[ionis].
Ch[ri]st[us] et ap[osto]l[us]
fuere sib[is] p[ro]trarij

GE. BENIG. AD IO. REVCH.

Tandem ip[s]os Thalmudicos libros appellasti hereses. si g[er] ch[ri]st[us] d[omi]nos eos scrutari voluit. igit[ur] hereses scrutadas iussit. et hereses de ip[s]o testimoniu[m] p[ro]bitere asseruit. Quo quid absurdius?

THEOLOGVS

S. E. Frustra ap[osto]l[us] Benign[us] os suu[m]. et absq[ue] vtilitate v[er]ba multiplicat. Nonne nosse debemus argum[en]toz fines et solutioes. cur argum[en]ti tui vera no[n] appet[as] solutioes? Cur absurditate qua[m] veridice obiectas Capnionem diluere no[n] facis? Sed caut[us] es ne materia[m] agitando male olente fetore p[ro]citares maiore[m] Un[de] p[ro]ficias etia[m] Capnionis supare vires b[on]e soluere Benigne p[ro]st[itu]is. q[uod] dehinc lucificabim[us]. q[ui] elabi nitent[ur] tenebim[us] Capnionem. v[bi] Capnion si q[uod] habes q[uod] loq[ui]ris r[ati]o[n]e

Job. xxxv.

Job. xxxij.

IOAN. REV. AD G. BE.

Euenire pleru[m]q[ue] solet. vt cu[m] aliq[ui]s laudare aut defendere cupim[us] no[n] solu[m] vera. s[ed] etia[m] veriss[im]ia assumam[us]. legat[ur] Demosthenes. legat[ur] et Cicero. audiat[ur] et nostri p[ro]curatores ac doctores. q[ui] du[m] s[an]cto[rum] aliq[ui]s efferre cupiunt. tot et tanta in laudem ei[us] inducunt. vt o[mn]es excellere videat[ur]. Sic du[m] de vnaq[ue]q[ue] virtute loquunt[ur] aut scribunt. ea o[mn]ib[us] alijs p[ro]ponere vident[ur]. Silite[re] si de minimo vitio sermones habeat. adeo illud vituperat. vt nullu[m] eo scelerat[us] esse p[er]suadeat. Sic et mihi in co[n]sultatioe mea p[ro]tigit. Na[m] du[m] existimare sicut et nu[n]c existimo libros hebreo[rum] nobis vtilis esse et egre ferre illo[rum] p[ro]ficia q[ui] eos sup[er]minuendo docerent atq[ue] p[ro]buredo. o[mn]es r[ati]o[n]es q[ui]s in fauore hui[us] opinionis inuenire poterat. in illo breui t[em]p[or]e scrutat[ur] sum

THEOLOGVS

S. E. Confiteris hic Capnion v[er]bis. id q[uod] facta tua palas de te ia p[ro]de[n]t[ur] enu[n]ciarunt. et v[er]ita[n] no[n] multitudo (vt in Job legi[us])

Job. xxxvi.

D d i.

LIBER I. CAP. IX.

mus) inclinauerit te donoz. vt nō solū oēs rōnes ac errores (si alia
cinatiōes dici nō debeat) s; 7 oēs vires atq; conat⁹ ipēderes. 7 h nō
vt hi de qbo narras in alicui⁹ scī euectōem aut landē. Nec in vti
rū erecratōem quoz lans aut turpitudine nō satis efferri p̄t. vez in
exaltatōem inimicorū ei⁹ p quē saluatū sum⁹ bñdicti sanguinis chri
sti. p̄iudicādo tū fidei ch̄stiane. tū auctoritati 7 p̄latoz 7 p̄ncipuz
Nec deniq; veridice aut doctozes aut p̄cionatores vsq; adeo extol
lūt minimū sc̄tū. aut erecrant viciū minimū. vt p̄termissa veritas
te minora asserāt maiorib; ante stare (Veritat⁹ nāq; ē nec in min⁹
Sc̄tūs Tho. nec declinare in mai⁹) s; vnūq; q; put est sunt p̄secuti Tu aut decli
2^a 2^e. q. cix. ar. nās a vero falsuz p̄suadere nō erubuiſti. Q; si aducias ampli⁹ loq
iii. erit q id tibi ostēdat.

¶ Ep̄lm. ix. Refellit excusatōem Lapniōis ex Burgēsi sumpt
tā. Refellit quoq; fundamēta ei⁹ tanq; friuola ex vi triū dictionū
ridicule capta IOAN. REVC^H.

Et mltos libros reuoluēdo in Burgēsi illam expōnez repperi
Ch̄ristū videlz dū diceret. scrutamini sc̄pturas. de sc̄ptur⁹ Thal
mudic⁹ iūellerisse. ipm aut egregiū biblie 7 sacraz lraz expōitorem
ita vt certet qdā mō cū Thico. de lyza. iudicāt pene oēs. Assumpsi g
illud tanq; p̄babile 7 verissile. THEOLOGVS

Burgen.
fol. vii. fa. p.

Joan. v.

Derogat doc
torib; Cap.
fol. vi. facie p.

Offēdit Bur
gen. Lap. tēp
rari⁹ locutus

Additio ad
euāgē^m. falsa.

¶ Si Lapniō oēs reuoluisses libros. offendisses Burgen. 7
aliter. 7 ad sc̄toz mētē hāc expōuisse ch̄i auctoritatē. Esaie.
vij. additōe. iij. s; qd tue p̄cinnabat iudaice affectōi. id delegisti. id
et q̄ritasti. Et insup cū tuā exorsus eēs inspidā p̄sultatōem. testat⁹
es Lapniō eā sup ch̄i s̄bo. Scrutamini sc̄pturas 7c. tanq; sup p̄ci
puo qdā te collocasse fundamēto. nulla dūi Burgēsi. aut certe cū
iusuis alteri⁹. tibi adstipulātis penit⁹ ibi habita mētōe. q̄nimo tū
burgesez ipm. tū alios doctozes aduersus Thal. scribētes vti testes
inutiles parui habuisti. Disce derogās s̄bis Itaq; ipedit me nihil
q̄cqd supradicti n̄re fidei adūsus Thal. scripserūt. Qua igit̄ frau
de hic loci p̄burgēsem te excusare ausis nō video. nisi forsan ei eaz
ob rē assentiēdū arbitrat⁹ illic nō es. q nō p. sed 3 Thal. scripserit
¶ Verūtū burgēsem in sua expōnete loge tēperat⁹ locutuz
fuisse facile p̄stabit attēdēti p̄mo te q̄si p̄ regula tradidisse
Ch̄ristū (cū diceret scrutamini scripturas) in biblia atq; in rabino
rū libros sc̄pturas diuissile. Deinde q illic ch̄ristū sc̄pturas rabino
rū (ex qbo Thal. 3 nos p̄fect⁹ est) p̄p̄e (est eas 7 nullas alias) deli
gnauisse dicis deniq; (qd q̄ falsissime ex tuo met capite ad sacru ad
disti euāgelū) eandē rabino 7 sc̄pturas in p̄hibēdo ch̄ro testimoniū
sacre parificari biblie. 7 hāc qdē a te p̄fictā falsitatē cū nota maxie
asseuerasti assertōis. cū subdis. Et hec est veritas. Et idē q̄q; q̄ cla
rissime p̄z dū. scribis q̄q; ch̄ristū mādasse Thalmudicas nō p̄cre

LIBER I. CAP. IX.

uari debere scripturas. qñ potius eaz in scholis diligentē mādasse
pseruatōem. disputatōes quoq; ac testimoniā sui aduentus ex eo
desumere. Que oīa in dictis tuis supra deducta atq; delucide osten
sa fuere. ca. v. et. vi. §. j. Et (qđ lōge turpissimum est) eius infruite
temeritatis fuisti. vt hāc expōnes tā friuolā tā temerariā q; futilis
simis subnīā fundamētis scōz sentētis firmissimis scripturarū
suffulcebas. irreuerēter eq̄paraueris argumēto. xxiij. p̄me tue de
claratōis sic inq̄ens. Et licz alij doctores exponant de libris biblie.
tñ p̄t etiā sic exponi. qz nō videt̄ q; plus eoz expositio sit fundata ī
scriptura q̄ ista. Ex quib; oīb; tā recitatis incōueniētib; .nec vnū
qđē burgenſis aut dixit aut l̄ris mandauit. quin poti⁹ p̄ themate
eliciēdo qđ secuturo alluderet tractatui. occasiōe vt cūq; scholasti
co ritu accepta. in eā videt̄ pollicet̄ expositiōem

§. iij. Neq; de tam p̄celebri patre ambigendū est si (quēadmo Burgenſi. reli/
dū vt tibi Capnion) traria ei sanctorū obiecta fuiss; ex q̄t cui capnō.
positio. quin pro sanctorū auctoritate reuerentiaq; doctorū. humi
liter et facile expositiōem hanc ipse retractasset. Nam vt dictū est. det.
in additōe quarta super Esaie. vii. ca. expositiōi scōz patēter ac
cedit. et in hoc expositiōem hanc satis retractauit. cui tñ Capni
on sepiusculē admonitus. nō taz p̄terue q; p̄tinaciter vsq; modo Job. xxxij. et
heres. Video te plenū adhuc sermonib; sed vereor ne iterū quod xv.
non expediat loquaris

IOAN. REVCH.

Et vt ita opinarer mouit me vis trū dictionū. que ibi ponūtur **Primū Cap.**
Illa enī dictio **Scrutamini** grece sonat. ac si diceret disputate in **motiū**
scholis. Ut plurimū aut sit apud eos disputatio in scholis. de scri
barum et doctorū libris. Mouit me et illa dictio **Putatis**. que si **Scōz motiū.**
in lingua greca in qua euāgeliiū primo scriptū est inspiciat. fecit ac
si diceret. putatis. hoc est p̄ vero teneris. nec tñ verū est. vos in il
lis scripturis habere vitā eternā. qz vitā eterna nō p̄sistit in libris
p̄sertim illis. Tercio mouit me illa dictio. et. ac si dixisset. Et p̄
ter sacras scripturas ille etiam scribarum scripture testimoniū phi
lent de me. Auctoritas igitur ipsius Burgenſis primū. et suasio **Tertiū motiū**
nes ex trib; dictionib; ortē secundario. ad ita opinandū me moue
runt vt dicerem. qđ christus p̄scrutari iubet. illud cremari non
vult. Et ita sumpsi medium. si non ex veris. tamen ex verisimilib;
p̄out sepissime fit.

THEOLOGVS

§. iiii. Iterū inuolūtis sententias figmētis et sermonib; impe
ritis caligine opus et leargū passus. Naz christus ipse **Job. xxxvij.**
materiā hanc p̄cludens seipm de sacre biblie scripturis exponit di
cens. Est q̄ accusat Moīse. Si enī crederetis Moīse. crederetis

Do 4.

LIBER I. CAP. IX.

- forſitan ⁊ mihi. Deme eſſi ille ſcripſit. ſi aut illi litteris nō credi-
tis. quō ſobis meis crederis. Non ergo ſolū falſitatē Capnion in-
ducis. verū ⁊ chriſti expoſitōem impugnare laboraſti. ⁊ id q̄dez p̄
motiua ridicula Motiū em Capnion tuū p̄mū liquido vento-
ſum poſtat eſſe ⁊ vaniſſimū. q̄ ⁊ iudei nō tam de rabinorū ſcriptis q̄
longe ampli⁹ de biblię textib⁹ diſputare in ſchol⁹ p̄ſeuerūt. qd̄ ſeri-
atim ⁊ id q̄ facili⁹ de ſcripturis proferemus Legiſti ne Matth.
ij. quid reſponſi dederūt iudei herodi ſciſcitātī vbi nā chriſtus naſ-
cereſ. qm̄ p̄emia diſquiſitōe atq; cōferentia. principū ſacerdotū. et
ſcribarū. vtiq; ex canone ſcripturę. ex p̄pheta nō ex tuo Thalmud.
reſponderūt. qm̄ in bethleem iude. Nō p̄mendaſti p̄terea memo-
rie. q̄ chriſto iuxta ſabbati cōſuetudinē ſynagogā intranti. ⁊ ad le-
gendū aſurgenti. oblatuſ eſt liber. non tui Thalmud. ſed Eſaie p̄
phete. cui⁹ ſcripturā dixit dñs ch̄s noſter. ea tempeſtate eſſe adim-
pletā. Per plura (mō velles) eiꝰmodi ſpectares Joānis. vij. aliꝰq;
locis exēpla. tpe geſta ſaluatoris. de cui⁹ tpe ⁊ tu nūc loqueris. aſſe-
ris vtiq; impudēter. apud eos vt plurimū ſolitā diſputatōez ha-
beri in ſcholis de ſcribarū atq; doctoz libris.
- S. U.** In ſecūdo deinde motiuo p̄ tua ſapientia theologica ſa-
tis turpiter te Capnion feſelliſti. haud animaduertens.
nequaquā dixiſſe ſaluatorē noſtrū. q̄ vos putatis in illis vitā eter-
nam eſſe vel cōſiſtere (hoc etem verū erat) at dixit. q̄ vos putat⁹ in
illis vitam habere eternā. qd̄ indubie falſum erat. vtpote q̄ poſt tot
tantaq; chriſti (que vita eterna eſt) viſa tum miracula tū p̄digia.
in ſacris eū intelligere ſcripturis recuſabāt. quiq; nō indagāde ve-
ritatis amore. ſed reprobandi libidine ſcripturas ſcrutabantur. Qd̄
palā videre licet Joānis. vij. vbi Nicodemo pro chriſto loquēti.
frivole iſultātes aiebāt. Scrutare ſc̄pturas ⁊ vide. q̄ a galilea p̄phe-
ta nō ſurgit. quā qd̄ eorū obiectōem in ſuo originali loco Nicola-
us lyranus ⁊ primo de Helieo. deinde de Delbora. demuz de Tho-
bia addit eſſe nugaciſſimā. Ex quib⁹ cōſequens fit eos nō veritati
ſcripturę ſed eiꝰ deprauationi intendiſſe
- S. U.** Huic p̄inde noſtre ſolutiōi ⁊ tue iuſte obiurgatiōi ad-
ſtipulat diu⁹ Auguſtin⁹ in ſuo quē pro iudeoz p̄uerſi-
one edidit elegantiffimo libro. his verbis iudeos p̄ueniens. Scr-
utamini ſcripturas in quib⁹ vos putat⁹ vitam eternā habere. ⁊ p̄-
fecto haberetis ſi chriſtū in eis intelligeretis. Accedit ⁊ Hugo car-
dinalis qui ſup eodem chriſti ſermone in heclogē verba. ⁊ id in p̄-
ſona ſaluatoris. Sed (inquiens) dum me qui ſum vita a ſcripturā
abjicitis. vitam in eis nūq; inuenietis. Aſſunt ⁊ huic noſtre reſo-
lutioni ſanctus Chriſoſtom⁹. homelia. p̄ter Nicolaus lyranus cū
ceteris doctozib⁹.]
- Matth. ij.
Luce iij.
Joan. vij.
Uñ ſe Capni.
feſellerit
Joan. vij.
Nico. ly.
Aug⁹.
Hugo car.
Chriſtoſto.

S. vii. Cū igit (sicuti iāā vides) iuxta mentē scōz. q̄ s̄bum illud putat. adaptari sacris lris verissime q̄at. imo debeat. qd te o Capnion singularē mirabilēq̄ theologū pmouere potuit. vt tā extraneā. tā absurdā deniq̄ et hereticā. ex h̄ s̄bo. putat. eliceret expositiōem. Assentiēdo dñm christū p̄ s̄bū putat. sc̄pturas in Bibliā et i libros diuississe Rabinor. illicq̄ loci nō sacras lras. vez Rabinor traditiōes. saluatore i sui testimoniū aduer^o citauisse

Ex s̄bo christi putat. Capnion hereticā extorsit expositiōem.

S. viii. Deinde q̄q̄ et tertio tuā expositiōez coloribz iāā depic tam suis. sup tremula nimis collocasti arūidine. eā. de illa p̄ductiōe. Et inaniter extrahēdo Si nēpe sacru spectes euāgelii. vtiq̄ intuebere in h̄ euāgelij loco. de sacris lris nullā christū an h̄buisse mentiōem. s̄ p̄peries eū de Joānis testimoniū. de auditu paterne vocis. de miraculoz operibz fuisse locutū. Christo itaq̄ cum h̄ac interfereret p̄ductiōem. et neq̄q̄ anim^o erat de reprobat. traditiōnū scripturū loq̄. tāq̄ p̄ter sacras lras. et ip̄e phiberet de eo testimoniū (vt eū nūc dixim^o. nulla de sacris lris mentiōe antecesserat) s̄ volebat christ^o p̄ter triplicia mox p̄memorata testimonia. q̄ illico p̄mittunt. sacras q̄q̄ sibi phibere testimoniū sc̄pturas. Et hec est ab oibz indubie approbata. sc̄tis expositiōibz intēta lre veritas. quā aut tu dicis magnope asserēdo idubiā eē veritatē. falsitas eē quincif mēda

Joan. v.

S. ix. Deinceps q̄ ridēda veniat tua in hac re ima/ Cūssima ginatio. v̄l ex eo dēphendere debueras. qm̄ tu ip̄e p̄mittis solitū eē Christū Rabinor sc̄pturas (vt ex tertia clausula p̄stat) appellare traditiōes. ex q̄ plane aduersus te p̄seq̄. q̄ si dñs illic de Rabinor sc̄pturū loq̄ instituisse (vt tu putas) clari^o vtiq̄. atq̄ p̄pendio se absoluisse. dicēdo. scrutamini traditiōes. qz vos in illis vitā putat. h̄re eternā. et ille testimoniū phibent de me. Dix itaq̄ Capnion q̄ te letargia ceperat. q̄ oculos tuos obduxerat caligo. vt tui oblit^o. in s̄mone p̄tinuo et coherēte. tecuticis cespitares Lōceptū sermonē eloq̄re ad plenū. attamē scito s̄ba varia in rūdēte. multaz h̄re vanitatē. Laue igit ne m̄lriplex sit sermo oris tui.

Ecclesiastes. vii
Job. vii.

Q̄ Caplin decimū declarās Capnionē delirasse circa intelligētiā ei^o qd̄ ē scrutari scripturas

IOAN. REVCH.

Enimvero vt hoc alit^o repetā dico ibi. dñm locutū fuisse de libris sacre scripture qd̄ qdē negari nō p̄t.

THEOLOGVS

S. i. Qui^o spūs p̄tra veritatē timet. iuste ea p̄culus ē plaga vt sibi met dñs facit sit. et ore p̄prio se p̄demnet. Sic sic dñs h̄ Capnion asserit. inficias in nō posse id. qd̄ p̄ tua virili mox. nescio q̄ triū dictionū p̄fecta energia. ip̄robare enifus fueras. te vtiq̄ arguis. te strāgulo necas. palinodiā cecinisti. dñ ex vna pte. e christi s̄bo dicētis. scrutamini scripturas. et. cluseras nō mō Christū. in Bibliā et Rabinor libros. secasse sc̄pturas. vez etiam astruxisti in

Job. xv.

Palinodiā cecinisti a se distat Capnion
Joan. v.

Do 14

LIBER .I. CAP. X.

p'misso s'bo. Christu Rabinor scripturas designasse pprie. id e' illas
et no alias. hoc naq' synacula vult illa dictio almanica. eygentlich
a te originalr posita. qua' z tuus Rome interpres in dictioez latina
fuit ppe. Ex pte s'bo altera de l'ris sacris christu locutu h' dicit.

S. ii. Superi' etiā sol. vij. silij tui p'cipuū tue p'sultatōis fun
damen. q' nephandū Thalmud iudeis p'seruare. sup di
cto christi s'bo te collocasse aiebas. qd' utiq' talit' vt nūc dicis itel
lectū. min' q' nihil tuo p'ncipali p'duxisset p'posito. Ad h' siq'dem
āncedēs Christ' scripturas Biblie scrutari mādauit. nō plus p'se
quit qd' intulisti p'sequēs. puta traditōes q's christ' acriter repro
bavit z e' q' Thalmud coact' ē. vetere asseruari. atq' ad idē ānce
dens asseq' baculū stare in angulo. De his satis. Si plura inter
rogaueris Capnion. r'ndebim' tibi. IOAN. REVCH.

Quis tñ phabit ipm etiā de his locutū nō fuisse.

THEOLOGVS

S. iii. Stulta huiuscemodi ē interrogatio. sustine nos paulis
Ecclesiastes. vij. nouerat. z qd' ipossibile factu suspicari Capnion. facile fiet. imo in
Dñd' q' sal' p'oribo (nō nolis vt canis p'tra lunā oblatrare) lat supq' p'batū ex
ua fide. christi utit. dū tuū in te spiculū retorsum'. si christo anim' fuisse de Rabi
dictū de Thal noz script' loq' breui' clariusz dixisset. Scrutamini traditōes.
mudic' libris q' vos putatis in illis habere vitā eternā.

accipi neq'm
tis medijs.

Joan. v.

S. iiii. Et vt te forti' stringam' hāc tibi in dissolubile addu
ci' rōnem. qm' si christ' ex scriptur' Rabinor illic lo
cutus fuisset. sibūpi repugnans z refragar' fuisset. Nā series s'boz
christi est. Ego ab hoīe testimoniū nō accipio zc. Ego testimoniū
habeo maius Joāne zc. Scrutamini scripturas zc. vbi testimo
niū scripturar. z hoīm z Joānis plurifecerit testimonio. fatearis
oportet. Clarū ē aut. qm' testimoniū ex scriptur' Rabinor (qd' uti
q' ē testimoniū hūanū z ab hoīb) nō maius s'z lōge minus eē Joā
nis testimonio. Si itaq' ex vna pte christ' maius testimoniū Jo
annis. z hoīm attestatōe req'siuit. Et ex altera pte ex Rabinis testi
moniū accepit. p'sequēs ē eū ab hoīb z nō ab hoīb. mai' testimo
niū Joānis testimonio. z nō mai' accipe voluisse. Vides ne Cap
nion rōem hāc irreprobabilr pbare qd' tu iprobabile suspicabar'.

Soluit dubiū
lector
Luc. vij.

S. v. Q' si pio lectori circa nūc nra subrepat scrupulus dicta
toz muliez maior p'phetā. Ex altera aut p'pheticē sc'pture testimo
niū Joānis testimonio p'ferat. Dic velim attēdat. qd' spūs reliq'rit
in sc'ptura. sede Petri p'. vbi postea J'sum eē cōfiliū Petrus
pbauerat p' vocē paternā quā e celis allatā audierat. hic sc'zē fili
us me' dilect' zc. aliā subnecit p'batōem dicēs. habem' firmiorē

LIBER I. CAP. X.

ppheticū s̄monē. Dauid sc̄z dicentē. fili⁹ meus es tu ego hodie ge-
nui te. Nū tibi videt lector. hoc in loco pphetic⁹ p̄ferri s̄mo vel u/
ti firmior. p aplm Petz citate paterne vocis testificatōis. Qd̄ in
eū glossa declaratiū exponit sensum. Si q̄s (ingens) testimonio
nro min⁹ credit. qz in secreto gloriā redēptoris aspexim⁹. certe ser/
moni pphetico. nullus audebit d̄dicere. hec ibi. Sic sic hec pposi/
to inflectēdo nro. p tātō Joānis testimoniū ppheticis scripturis
designat min⁹. in hoīm opinione. p quātō iudei ei⁹ testimoniū de
facili mag⁹ reiecerunt. Et si em̄ fuerit ab initio in magno apud eos
p̄cio habitus. nimirū Christo dicēte. Vos voluistis ad horā exul/
tare in luce ei⁹. Postremo tū eū p̄temptui habuere. Christo eis im/
properate. Matthei xj. Deniqz. Luce. vii. Venit Joānes neqz mā/
ducās neqz bibens. z dicitis demoniū h̄z zc.

ps̄. q̄.

Matth. xj.

Luce. vii

Sup. v. ca.

S. vi. Porro ad ppositū redeundo. vnde digressi fueramus.
eraggerabim⁹ magis. Tu p̄feris Capnion. scripturas
magistroz saluatore appellasse traditōes. z eas reprobasse. qd̄ qd̄
ver̄ eē. Matthei. xv. et Marci. vii. attestatōibz liquet vbi christ⁹
in p̄sona dei eaz traditiōnū doctrinatōem execrat. Inuanū (inquī/
ens) me colūt docētes doctrinas z mādata hoīm. Et si diuo Aq̄na
ti. ad Titū p̄. ca. b̄tō Augustino p̄formiter loq̄nti. fidē habemus
Quēadmodū in lege erāt aliq̄ de credēdis doctrine. aliq̄ at erāt tā/
q̄ mādata religionis obseruāda. sic q̄qz p̄portionabilr p̄ter doctri/
nā legis de credēdis Iudei narratōes q̄dā fabulosas habebāt. z
p̄ter religiōis mādata ex lege dei manātia. q̄dā obseruāda habebāt.
q̄ traditiōes vocabant. Et vtrozqz Christ⁹ videt in p̄bo allegato
auerfat⁹ fuisse doctrinatōem. Recte igit dixeris Rabinoz scriptus/
ras a dño reiectas. Cui si accesserit. qd̄ tibi añ hec ex b̄tō Augustino
lucide mōstrauim⁹. p̄dictas sc̄z doctrinas ex q̄bo Thalmud p̄stat⁹
ē. fabulas (q̄bo fideles neqz intēdere debāt) ab aplo eē appellatas
(cui z diuū oñdim⁹ adesse aq̄natē ter (nō minus) Thalmud fabu/
losū eē libzū asserentē. his inquā (resumpto qd̄ tu affirmas chri/
stum in p̄bo Scrutamini iussisse diligēter Thalmudicas scrutari
sc̄pturas) nequēs ē christū nō tā sibi p̄p̄. q̄ aplm saluatori christo
refragari. atqz tria veri⁹ astruxisse. dū is libros q̄s reprobat des/
testaturqz. etiā diligēter ipemet mādat in scholis p̄scrutādos. Ille
p̄o (aplm dico) fabulas d̄t eē eas scripturas. z q̄bo fideles intēde/
re nō debāt. q̄s scrutādas z tāqz p̄ scholastice scrutatōis materia
habēdas. christus imperauerit.

Sciūs Tho.

Aug.

Christ⁹ z ap̄s
sib̄p̄is apud
Capnionē ad
uerfant.

Nota.

S. vii. Adiciam⁹ q̄s illuminatissimū Augustinū. nō tā pro/
sumino habuisse incōuenienti q̄ p̄ heresi. colūnas z fi/
dei fundatores. vii testimonijs scripturaz eaz. quas ip̄i carpsērūt
vl̄ reprobārūt. Un̄ dū heretic⁹ quispiā (licet falso) assereret. aplm

Aug.

LIBER I. CAP. X

p^o Thimo. p^o. teridere veteris testamēti hīstorias atq; genealogias. p^o ad Thf. p^o. vbi ait. ne intenderēt fabulis 7 genealogiis. Aug^o. obiurgādo hereticū. Quis (inq̃) ita nisi hereticus multū cecus erraret. Cur ḡ Salathas. iij idē facit aplūs. si hic aniles fabulas iudicauit. Cur dē ad Salathas. dicite mihi sub lege esse volētes legem nō legistis. Abrazā duos filios habuit 7c. Aperi hic oculos Capnion. 7 post mentem tr. Augustini vide hāc eē firmissimā illatōem. Chul^o ex q̃bo pfect^o ē Thalmud scripturas sub noīe traditionū reprobauit. Ergo eas in testimoniū nō citauit. Antedēs igit cū tuū sit. psequēs tuū esse utiq; debuisset. 7 ideo nō de possibili tū. vix de facto aduersum te. ex tuis q̃q; sufficiēter ē pbatū. hoc Christi dictū de Thalmudicis. salua fide. accipi nullo mō posse scripturū. Qm̃ h̃ esset christo ipin gere qd̃ beatus Aug^o. indignissimū iudicauit hereticūq; tribuere paulo aplo. Pro deo nos eē loquutos. nō dubitam^o iudicatuos eē viros intelligētes. Que tu dictur^o sis oculi nostri videbūt

IOAN. REVCH.

Qui cū pncipis scrutari iubet. etiā illa q̃bo agnoscunt. ppe dis/ cutere mādāt. Prope. qz vere ita vult. pprie. qz ex intētiōe. Inten/ debat em̃ illas sc̃pturas. ppe. qz iubēs scrutari pncipiū. iubet scruta ri sensum ei^o.

THEOLOGVS

Capnion ter/ **S. viij.** Dic vt lectores ab erratorū tuorū intelligētia abdu/ giuerat p^ofic uocatōem tergiuersarū. p̃inde ac si p aduerbiū pprie idē qd̃ apte. tā equocatōes pgrue. vlt^o uenienter. designauisses. cū reuera dictōe eadē. in tno p̃li o exclusiue te vsum p̃stet. vt idē iporat qd̃ p̃cise aut solitarie. hu/ ius rei testē tui p̃siliū textū almanicū citam^o. fo. viij. facie sc̃da. qd̃ q̃ dem 7 sat tibi iā supius demonstrauim^o. Quo te puincēte. op^o nō est facere plura p̃ba. Tu perge tui memor.

IOAN. REVCH.

Et qz libri illi sensum sacre sc̃pture interpretant iussit 7 illos scru/ tari. ppe. p qz agnitōes sacra agnoscim^o sc̃pturā. imo qz nihil aliud ē sc̃pturas scrutari. qz earū p̃cipe sensus. illū at̃ iudei nō poterāt itelli/ gere. nisi p doctorū expōnes.

THEOLOGVS

S. ix. Bone Capnion qd̃ sic lethargice loq̃ris. Nū recolis ver bum christi de magistrorū scripturū q̃ traditōes dicunt te exposuisse. Nūqd̃ te teste. tāq̃ sc̃pture p̃stiferas corruptōes repro/ bavit christ^o ipas traditōes. Quo igit pacto. q̃ vect^o obliuione o vir mirifice hic dicis. sine eis intelligi nō posse sc̃pturas. Secus oīno eē tibi ostēdemus. dūmodo parūper p̃cesseris.

IOAN. REVCH.

Scripturas scrutari nihil aliud ē. qz doctorū 7 postillatorū vera/ ciū scripta 7 amēnaria p̃qrere. 7 id pprie 7 pp̃rissime si dici p̃t.

LIBER I. CAP. X.

THEOLOGVS

S. E. In definitōne falsum accidere nos philosophia docuit qñ
 aliena rei tribuit definitio. Te autē nec definitōem imo nec
 p se pprietatē tribuisti pscrutatori scripture. sed quid penitus ali
 enūz et impertinens docebimus si auscultare velis q qui cuiusvis
 aut scientie aut artis rudimentis capescendis operas nauāt. hi q
 dem sunt qui veluti pueri lacte. hoc est cōmētarijs et expositōe op
 habent. vtpote solide textus intelligentie nōdum capaces. Taliū
 memoriam facit Aplūs Hebreorū qnto dicens. facti estis quibo
 lacte opus sit. nō solido cibo. Sed qui pro consuetudine exercita
 tos habent sensus. qui scz cōsueti sunt studio et lectione scriptura
 rum. vt notat glo. ibidez. hi nō p cōmentaria de textu. sed vicener
 sa cōmentaria leu glossemata aut expositōnes. p textus dñdicāt
 et examinatis limesubiciūt. ea dum textui scrutato alludūt ap
 probando. aut reprobando cū textū non attigerint. Testes sunt
 omēs in hoc genere cōmentandi versati. qui frequentissime etiā die
 bus his glosas vel expositōes pprias castigant. dum textui fide
 lius perlustrato. vident eas nō coherere. Testes sunt eui nostri vi
 ri minime despiciendi. qui aliorū ideo insectantur cōmentaria. q
 textui sane intellecto nō videatur cōsonare. Scrutari itaqz scriptu
 ras nō est puerorū. sed eorū qui exercitatissimis pollent sensibz. et
 modo quē diximus. et nō vt tu ais per cōmentaria. Qd si inficias
 ieris in spūs sanctū blasphemā ptimefce. dum inuis spūs sanctum
 tam crudas. ieiunas. insulasqz tradidisse scripturas. que cōmenta
 rijs ademptis. nulli vli ad salutē esse possint. nullāqz sanam de se
 habeant salutifere veritatis intelligentiā aut intelligibilitatē.

Ostēdit Cap
 tionē nō recte
 pscrutationes
 scripture cōfi
 nuisse.

Blasphemia i
 spūs sanctum

S. E. Deniqz etiā hoc tuū dictū a veritate longius semotū esse
 ex hoc videre debueras Quia si scripturas scrutari nil ali
 ud est qz postillator cōmentaria perquirere. et hoc (vt tu ais) pro
 prie et ppriissime. quid reliquū est. nisi qui prima ediderint cōmen
 taria ptimeui scripturarum expositores. neqz propriissime neqz p
 prie scrutatores fuisse scripturarum. Sequitur quoqz monstruo
 sum illud assertione indignum. nō ad magistros proprie. sed ad di
 tarat fuerunt
 scipulos in exercitatorū sensuū propriissime et proprie scrutiniū per
 tinere scripturarū. Nec in quā deliramenta tuū dictū comitant

Apd Cap. nō
 ipi pmi postil
 latores. scz eoz
 discipuli dñ
 scrutatores

S. E. Dicamus igitur scrutari scripturas proprie et ppriis
 sine esse. textum in se medullitus et diligentissime pe
 netrando conspiciere. antecedentia quoqz et cōsequentia eiusdez tex
 tus inter se conferre. textum insuper vnius libri alterius libri tex
 tui exactissime comparare. et his puenis mentem seu sensum scrip
 ture fidelius colligere. Sic diuos Augustinū. Hieronimum. reli

Vera defini
 tio scrutationis
 scripturarum

Et i.

LIBER I. CAP. XI.

Exemplū ex le-
gisti.

quos quoque omnes ad vnum. sacros inuenies fecisse expositores
Sic doctus legis eum nec dignū duceret vocari legum scruta-
torem. qui solūmodo ad glossemata marginalia respiceret. et nun-
quā textum in seipso penetraret. quā potius nōn quā tales et glossato-
res et glossis imorantes. legū corruptores haud iniuste dicuntur

fo. p. facie. ij.

falsa palliatio
retegitur

S. xij. Tamen si preterea veraciū perquirere cōmentaria po-
stillatorum esset scripturas scrutari. attamen neque te
Capnionem neque tuū mirabile cōsiliū. vel in minimo id releua-
ret Adeo nempe inter doctorū cōmentaria et postillas ex vna. et in-
ter scripturas Thalmudicas ex altera discernisti. vt cōmentaria in
quarto Thalmudicas vero mox post bibliā in secūdo ordine col-
locaueris. Verbus quoque christi (esto false) et Thalmudicis expo-
sisti. Quomodo ergo quā et Thalmudicis fecisti tuā falsam in-
terpretatōem palliare hic niteris tanquā et veraciū p̄metarijs postil-
latorū dictā. cū plurimū hincinde discriminē etiā apud te sit. nec p̄-
inde de vno dictū de alio verificabit.

Nico. ly.

Niero. sup. 34
chariam.

S. xliij. Demū dum supponis veraces apud ipsos eē po-
stillatores. nō parū dissides a teipso et a vero. q̄ in
Nicolao lyrano legeras glossas iudeorū in magna parte esse falsas
quique fateris iudeos libros suos in christianos pro fidei sue defen-
sione cōposuisse. quibz alludit id diuini Hieronymi q̄ in p̄phetijs q̄
de christo sunt iudei solent tergiversari et mendacio occultare veri-
tatem et tu Capnion modo dicis apud eos esse veraces scriptura-
rum expositores. quorū cōmentaria scrutari iusserit christus. Nūc
hosce veraces vocitabis expositores. quorū doctrinā tanquā scriptu-
re pestiferā corruptionem christus reprobauit. Et si dicas. multa
vera dicūt. certe nō olfacis hanc p̄sequentia nō valere. huius vel il-
lius multe expositōes vere sunt. p̄inde ipse est verax. Donec cōcep-
tus sermo ad calcē p̄tingat effare. Sed oculoꝝ aciez ne p̄stringas.
vt dolum animaduertere liceat.

¶ Capl'm. xi. continuans veram intelligentiā eius
quod est scrutari scripturas

IOAN. REVCHLIN.

Neque obstat q̄ dñs antiquorū traditōes dānauerit et resp̄hende-
rit. Thalmud enī plurimos in se p̄gestos cōtinet libros. quorum
aliqui optimi aliqui sunt pessimi. Thalmud ergo optimū quid et
pessimū. sicut de lingua dicere solemus. vt sit membrū quo nullūz
melius. nullūqz peius. Due subcontrarie possunt eē simul vere. s̄z
nō simul false.

THEOLOGVS

fol. iij. facie. ij.
sui cōsiliū.

S. l. Ceci nō sumus Capnion. colliriū in manu tua cōsperim?
Vnde vt reliquis quoque patefiat prestigiū tuū. reminiscaris

LIBER I. CAP. XI.

velim primo scire te esse nullā tibi suppetere ipsius Thalmud in-
telligentiā. nisi q̄tū ex libellis a nostris in Thalmud editis emēdica-
ueris. sciamq; (nec inficari potes) te in eisdem libellis plurima in
Thalmud contineri abomināda legisse. memineris quoq; q̄ in li-
bello tuo clare intelligentie. §. xix. hec scripseris verba. Confessus
sum in psilio meo expsis verbis. q̄ credo scriptū esse in Thalmud
p̄tra dilectissimū dñm nostrū ⁊ nos. et puto adhuc. Que nā aut
talita sint in tuo psilio expsisti. scz q̄ demoniū christ⁹ habuerit. q̄ se
ductor. q̄ blasphem⁹. iuste q̄ fuerit p̄demnat⁹. Das ⁊ siles blas-
phemias plane fateris eē intermixtas in illis angulis siue passib⁹
in quib⁹ de hoc se obtulit scribendi materia. Nec velis nolis Cap-
nion tua sunt. Si ḡ credis siles his q̄ p̄misit (⁊ certe neq̄ssime siles)
in thalmudicis scripturis intermixtas esse blasphemias. qua fron-
te aliquos libros thalmudicos optimos esse (cōtra omniū catho-
licorū mentē scriptorū) hic dicere audes?

§. ii. Porro etiā esto. aliq̄ eēnt optimi libri thalmudici. hoc tñ
nil suffragij. nil releuatōis tibi subministrat. cū nemo hac
ten⁹ optimos ipugnauerit libros. Sz eos q̄ tales. quas dixisti. blas-
phemias hñt intermixtas. de libris em̄ egisti. qui (vt tu dicis) ex tra-
ditionib⁹ magistroz p̄tra nos sunt p̄fecti. Quia q̄to ineptiores
sunt. q̄to ip̄tinēiores. tāto eos libenti⁹ nostris studētib⁹ (vt ais)
p̄manere velles Et q̄dē id generis plura. Talē nimirū (suis taliter
a te depictū colorib⁹) Thalmud tuip̄e tū p̄ scripturaz fallam ⁊ sini-
strā interpretatōnem. tū inappositā applicatōem defensare p̄sum-
psisti. Ut q̄d ḡ nūc legentiū oculos p̄stigare ⁊ ludificare moliris.
q̄si de optimo aliq̄ Thalmud sermonē habueris. Vides ni fallor.
q̄ ludos tuos noscere cepim⁹. nec facile p̄inde nos dehinc ludifi-
cabis.

IOAN. REVCH.

Scrutari itaq; scripturas. est eaz discutere sensum. Illū aut si-
ne expositorib⁹ habere neq̄m⁹. ipos ḡ p̄q̄rerere iubemur. Scrutami-
ni scripturas. discutite inq; doctorū sup̄ scripturā declaratōnes. vt
eā recte p̄cipiat⁹. q̄ ex doctorū postillis ⁊ scriptis eaz colligēt sen-
sus. No em̄ oib⁹ christus aperuit sensum vt intelligerent scriptu-
ras. sicut apostolis aperuit.

THEOLOGVS

§. iii. Tā fraudulenta q̄ subdola tua hec ē Capniō ludifica-
tio. Tu enīvero de rabinorū thalmudicis scripturis. q̄s
christus appellās traditōes reprobauit. verbū christi it̄ptat⁹ es
et illas ipas in sc̄do librorū ordine statuisti. tu glossas ⁊ p̄mentaria
iudeorū in q̄rto ordine collocasti tu in p̄lix illa tua reductōe (quā
sup̄ christi vbo. scrutamini ⁊c. vt ai q̄ appodiasti) ⁊ postillis. ⁊ do-
ctorū p̄mentarijs sicut nūq̄. sic nūq̄ mentōem fecisti. Cur igit̄ nūc
Ee 4.

fo. vi. fa. p.

fos. iij. fa. ij.

Que blasphe-
mie in Thal-
iuxta Capni.

Reuelatur p̄
fligiū dolosus
Capnionis.

Cap. fraudulē
ta ludificatio
deregitur.
Joanis. v.

LIBER I. CAP. XI.

ais mādātū a christo. vt postillatores p̄ramus. Tempetua hec
sentētia oēs q̄ posthabitis aut certe nō habitis postillis. scripturas
p̄ scripturas p̄rūt aut req̄sierūt. doctos ac sc̄tōs dānabit. Perge
et tuo iure nouū p̄mentū p̄fer. IOAN. REVCH.

Nō itaqz ex verisillibz dūtarat. s; ex veris et necarijs p̄cessisse vi
debor. Qui nāqz A intelligi iubet. et illud nisi p̄ B ipm̄ intelligi
nō posset. iubet vtqz et B. Iudei aut̄ scripturas p̄mode et semo/
ta diuina reuelatōe. sine rabinor̄ expōitōibz scrutari nequibant. vt
itaqz illas expōitōes viderēt et discerent impabat. Sensus igit̄
tur est. diligenter inq̄rite p̄t in scholis facitis expōitōes eiusmo
di. et p̄ eas intelligetis scripturas sc̄tās. et ille expōitōes in quibz vos
putatis habere vitā eternā. sunt q̄ testimoniū p̄hibet de me.

THEOLOGVS

q̄. Ethicoz

S. iiii. Siles acc̄ siliter opatiuos habitis efficiūt. sic tu Cap.
p̄ crebras fictōes habituāt. tuas hic iteras palliatio
nes. Tu enī nō nisi de hisce scriptur̄ es locut̄. q̄s christ̄ noiauit tra
ditiones. atqz eas pariter reprobauit (nullibi enī nisi reprobando
christ̄ traditōem meminere) et tales o vir mirifice. nū ad scriptur
raz intelligētā necessarias dices?

Pulchra Cap.
redargutio

S. v. Audi deinde si rabinor̄ postillatiōes sint (vt mor̄ asserui
ti) vaciū postillator et ad sacraz. in q̄bz vita p̄sistit itelligē
tiā (vt nūc ais) necessarie scripturaz dīcito q̄dpiā q̄d rōni p̄sonat.
cur nā et in illis nō habeat vitā eternā? Cur deniqz (vt mō tibi p̄fui
gis) eas christ̄ p̄ b̄ū putatis. a biblia discreuerit. tāqz eas scriptu
ras in q̄bz habere putabāt. nō aut̄ habebāt vitā.

Hierony. ex di
recto ip̄robat
fictōez Cap̄.

S. vi. Porro vt eiusmodi stirpitus pellātur atqz eradicentur
p̄stīgie tue. audi obsecro diuī Hierony. ad Galath. p̄.
sup̄ v̄bo. Miroz q̄ sic cito trāsserimini. Si q̄s inq̄ntē tū literaz
seq̄tur. posteriora ponit in faciē. Si quis iudeor̄ interpretatōibz
acq̄scit. post tergū mittit ea. que ex natura sua in faciē cōstituta
sunt. Hec ille. Quibz o vir bone. q̄uo coherent que paulo ante dire
ras. libri sc̄z iudeor̄ sensum sacre scripture interpretant. illumqz si
ne expōitoribz habere nequim? Et ergo ipsorū libros et doctor̄ re
claratōes iubemur perquirere. vt scripturā recte p̄cipiamus. Nō
netu hec dicens iuxta beatū Hieronymū. posteriora in faciē posu
isti. Nōne audisti iudeor̄ interpretatōibz nō esse acquiescendū. Tū
quid tuis inherēbis dictis fumosis? Et illud ecclesie lumen splen
didissimū posthabebimus?

Hierony. s̄ fi
ctionē Cap̄.

S. vii. Audi denū eundē sacerrimū Hieronymū ad Gala. vj.
Sup̄ verbo Modicū fermentū dicentē. Nūc aut̄ per
hanc idē sententiā docet (sc̄z Aplus) pane ecclesie spiritū illū. qui
de celo descēdit. nō de re iudaica interpretatōe violari. Et d. is idip̄is

discipulis pcepit. vt caueret a fermēto phariseor. Qd euāgelista manifesti faciens addidit. dixerat at eis de doctrina phariseor. hec ille. Ubi tu christiane lector pios aduerte oculos atq; pensites id vbi qd scripturarū scrutator tā accuratus q; pfundissim⁹ presciuit Hieronym⁹. videlicet idipm volens Saluatōre nostz p eodē accepisse doctrinā. z pindeletā interpretatōez iudaicā. z eē fermētū a q; Chriſt⁹ idem pcepit discipulis eē cauendū. Ex q; euidenter habet q; Chriſt⁹ pcepit ab interpretatōibz iudeor cauendū eē discipul. z haud impari rōne z reliq; cūctis. Qua itaq; psumptōe O Capnion hic dicere verit⁹ nō es. Qū (ingens) Chriſt⁹ dixit Scrutamini scripturas scās. z ille expositōes. in qbz vos putat⁹ vitā eternā habere. sunt q; testimoniū phibent de me. hec tua sunt Capnion. Nōne psciētiā tuā seuer⁹ deterret Hieronym⁹. q; dicit Chriſtū pcepisse vt ab illis caueret pueris iudeor expositōibz. z exinde phibuisse vt neq; hmoi pqreret. Tu hō dicere nō ptimescis Chriſtū vt diligēter pqrerent mādauisse. Tibi certe vsq; mō in rebz fidei nimis curta fuit supellex. vt putem neminē ei⁹ eē voti. vt te vldicta tua diuo Hieronymo aut dictis eius anponat Perge ne tñ nugeris.

IOAN. REVCH.

Neq; tñ p illas expositōes. neq; p ipam sacra scripturā expositā habet⁹ vitā eternā. Nō em vultis (inqt) credere in me. q; sum vitā eterna. libri loquunt⁹ de vitā. declarāt vitā. ondu vitā. sz nō sunt ipsi vitā.

THEOLOGVS

S. viij. Que in hoc loco Capnion recēses. iā super⁹ ipi (vt scis) dixim⁹. Uez tuo qliter hic qdrent consilio vider⁹. Etem si (vt iā dicis) neq; in sacra vitā eternā habebāt scriptura. q; pacto illas Rabinor scripturas (de qbz Chriſti vbi exposuisti) per vbi putat⁹ (qd designat aliqd p vero reputare qd nō ē) a sacra Bi Capnion ipugilia diffinixisti. sicut eas in qbz vitā putabāt habere z nō habebnt. nā subtili ex Inter illa em q; sibi pueniūt. in coipo q; paria sunt. discernēdū nō ē nīc pps. Quare si nec in Rabinor scriptis. neq; in sacra vitā habebāt scriptura. pfecto Rabinor scripture a sacra Biblia. p vitā in eis nō haberi. discernēde nō erāt. Temp⁹ petit vt hūc absoluam⁹ smonē. Benignus etem ardētī pectore z ipelo q; petit. nec dubiū qn noui belli materia allatur⁹.

IOAN. REVCH.

Libros at illos nō dixi hereses eē absolute. sz rōem pssilem rōnt apli formari. Si q; eos hereses appellassez. hō mō q; dixi intellexissem. q; sicut omē qd nō ē ex fide pccm ē. Sic ois veritas. sine fide falsitas z heresis ē. Nō em pducit ad vitā.

THEOLO.

S. ix. Dic tē mū tentas dissoluere nodū. quē tibi obiecerat Be nign⁹ enodandū. vbi z egredulim⁹. q; tibi calcaria nō for t⁹ admoherit. verā solutōem exorquēdo. Dūc g nodū tu nec hor

Et iij

LIBER I. CAP. XI.

Exponit illud apli. oē qd nō die dissoluit. Audi g̃ astarotū. Apl'us em̃ cū inq̃t offiē qd nō est ex fide. p̃ctm̃ ē. fide p̃scientia accipit. q̃ q̃s opus qd agit aut actū ē. Ad Ro. xiiij. aut p̃tute credit sibi licere. Qd g̃ sic ex fide nō ē opus. utiq̃ tanq̃ Capnio p̃bz p̃tualr̃ p̃scientiā vniuersalr̃ p̃ctm̃ existit. Nō em̃ ac' ille bon' esse apli p̃torquet p̃t. quē actor sibi licere nō credit. Tu opte itaq̃ ingenio Capnion ad sensum ex (q̃ten' tucaris tuas sedissimas absurditates) apli sēpturaz p̃ eius tranē.

falluz ē. q̃ ve- **S. F.** Qm̃ qdē si ois veritas sine fide caten' falsitas aut heresis ritas sine fide est. q̃ten' (vt tu fers) ad vitā nō pducit eternā. fatearis ne heresis dicat. cesse ē. z christiani p̃ctōis informē fidē heresiz eē. z p̃ eā atq̃ fm̃ eā Blasphē ab christiani. dici ac eē hereticū. z p̃ inde fidelē eo q̃ fidelis. hereticuz surditates dic dicere plane p̃uinceris. Que oīa vlt̃ suspicari. extreme temētie est. ta Capnionis Cū heresis de sui natura. tā credēde veritati aduerset. q̃ a vita eterē comitātes. na abducit. Que fidei tribuere etiā informi blasphemū ē. q̃ so. z p' Ethicor qdē diuino. inherere facit. Nec proinde a vero abducit. p̃pterea q̃ cuiuslibet vero. qdlibet vez est p̃sentaneū.

noue blasphemie iferunt ex **S. F.** Insup tibi obiectas a tuo Benigno absurditates. p̃ hāc dictz Capnio. tuā refragantē aplice sēpture p̃torzionē. nullatenus euas p̃ christū dis. vtpote q̃ libros Thalmudicos (de q̃bz christi verba te teste lo- quunt) hereses appellaueris. Et p̃ inde fm̃ te. christus nō mō heret- ses scrutari iusserit. q̃n̄ etiā hereses de seipō phibere testimoniū asse- ruerit. Atq̃ deinde seq̃t christū ad sue diuinitatē. suicz aduē' p̃bā dos articulos. iudeos ipos ad falsitates. ad hereses remisisse. heres- sesq̃ diligēter scrutari in scholis cōmādasse. Quid oro absurdi' di- ci p̃t q̃ eū (q̃ veritas p̃ma ē) saluatore Jelum in sue diuinitatē ad- uentusq̃ astruēdem. testimonijs diuinis. vtpote paterne vocis. ac diuinorū attestatiōnū operū. falsitates z hereses tāq̃ terciū testimo- niū agglutinasse? Quis obsecro. q̃s tam adamātinī pectoris hō. qui equo aio hanc blasphemā ferat?

Ex suis Cap- **S. F.** Demū (vt fortius ex tuis te vinculis strictū cernas) res nion stringis. soluēdo te supiori qdā loco aiebas. Cōmētaria postilla- tionēsq̃ recte exponentiū scripturas. veraciūq̃ doctorū q̃n̄ deserv- ramini sēpturas Christū mandasse inq̃ri z inuestigari. Patulū āē Cōtradictio i ē. veraces doctores. sēpturas recte exponētes. q̃ an̄ christi vicere ad- p̃bis Capnio. uentū. vere fuisse fideles. plane q̃bz tū vera. tū rectissimī fides fuit. Qua igif̃ allucinatioē eorū veraces scriptores (cāq̃ q̃bz vera defecerit fides) nūc falsitatis z heresis criminis insimulas? Uidet oculi tui Capniō q̃ vane. q̃ deniq̃ frivole. sup fidei defectu. z absurdita- tes. z tā fedas struxeris p̃dictōes Nec Benigno locū loq̃ndi vt p̃ce- dam' par ē. q̃ q̃z īmerito his Capniōis solutiōibz pacē p̃cesserit. ne minē fugiet. q̃ nra audierit. q̃ eas iuste p̃denāt. fare g̃ Benigne cū tuo Capniōe. audia p̃uidētiā vraz. z eq̃ lace trutinabo q̃ dicturi estis.

Joan. xiiij.

Ex suis Cap-
nion stringis.

Cōtradictio i
p̃bis Capnio.

LIBER I. CAP. XI.

GE. BENIGNVS AD IOAN. R.

Temerarie dictū censent. christū pcepisse libros illos aburi nō debere. qz tūc duo pontifices maximi. q̄ eos aburi pceperunt. ptra diuinū mādatū egissent.

IOAN. R.

Si nō ē temerariū dicere scrutamini scripturas. h̄ ē sensus sc̄pturaz medio vestroz doctroz p̄rite. nō ē etiā temerariū dicere. pcepit nō aburendū. qd̄ iussit diligēter inq̄rendū. s̄z seq̄t̄ tāq̄ pbabile ex pbabili. imo vez certū ex vero certo. put oñdim⁹ Quid at illos pontifices mouerit. dixim⁹. Sūt eq̄dē in illis libris plurima nre fidei p̄clara adminicula. sunt alicubi nōnulla eidem aduersantia. ppter adminicula p̄seruādi essent. ppter aduersantia sup̄pmendi. Uez tuti⁹ ē malū gr̄a boni tueri. q̄ ob malū p̄imere bonū. Nā et deus ob decē bonos. mille tolerat malos.

THEOLOGVS

S. xliij. Tu Capnion quē Benign⁹ iā antea de oīm sc̄bilibus peritiā extulit. nosse debes. bonā et verā eē p̄ditionales cui⁹ tūc ancedēs et p̄sequēs sunt impossibilia. Un̄ cū iā diu hic tuum ancedēs ostenderim⁹ falsitate turgere. Sat̄ erit hic ex tue p̄fessionis viris. deinde etiā ex ore tuo p̄sequēs p̄dēnare. Te itaq̄ q̄ iura (et fin Benignū oīa) calles minime latuit o Capnion iuris doctores. et qd̄ inter eos p̄stāiores. scriptis reliq̄sse. quillimos duos pontifices summos. libros Thalmudicos igne corripuisse. et qd̄ (ut iudē ostendūt) nō tā ex auctoritate q̄ ex legitima rōne. ppter hereses in Thalmud p̄tēas. Qua q̄ temeritate nō cremari Christū mā dasset. cludis eos libros. q̄ ex traditōis a christo reprobatis in nos p̄fecti sunt. Nec certe satis reuerētie Christi exhibuisti vicarijs. id qd̄ supra ppe initiū ostendimus.

Thalmud in. ste pbustus

Temeraria cōclusio Cap.

S. xliij. Ampli⁹ in tua sc̄da declaratiōe. S. viij. in hūc scripsi. sisti modū. Et cū malū et bonū inter se sint p̄mixta. ita q̄ bonū nō p̄t separari a malo. tūc bonū ē perimēdū cū malo. qz scriptū ē p̄. Corin. v°. Modicū fermentū totā massam corrumpit. Ita ē mens mea et nō aliter. hec tu Capnion. Qua itaq̄ apparētia q̄ colore o theologe mirabilis dicis mō. Tuti⁹ ē malū gr̄a boni tueri q̄ ob malū perimere bonū. Nā et de⁹ ob decē bonos mille tolerat malos et. Nūquid vni⁹ veritat̄ gr̄a. centū tolerādos. esse errores p̄ tua industria cēlebis. ut nemo sit q̄ ptra h̄scat.

Apte sibi addit Capnion.

¶ Caplm̄ duodecimū. ipuānat q̄rā Capnionis assertiōem

THEOLOGVS

Videō Benignū nos irrodúcere velle in campū latū et spatio sum. Quo fiet indubie. ve noue qdā errorz truculente bestie nobis occurrant. S̄z vos ite pre. ego sequar.

GE. BENIG.

Nimiū p̄citasti tumultū. dicēdo scripta iudeoz ita bñ v̄l̄ eque
Ec iij

LIBER I. CAP. XII.

lene phibet testimoniū de christo sicut biblia. Et subiūxisti. Et hec ē veritas. testimoniū q̄ppe Biblie. ē testimoniū spūsscri. illd̄ s̄o ē testimoniū hoīm. Testimoniū at̄ rei mai⁹ ē inq̄t Joā. i canone p̄ma IOAN. R. AD BE.

Nō solū dixi eque bñ vt biblia. s̄ etiā dixi q̄nq̄ testimonia ip̄o / rū efficaciora eē p nob̄ q̄ testimonia biblie. nō q̄dē in se q̄ ad rē. s̄ q̄ ad hoīem. nā si ex Biblia psonaz trinitatē pbare voluerim⁹. ex eo q̄ d̄r. In p̄ncipio creauit De⁹. Uel ex illo. faciam⁹ hoīem. audiūt et p̄tēnūt. v̄l abigūt. si ip̄oz authore ita exponentē induxerim⁹. ar / rigunt aures et p̄sentiūt. sic de incarnatōe. vt si pbarem⁹ messia ve / nisse p Jacob patriarche pphetiā. Nō auferet scept̄z de Iuda. do / nec veniat q̄ mittend⁹ ē. et reliq̄. negāt illū mittendū eē Messia. nisi eoz doctore induxerim⁹. sic et de. lxx. hebdomadibz. sic de statua Na buchodonosor. sic et de alijs h̄mōi. Et similiter si s̄bū rei carnē factum pbare voluerim⁹ p illd̄. vocabit̄ nomē ei⁹ admirabil. consiliari⁹ De us. et reliq̄. et nō citauerim⁹ eoz testē. nō accipiūt biblie testimoniū vez. nisi doctores eoz illd̄ vez asseruerint. Sūt q̄q̄ nōnulli apud eos libri. q̄s nō suscipim⁹. q̄ clare p̄uincūt Messia venisse. Assumā vnū ex multis. exijt sermo inq̄unt de domo Helie sex millibz annoz durabit mūdus. duo millia vanitatis. duo millia leḡ. duo millia diez Messie. hec illi. Propter h̄ et filia multi eoz dicūt Messiam ve nisse. vt ait Nico. de Lyra. s̄z nondū apparuisse. habitare cū angel. v̄l tāq̄ pegrinū circuire et lustrare mūdū. q̄ licet falso. ab eis tñ con / cello. ip̄os p̄uincimus. et sic videntes nō vident.

THEOLOGVS.

Sermo ille ha
bita Benigno
p falso

Job. xxxvj
Thal. ondit te
merarie pferri
biblie
Ad Gal. iij.

Apud Iyranū
s̄bz foriscan
nō ē nota du
bitatōis. apd
Erasmum s̄o
nō ē de textu

S. i. Ego adhuc habeo qd̄ interim p deo meo loquar. et cum his bestijs pugnabo sacre scripture defensor⁹ honore. quē tu Cap nion nimis temerasti. cū eis Thalmud p̄ruleris. O insensati p̄fabulatores q̄s vos fascinauit fauor nō obedire veritati euāgelice. et nō pot⁹ s̄bis christi intēdere ppositā materiā sic cludēris. Est q̄ accusat vos Moises. Causamq̄ hui⁹ accusatōis p̄tinuo subiūgēt cū inq̄t. Si em̄ crederet⁹ Moisi crederet⁹ forsitan et mihi. de me em̄ ille scripsit. Si aut̄ efficaciora p christo fuerūt testimonia Rabino rū (vt vos asseritis p̄fabulatores nugacissimi) q̄ testimonia Bi blie. Cur i Christ⁹ dixit accusat vos Moises (cui⁹ apd̄ vos min⁹ erat efficax testimoniū) et nō potius dixit. accusabūt vos maiores v̄ri scribe et Rabini. in q̄z sc̄ptur⁹ vos ābo collusores p̄clarissima de christo p̄tineri testimonia vestro more nugamini.

S. ii. Quāq̄ em̄ Thalmud interdū p christo (q̄si in vniuersa / li (q̄cūq̄ s̄z ille foret) ad modū aliquē dicēdi sonaret. pro q̄to nōnullos Biblie generales passus p christo loquētes (hū ino ab eis cognitos studio) suis interseruissent Rabini ineptijs. Ue

LIBER I. CAP. XII

ritamē te teste. Thalmud 7 frequēter 7 ex intētiōe 7 in pīculari. 7
nosty hūc Jesum quē in carne apparuisse dicim⁹. vez dū blasphem
mat. qđ Biblia facit nūq̃. Nimirū oīb⁹ pphēt⁹ Chriſto iesu nro
testimoniū phibentib⁹ Actū. x. Idē q̃q̃ testat Chriſt⁹ vbi statim
affirmās scripturas phibere testimoniū nō mō generatim Chriſto
vl meſſie. ſ; ſibi in pīculari dicēs. 7 ille testimoniū phibent de me.
Ad idē q̃q̃ deſcēdit. de Moīſe dicēs. de me em̃ ille ſcripſit. Qm̃ igit
pſtat nec tu inficiari potes. efficaciora eē testimoniā q̃ in pīculari
et ex intētiōe. hūc. q̃ q̃ in vniuerſali generalr alicui. q̃cūq̃ fuerit. et
cū hoc pter intētiōem ſcribētis afferunt Stant enīvero ſil Thalmud
aliqd boni prīnere de chriſto. 7 tū hūc noſty vez Jeſuz chriſtū
reprobādo blaſphemare. Qua g̃ rōne dicere auſis pluſq̃ Biblie.
thalmudica eē efficaciora testimoniā ad hōiem.

Actū. x.

S. iiij. Nōne ſi aliqd p chriſto ptra iudeos ex thalmudicis ſcō testimoniū ex
tūz pcludere prereris. abſq̃ cūctatiōe iudei tibi (7 certe Thalmud p
fundate) in hūc aut ſilem rīdebūt modū. Una (inq̃ntes) autēti nro Jeſu.
ca ſc̃ptura (q̃les nos colimus thalmudicas ſcripturas oēs) alteri
autētiſe p̃uari nequit. qm̃ hec ē ſpūſſeti infallibilis reglā. Cū itaq̃
ſcripture Thalmudice. dato q̃ ſint (vt dictū ē) iōno apđ nos ve
riſſime. in pīculari tū ex intētiōe hūc veſtro Jeſu aduerſant (vt
admiſſi) Propterea in oīni diſputatiōe huiſcemodi de Chriſto
(dicēt) paſſus illos Thalmudicos. 7 ſi appareāt forte p tuo ſonā
tes ieſu in veritatē de alio. 7 aliter accipe oportet. Thalmudice
em̃ veraces ſcripture ſibi aduerſari neq̃unt. Nūqd p hāc aut parē
rīſiōne iudei euaderēt. imo illuderēt oīa p te Capnionē hic induc
ta exēpla q̃z nouiſſimū etiā 7 Benign⁹ tuus falſuz reputat

S. iij. Qđ ſi ad tuū p̃ficiū optimū pfugeris Thalmud. qui
chriſto faueat. nō effugies. nō releuaberis. Tu nāq̃ in
tuo p̃ſilio de eo locut⁹ es Thalmud. q̃ ex intētiōe ad defendendā
iudaicā pfidiā 7 nos p̃ſect⁹ ē. Deinde eſto. ſit aliq̃s ſic optim⁹. qz
p chriſto. nū p ei⁹ testimoniā iudeos vinctos tenebis. q̃ prauum
Thalmud hnt nō minoris p̃ci. nō minoris auctoritat⁹. 7 vñ per
aliū facile eliderēt. 7 vt dici ſolet clauum clauo indubie ppulſarē
Dine p̃ſeque qđ cenſiſti. at viſi terribiles beſtie. nos nō exterreant.

IOAN. REVCH. AD BE.

Dixi igit. q̃ egue bñ. imo efficaci⁹. 7 eos arguere poſſum⁹ ex il
loz libris q̃ ex biblia. qz illā ſine ſuo doctore nō accipiūt. Neceſſe
ē igit inſpicere. ſi voluerim⁹ eos vincere. 7 qūq̃ ex falſis ab eis tñ
p̃ceſſis eos facili⁹ vincemus. q̃ ex biblia ſeu ex veris

THEOLOGVS

S. v. Ut verebar ecce accidit. apro em̃ ſeueriorē hic Capnion
adducit beſtiā. quā in Apocalipſi inuit⁹ ē Joānes pardo

Apoca. c.

LIBER I. CAP. XII.

filium. cuius pedes sunt pedes vultus. et os eius sicut os leonis. et nota blasphemie super caput eius. Est namque hic Capnion varius cum Pardo. Biblia perculcat cum vultu. iudaicos libros exaltat audacter nimis ore leonino. Per hec blasphematum sacra scriptura omni ansignatus et caput et princeps facit. ea que ostendemus. Quid enim et quod bene dixeris Capnion mori tibi patefecimus. sed ut videant viri doctores. etiam et nunc de nouo te aberrare. notatu dignum ducimus quoniam ipse presentia. in questione fuit. non quod facit sophiste garruli. verum quod christus mandando precepit. Scimus autem auctore Aristotele eos in persiliando vituperio persequendos. qui per prauum medium ad bonum perungere deliberant finem. et in discipulis similiter. nullatenus bene syllogizatum iri. dum ex medio falso inferunt vera conclusio. **vj. Ethicorum.** Tu igitur putabis christum qui veritas est et se ipsum negare non potest. ad probandum suae diuinitatis sui que aduentus articulos. assumere falsos testes seu falsa testimonia (a iudeis tamen processa) nobis precepisse. Si sic sapias. desipis valde. Apertius enim talis disputatio tes tamque languentes circa questionem. et pugnas verborum reprehendendo. et frequenter reprehensibiles notat. quoniam discipulo scripsit pugnas legis deuita. sunt enim inutiles et vane. Et iterum. Noli verbis credere ad nihil enim utile est et cum reliquis. Nonne et apostolus obiurgasse. imo summo peccatore statum fuisse credendum est disputatores eiusmodi in sudandis rebus fidei. in necessariis ad salutem. ex falsis testibus. ex falsis testimoniorum procedentes

vj. Ethicorum.

Joan. xliij.

ij. Thimo. ij.

ad tit. v. p. ad

Thimo. vj.

Ad Titum. iij.

Ignobile disputandi genus penes Capni onem Christum precepisse. Lector videat an sit probabile

S. vj. Te igitur quis es christiane lector censor constitutum. probabile ne aut verisimile sit. christum tam ignobile disputandi genus ubi ex falsis procedit in materia fidei precepisse. Et id denique mirum. quod Capnion excogitauit. iudeos videlicet tam defacili per Thalmudicas scripturas posse vinci. Mirum etiam quod non omnino suaserit thalmudicis propositis indulgere scripturis. cum tam egregium et iudeis permittat triumphum

S. viij. Preterea ut te ipsum tibi in facie Capnion statuam. In consilio tuo dixisti christum mandasse Thalmud seruari et ipsum diligenter scrutari et precepisse nobis ex eo disputare. et testimonia sui aduentus ex eo sumere In loco quoque alio scribis id non oportere in fine scilicet tue declarationis argumento. xxxij. vbi de Augustino Eusebio et ceteris taliter ais. Et licet illi doctores prefati ex Thalmud non sumpserunt argumentum. quia debebant fide ex scriptura fundare solidam. hec tua sunt vir bone. Ex quo palam assurgit. quod id quod christus mandauerit precepitque. Augustinus et reliqui doctores non debuerint facere. Christum enim (ut tuis verbis utamur) precepit. nos debemus ex Thalmud disputare. Augustinus. vero et alij. qui fidem promissus alebant. non debebant ex thalmudicis argumenta desumere. admirabile profecto logicis omnibus genus disputandi effinxisti. in quo percertas sine argumentis. Dum ex una parte Christus iubet ex Thalmud disputare. Et ex altera parte hi qui disputare maxime incubuit. non debebant ex Thalmud

Ludicra i dicitis Cap. ostendit diffiditio

Remota ridicula la apud Capn.

LIBER I. CAP. XII.

sumere argumēta. Demū (vt narras) Aug⁹. & alij doctores. q² de-
bebant fidem ex scriptura fundare solida. eaprop⁹ ex thalmud nō
sumpserūt argumēta. Et Chri⁹ p⁹mus auctor pariter & fidei fun-
dator. vt pbaret altissimū sue diuinitat⁹ articulū diuinis testimo-
nijs (ex q² sup⁹) nō solidas coniungit scripturas

S. viii. Aduerte nūc Capnion id te ipingere chris⁹. q² de-
Augustino tribuere pindignū arbitrabaris. In
calce q² tua pace dixeris. tritū illū b. Augustini dictū ap⁹ te. arbi-
trari⁹ sum iuenisse locū dū inq². Usq² adeo q² cecant⁹ d⁹dicēdi cu-
piditate. vt nō attēdāt q² in se p⁹ria sunt q² loquunt⁹. xxiij. q. vii. Q²
āt. Sic in p⁹silio tuo. Silia (in q²) sunt innūera. q² possum aduer-
sum eos scz iudeos ostēdere ex Thalmud. in tua at⁹ p⁹ma declarati-
one rē magnope attenuādo. utent⁹ es in Thalmud solū admini-
cula q² dā haberi p⁹ modernis doctorib⁹. nō q² dē vt p⁹us dixeris ad
oñdendū. s³ p⁹ suasioe fidei. Hinc & istud in te p⁹ijci⁹ iaculū. q² chri-
stus missis ac possibit⁹ sacre sc⁹pture l⁹ris. suo p⁹cepto nos astring-
it ad indagandū scripturas nō solidas. & ad adminicula q² dā. nō
p⁹ ostēssione. s³ suasioe fidei. Quo q² d infanie prim⁹ hec certe ex-
p⁹losa sunt. IOAN. REVCH. AD BE.

Nulla em̄ pbatio ē efficacior q² aduersarij p⁹ria p⁹fessio. & q² ex
p⁹cessis ab aduersarij inferri p⁹trariū seu p⁹dictoriū sue opiniōis.

THEOLOGVS

S. ix. Ruinosum pariterq² imprinēs in re tā ardua hic struis
fundamentū. Que em̄ hic inducis Capnion & intelligū⁹
et vera sunt de clara atq² spontanea (in q² tergiuersari neq²) p⁹ris p⁹-
se p⁹fessione. p⁹m quā in iudicio factā. iudicis interest p⁹te etiā inuitā
alteri p⁹ti. & dēnare & pellere ad parendū iudicato. Tu p⁹o citra &
p⁹ter legis mentē. ad certamē disputatōis Ebristiani in iudeos id
imprinēter p⁹torques. q²m q² dē in suis passioib⁹ Thalmudicis. in-
dei facile vertūt caudā atq² tergiuersant⁹. p⁹tendētes sc⁹pturas thal-
mudicas p⁹ nost⁹ vez eē Iesum euidentissimas. bestias nōnullas et
eas cenolentas Capnion in ortū deliciar⁹. sacre introduxerat sc⁹ptu-
re. Tu at⁹ ex ordine loquutur⁹ Benigne characterē bestie ne acce-
peris. alioq² sum⁹ in te ascedet tormētōz in secula seculor⁹.

¶ Cap⁹lin. xij. ipugnās septimā Capnionis assertōem.

GEOR. BENIG. AD R.

Uidebat aduersarijs. te crimē lese maiestatis p⁹misisse. dū rōnes
ex thalmud sumptas illis q² ex Biblia sumerent eq²parares. Et tu
eos nūc etiā efficaciores eē pbasti. THEOLOGVS.

S. i. Et p⁹missis haud dubiū plusq² satis vnicuiq² (dūmō ma-
gis equus veritat⁹ censor q² assentator eē voluerit) liquet.
rōnes p⁹ iudeos ex Thalmud assumptas nimīū debiles & inefficac⁹

Chri⁹st⁹ p⁹m cap-
nionē citauit i
sue diuinitat⁹
pbatōez. sc⁹ptu-
ras nō soli-
das.

Impigit chri-
sto q² idignū
indicat b. Au-
gust. tribuere
Aug⁹.
fol. viij. fa. j^o.

Leg⁹ mentem
Capnionē haud
accepit.

LIBER I. CAP. XIII

ces esse. Christū itidē de eis minime eē locutū. Tu autē Benigne (licet min⁹ te decēs) assentatoris pariter ⁊ dissimulatoris mun⁹ gestisti. Perge ⁊ si adduxeris leenā cū ale sint vtrāq̃le. euellēm⁹ ei.

GEOR. BE. AD IOAN. R.

Ego declaro vltēr⁹. dicēdo te noīe bibliē. nō solū ver⁹. s; etiā nouū testamētū intelligere. Teq; nō solū opinari. s; firmiter asserere. efficaciora esse in quincēdis indeis testimonia Thalmudica. q̃ euāgelior⁹ ⁊ aploz. imo nōne leg⁹ testimonia nil valere. ⁊ eos. qz nō p̃supponūt. s; respuūt illa. Re q̃q; ipa. vniuersi q̃ eos libros legerūt. clarissima p̃ fide nra ex illis afferūt testimonia.

THEOLOGVS

S. ii. Et si hec bestia tua Benigne. velut quē Daniel aspererat pardus. q̃tuor alas haberet sup se. nec tñ de luto erroris Capnionē leuabit. frustra em̃ niteris Benigne. nō ē hec cauda de hoc vitulo. Perpatulū ē (inficiatōi nō ē loc⁹) Capnionē tuū de illa biblia locutū eē ad quā ipse Christi retulit p̃p̃atōem. qm̃ Saluatorē interpretat voluisse dicere. scripturas magistror⁹. ex q̃b; Thalmud collect⁹ ē. ita bñ de se testimoniū phibere sicut biblia. Cū itaq; euu dens sit. scripturas noui testamēti. eo tpe q̃ Christi hec s̃ba dicebat Et ille testimoniū phibēt de me. neq; fuisse scriptas. Quo pacto o Benigne. colorare pretendis. bibliē noīe Capnionē tuū. etiā nouū intelligere testamētū. vt callide eū psuaderes Capnionē thalmudica testimonia. nō solū testimonijs bibliē recte eq̃parasse. ver; etiā vt sophistice p̃les. rōnes ex thalmud sumptas. efficaciores eē his q̃ accipiunt ex biblia. s; ē (vt iā tu ais) q̃ assumūt ex nouo testamento. de q̃b; stat q̃ ⁊ iudeos penit⁹ sunt inutiles. vtpote qui in nulla illud suscipiūt p̃te. Q̃ si talib; vafra mētis vtendū esset. pari argumētatōe cluderēs. iudeos nō recipe s; reprobare bibliā. qm̃ scz nouū nō suscipiūt testamētū. Dinc videre licet amice lector. qz ver; sit dictū diui Augustini p̃us inductū. Et in quātas ruūt absurditates. assertionū fallaz temerarij ⁊ p̃tinaces defensores. Urget Capnionē sermo vteri sui. loq̃t itaq; s; nō vt draco s̃m p̃tēz bestie p̃oris.

IOAN. REVCH. AD BE.

Cave tibi Benigne ne te q̃q; calūniatores sup̃p̃māt. S; qz op̃ionē tuā nimis declarasti certe neq̃būt. qd̃ fecissent. si dixisses testimonis thalmudica eque bñ p̃cludūt de Christo. sicut euāgelior⁹ ⁊ aploz. imo ⁊ meli⁹ ac efficaci⁹. nō solū vltra Coloniā vt ego. s; vltra Sauromatas ⁊ glaciale Oceanū exulasses. ⁊ cum Bog ⁊ Magog resedisses.

THEOLOGVS

S. iii. Nihil hic Capnion doctrinale affers. In arte at maledi cendi iā p̃dē palmā es p̃secut⁹ in q̃ tibi arte assilari in signū ducimus. Nil em̃ hic nisi s̃ba fumosa efflasti ⁊ scommata

Noua fuga. vbi Biblia p̃ nouo it̃p̃t̃at testamēto

LIBER I. CAP. XIII.

mor dacia. Aduertas tñ velim q̄squis ades fidelis lector. quā Cap
nion 7 Benign⁹ hic comediā agāt. 7 q̄nā mō mulus mulū scalpat
Qualr aut. 7 q̄ nimis sophistice Benign⁹ suā declarauerit opini
onē mor audisti. Benign⁹ ergo more suo loquat̄

GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Si istud qd̄ inter oīa tua absurdi⁹ videbat̄. ad tantā lucē venit
vt sine vlla hesitatōe ipius veritas clarescat sic. vt etiā ab aduersa
rio (nisi positōes seruet. put Aristō. loq̄ p̄suenit) negari nequeat.

THEOLOGVS

§. iiii. Hic nihil op⁹ est. vt dicam⁹ nisi qz Benign⁹ vesp̄tilio
nē induit. 7 p̄inder tenebras plusqz lucem diligēs. que
Capnion tenebris cimeris obscurauit eū d̄t clarificasse Quō etiā
absurditatē suā reddiderit obscuriorē. q̄ nostra legit puto latere ne
minē. Verūtā nō satis Benigne oēs tui Capnionis assertiones
absurdas trutinasti. nec qd̄ hoc tui fuit instituti. vtpote q̄ certa
men simulās. nō vt Capnionē erratē deuincas. sed q̄ten⁹ te simulā
ter ac spōtesuccubēte videat̄. p̄strata veritas. Si qd̄ velut cecus
p̄cipuā maximeqz absurdā (quā etiā necdū declarauit) ei⁹ p̄trāsui. Assertio Cap.
sti assertōem. in qua sic ait. Cū aut̄ christ⁹ p̄cepit nos vbi emētūz
scz Thalmud disputare. 7 testimonia sui aduent⁹ assumere. haud sup nos indu
rānis redendus est. Nec Capnionis tui insignis assertio est. scilz cit Christi p̄
christū p̄cepisse nob̄ disputare. 7 sui aduēt⁹ testimonia ex Thal. sume ceptum.

§. v. Audi nūc q̄b̄ eā fulcris stabilierit. vbi 7 in pri (re zc.
mis iudaice corruptōis fauorē agnosces. Nāqz in hāc se
p̄cipit aut̄ assertōem ex christi s̄bo. Scrutamini scripturas inter
ptans hoc esse accipiendū. de q̄b̄ Thal. collect⁹ est mḡroz scriptu
ris. Et suā illā falsam interpretatōem ex s̄bo christi. putatis. p̄cipue
accepisse dixit. vbi post s̄ba p̄missa christus adiecerat. Quia vos
putatis in illis habere vitā eternā. Neminez aut̄ fugit nec te latet
Benig. nō christianos ipos. nō gētiles. at solos iudeos vl̄ extitisse Joānis. v.
vel esse. q̄ in scripturis mḡroz vitā eternā habere putabāt. Cap. ex iudai
ḡnūc Benig. qd̄ videre volebas. q̄liter positōem suā (quāz p̄terire co fauore ve
p̄stitueras) Capniō oīo in equoco p̄cludēs turpissimo resparsit lut cecutics 7
iudaico fauore. inducēs sup nos christianos emētū. neqz a chri sui oblit⁹ ieq̄
sto vnqz excogitatū p̄ceptū. qd̄ reuera iuxta suū hereticale funda uoco p̄cludit
mentū ad iudeos solos fuisse transferendū

§. vi. Verū vt hui⁹ absurde assertōis elucescat erroneū p̄mē
tū. libet eas adeo efficaces afferre scripture canonice p̄po
sitiones. q̄ nec a te nec a Capnionē negari poterūt. queqz p̄positū
clare oñdūt. Dani⁹ apl's Actū. xx. Mūd⁹ sum inquit a sanguine
omniū vestrū. nō em̄ subterfugi q̄ min⁹ annūciare oīe p̄sūū rei
vobis. Cui⁹ adaperies intellectū. b. Gregori⁹ ait. A sanguine eoz
Actū. xx.
J f i.

LIBER I. CAP. XIII.

Grego. xl. dif.
Roma xi.

S. vii. Idē quoq; aplūs ad Ro. xi. Vobis em̄ (ait) dico gen-
tibus q̄d dū q̄d ego sum gentiū aplūs. ministeriū meū
honorificabo. si q̄ mō ad emulatōem p̄uocē carnē meā (id est iude
os) et saluos faciā aliq̄s ex illis. Ille idē etiā Aplūs actiū. xxviii.

Actiū. xxviii

Eorū q̄ ad iudeos p̄boten⁹ eloquūt⁹ fuerat. rōnē redditur⁹. ad re-
gem B. grippā inq̄t. Auxilio dei adiut⁹ vsq; in hodiernū diē sio te

Actiū vltio

ificās minori z maiori. n̄hil extra dicēs q̄ ea q̄ p̄phete locuti sūt
et Moses. Actiū insup. vltio. dū exponēdo z testificādo. regnū dei
suadēdo n̄hilomin⁹ ex lege atq; p̄phetis. z hōc a mane vsq; ad ves-
perā. cū plures recederēt nō credentes. nō reperit tū ad rabinorū
Thalmudicas scripturas p̄fugisse. aut ex eis adiūctū aut patro-
cinū desumpisse Sed ex Esaię vaticinio eos p̄futaui dicēs Bū
spūscūs locut⁹ est p̄ Esaiāz p̄phetā ad patres nr̄os dicēs. Ua-
de ad populū istū z dic ad eos. Aure audietis z nō intelligetis. et
vidētes videbitis. z nō p̄spicietis zc. cū ceteris q̄ sequūt. Ex q̄sane
colligere possum⁹ Aplm̄ vocaliter cōcionatē nulluz ex scripturis
eiusmodi adduxisse vnq; testimoniū.

Petri. p.
Actiū. ij.

S. viii. Et vt offusariā inducam⁹. epistole sue quas ad hebre-
os aplūs dedit palā predicant inter scribendū nullas
scripturas Thalmudicas in testimoniū p̄ chrislo acciuisse. Demū
etiā Petrus aplūs cum disp̄sis ex circūcisione scribens. ruz q̄ cre-
berrime ad iudeos in actib; ap̄loz cōcionat⁹. sicut nūq; sic nūq;
inuenit vel vn⁹ de Thalmudicis meminisse scripturis. Perge z
p̄ oīa ap̄d reliquos ap̄los. cūctosq; p̄mitiuos ecclie doctores idē
videbis. qm̄ ne vn⁹ q̄dē p̄ fide nostra asstruenda maledictū Thal-
mud verbo vel scripto ad fidē fundādā citauerit.

Assertio Cap.
in vtre habet
ap̄lo ifregisse
chrisli p̄ceptū
et sc̄pturū mul-
tis refragat ex
inde habet he-
retica

S. ix. Horū Benigne si rōnem habueris. z tui reuoluas asserti-
onē Capniōis. Chriſtū p̄cepisse nobis tū disputare. tū te
sumonia sui aduēt⁹ ex Thalmud sumere. occurrēt inenitabilia pa-
riterq; horribilia tibi mōstra. Paulū sc̄z aplm̄ z māsſſerecū sangui-
nis. id est iudeorū dānatōis sueq; fidelissime violatōzē p̄missionis
imo cū ceteris aplis sacrisq; doctorib; oib; ap̄loz p̄ncipes. diuī
et sc̄pturū mul-
tis refragat ex
inde habet he-
retica
ni p̄cepti fuisse trāsgressores Nec at oīa qm̄ turpia blasphemā. he-
reticaliaq; sunt. fatebre Benigne (necesse est) tui assertiōem Cap-
niōis. que ait Chriſtū qd dictū est p̄ceptum nobis dedisse. hereti-
cam esse z manifestā sapere blasphemiam

Ad lectorem

S. x. Vides nūc lector q̄ iustissime Benign⁹ laudibus offerat
Cap. claras assertiōes. Qd vt affatim ch̄ro auctore ostēda-
mus. recole chriſtū post resurrectiōem Luce vltio p̄memoratē scri-
pturas. q̄s discipul⁹ p̄dixerat adhuc mortalis in se adimplēdas.
noīasse q̄dem Mōsi legē. xiii. p̄phetas z psalmos. Doctrinarū

LIBER I. CAP. XIII.

vero Thalmudicarum nusquam meminisse. utpote non dignatus eas vocare scripturas. sed reprobas traditiones. quasque apud nos iudaei eas fabulas. quas fideles iubet deuitare. Non modo igitur solū obscura. quin potius et heretica ea est assertio quā tot scripture sacre attestatōibus impie refragatur. suū in hac re plures solito. scilicet Benigne cum tuo Capnionē apte collusiones id efflagitabāt. Neque etiam deinde maledictis fauimus iudeis. ut hoc porco Capnionis illico cū pleno gaudio fruerent. Tanta consequenter Capnioni cigneā carmina ut soles. qualiter eū dulciter in morte detineas

¶ Caplm. xiiij. declarās quod sacrilegū sit ceremonias et ritus veteris legis. libris talmudicis assimilando comparare.

G. BENIG. AD IO. R.

Enimvero ut alijs quod facias satis. mihi enim fecisti Replico etiam ad quādam alia. laceffunt te in his. dixisti enim. si oēs iudeorum libri contra nos essent. non veniret propterea perire. et quod iudei in suū bonū et pro defensione fidei sue. possunt scribere libros contra nos. et nobis non gratos

IOAN. REVH. AD GE. BE.

Quoquot libros pro ritus sui persequutione. absque expressa blasphemia. ut spiritus testatur sum scriberet. quū ritus ille hac re pestate aduersus nobis. sum enim nos in luce. ipsi in umbra. nos in re. illi in figura licet figura preterierit. nos in die. ipsi in nocte. quis vere non precesse rit. vniuersi eiusmodi libri contra nos essent. neque tamen veniret perire. quod sicut eorum ritus. ita et libros pro ipsorum ritu perfectos tolerat ecclesia. Non itaque solū ex eo quod contra nos sunt. sequitur ut sint perire. quod tunc et ipsi et quicunque contra nos essent. comburi deberent. Posita enim causa precia ponit effectus. si ergo perire sunt. oportet aliam causam quam quod contra nos sunt assignari

THEOLOGVS

¶ Multa Capnion hic fabularis quod ad propositū sunt minime. sed a veritate cernis longe positus es in regione difficultatis. Ceremonias namque legales esse a deo optimo maximo primitus institutas nemo inficias ire auit. quatenus populus iudaicus velut puer sub pedagogo manuduceretur ad fidei christi futuri. quod utique hisce ceremonijs atque obseruatijs prefigurabat. id quod tum de agni paschalis immolatione. tum de sanguinis eius aspersione et relijs id genus clarescit. quod admodum diuinus noster Agnas ad plenū in prima secula elucidauit. Dū igitur iudei spiritus sancto affulgere. bene uolens pretere dignatur aures. et intellectu suū in christi obsequiū inlectus. ad salutē id utilitatis afferunt dicte ceremonie. ut illico se exhibeant rememoratiua signa et christi. et beneficiorum iam olim exhibitorum. Et id plane usu uenisse legimus apud apostolos. quoniam ad se redeūtes mentesque conplectētes ea tunc adimpleri que antea vel legerāt in prophetis et scriptura. vel certe audierāt esse adimplenda. plurimū in suscepta christi fide solidabāt

ff ij.

Ad Titū. p.

Pria. ij. q. cij.

LIBER I. CAP. XIII.

proditū ē memorie. Recordati sunt discipuli qz scriptū est Zel^o m^o tue comedit me. z rursum Cū g^o resurrexisset a mortuis recordati sunt discipuli ei⁹. qz hoc dicebat z crediderunt scripture z sermoni quē dixit Iesus Luce. xxiiij. Et recordati sunt s^oboz eius

Quare ecclesia
rōnabilr iude
is suos pmit
tit rit⁹ z ceri
monias.

S. ij. Proinde nimirū puenit vt ecclesia cū optima rōne iudeis ceremonias suas pmittat. qz tū etem ē ex natura facti cerer monie eiusmodi etiā. pnti eius id natesunt e^oficere in iudeis. z i bñ dispositis id facerēt. qd nobis euenit christianis ex veteri lectioe legis. q legēdo inibi de futuro sonātes pphetias vtiqz eas ipsas accipi m^o veluti rememoratiua signa q^o ruda pteritoz. s^om q aliqui extiterūt futura. Et p h^o nō nihil. qnimo plinū in fide roboramur. dū ea cernim⁹ iam olim in biblie scripturis psignata aut p^odiuinata atqz pollicita. q nūc in euāgelio legim⁹ facta. z nobis exhibita eē iocudamur. Quid autē caule sit. quāobz in vsu obseruet futuri t^opis s^oba ceremonias s^oo z ipas futuruz fcentes. christiana reiecit ecclesia alibi patefecim⁹. vbi de sup materia ceremoniaz diuonuz Augustini z Hieronymi discrepātia annotauim⁹. Nec ex vna pte de rōnabilitate pmissionis ceremoniaz dicere nobis anim⁹ erat

Sacrilegiū ē
doctrinā thal.
cerimonis et
ritibz iudeoz
assimilare.

S. iij. E regione autē iam supra ostēsum est Thalmudicā doc^o trina a deo nō esse. sed a diaboli mendacibz filiis quippe q^o saluator dixit Vos ex patre diabolo estis. z volūtate ei⁹ vults facere. ille fuit mendax ab initio. z in veritate nō stetit. Christo in sup dño Iesu Thalmudica doctrina iniuria est Iudeis deinde etiā via pcludit salutis. vtpote in christianā fidē. extra quā nulla est salus ex intētiōe pscripta. ipo Capnionē testāte. Quapropter (vt huic sermoni finē imponam⁹) grande est sacrilegiū ceremoniaz veteris legis ipm Thalmud pparare. sane q idolatratiū ceremoniaz longe magis est pferēd⁹. e q^o etiā nulla (q seq^o possit) vtilitas est expectāda. Cū quēadmodū huiuscemodi idolatrarū rit⁹. haud quāqz tolerari debēt. sic quoqz z Thalmud citra iniuriā erumpit Uides nūc Capnion. videat z Benign⁹. qz iustissime lacessuerim⁹. imo lacerauerim⁹ z pedes euulserim⁹ huic lupine bestie. z inde pz Capnionē nec Benigno nec alijs reipsa satisfecisse

IO. R. AD G. BENIG.

Eadem igit^o licentia pnt nostro ritui nō grata. imo p^otraria scribere. sicuti ceremonie z ritus sunt nobis diuersi. Et sui vniūqz grati. alterius nō grati vnusquisqz em in suo sensu abūdat. z qualis est talia opinat atqz loquitur

THEOLOGVS

S. iij. Si Capnion hic tua p se ferāt dicta. q iudeis in sensu suo abūdare liceat. hoc pacto vt non illicite aut male agant. scribendo nō modo de ritu nostro nobis ingrata. sz etiaz ri

tui ipsi contraria. cum scz damnado. execrando. aut peniqz blasphemando. Si inquā sic intellexeris. haud dubiū. dicta illa te mira- *Capnō erro-*
bile indicāt christianū. lōgissime qz aberrātē. Dicas itaqz iurista nee vult vni-
tu. in q nā iure h eis legerz indultū. vt citra pctm z licite. vez. z p cuiqz licere in
tpe debitu. cultū veri dei (q̄lis est christian⁹) testari eis liceat. Et sensu abūdare
qd nā dicis tā futiliter vnicuiqz in suo sensu abūdare licet. Nū si q
sentiāt te puerum christianū. plus vanitatē q̄ veritatē amore cō-
plectentē. Judeis deinde q̄ christiane fidei plus fauorabile. eo q
burse tue aureos iniecerint z multa id gen⁹. Nū inquā his licebit
cū tui iniuria. in suo abūdare sensu? Nōne veritū ē. primū in in- *Luce. vj.*
certis diiudicare. Et quō g in his q̄ aie salutē. vez dei p̄cernūt cul-
tū. imo vez blasphemado dei mysteriū. abūdare vnicuiqz i suo sen-

S. V. Si autē tibi dicere anim⁹ ē iudeis pmissuz eē (tu licebit
p libros explanare rit⁹ suos in q̄b tolerant. esto ritus hi
sunt a ritu nōo diuersi. z mō qdā p̄ij. Si sic dicis. nō cecinisti qd
ab hominemur. h qd inappositū. z penit⁹ nīl ad intentū certamē
nis attinens. Colluctamur plane de thalmudicis libris ex intētōe
p̄ fidē nostrā editis. mirabilibz a te (vt in p̄oribz recensitu ē) depictis
coloribz. q̄ veterz legz tū deprauāt tū corrūpūt sc̄pturā. q̄ insup tra-
ditōes illas p̄tinet. q̄s Chriſt⁹ tāqz venenosas sc̄pture p̄denauit *Suidovenera-*
corruptōes. De q̄b qdē libris. qd senserit grauissim⁹ ille doctor de *bilis doctor et*
diuio Carmelitaz ordine inuit⁹ audies. attamē vt audias oportz. *Episcop⁹*
In libro quē de hereticis edidit. ca. xviii. afferentē. p eccliam eē pu- *Ecclia punire*
niendos iudeos. si veritatē veterz legz falsis corrūperent p̄mentis. p̄t iudeos legz
subditqz ecclie in hac pte iudeos. eodē iure cū christianis. Vides sue corrupto- *res.*
credo nō licere vnicuiqz in sensu suo abūdare. Et lōge min⁹ puer-
sum sensum deducere in opus.

¶ *Caplm. xviii.* ipugnās duo decimā Capnionis assertōem.
GE. BE. AD IO. R.

Recte veritatē defendisti. vez aduersarij tui. illd pati nequnt. qn
dicis Iudei pnt inter se dicere de christianis. q̄ mentiunt qn in die
parascetes nomināt eos p̄fidos. nā fidē suā nūqz fregerūt. Argu-
unt p̄ te. Nā si iudei christianos mētiri pnt dicere. qn eos vocāt p̄-
fidos. ac si fidē suā fregissent. quā tū nō frangūt. nisi qn ad nostrā
accedūt. Igit ecclia mētī. hē falsum dī. nō tū p̄mentē. Iccirco nō
p̄pē mētī. Dicere at eccliam mētiri sen falsuz dicere heresim sapit.
Ira ipsi p̄ te pcedūt.

THEOLO.

S. I. Est auicula q̄ lugens cantat. Sic tu Benigne sepiuscule. cū
tue p̄scientie remorsu Capnionē collandas. nā tu opte more
eidē colludēdo. eidē q̄si de veritate defenſata blādīz. quē nos mon-
strauim⁹ grauiter in veritatē deliq̄sse. Sed ad rē veniam⁹. vt tibi
palā ostēdam⁹. nos plurimū aliter. q̄ tu refers p̄cellisse. qd vt fun-
ff iij

LIBER I. CAP. XV.

datius efficiamus. ppria Capnionis vba adducem⁹. q̄ tñq̄ iudeo
rū aduocat⁹. declarās quēpiā posse iudeos velle excusare a p̄tume/
lia si libros suos ex pposito scripssent p̄ nos. pro eo. qm̄ dūtaxat
eos p sua defensione p̄scripserint in p̄silio suo. sic dixit. Lū em̄ eos
q̄tānis in n̄ris ecclesijs. die parascenes publice vitupemus p̄fidos
iudeos. h̄ ē fidefragos iudeos. Et iuxta vez theutonicū. q̄ nec fī
delitatē nec fidē tenēt. tunc possent ipi sup hoc inter seip̄os loq̄. fm̄
p̄tinentiā iurii sic. Ipi mētunt. nūq̄ fidē nostrā fregim⁹. iuxta de/
terminata Panoz. in ca⁹. Cum te de sen. et re iudica. ix. Colūna. ibi
Ego h̄o distinguo. hec Capnion.

S. ii. Q̄ si velles nō dissimulāter agere videres utiq̄ Benig⁹
ne In p̄mis. hic Capnionē ecclie orōem. in p̄uersuz inflec/
tere sensum. ac si ecclia eos dicat p̄fidos. id ē sue prauē fidei infrac/
Capnionis iter tores. h̄ at cū clarissime falso fals⁹ sit. absq̄ mēdacio affirmari nō
pretatio ecclie p̄t. Ideoq̄ Capnionis interpretatōem ecclie mēdaciū ip̄onere longe
mēdaciū ip̄oz p̄niciosissimū. fatearis oportet. Cernerēs sc̄do Benigne. q̄liter per
nit p̄niciosuz. Panoz. Capnion p̄bare p̄tendit. qm̄ ecclia iudeos noīat p̄fidos.
inde z ē hereti ip̄os inter se posse fm̄ tenorē iurii loq̄ de nobis. Ipi mētunt. nūq̄
ca. fidē nostrā fregim⁹. Doz aut̄ utrūq̄. scz q̄ ecclia eos falso p̄fidos

Dicere eccliaz dicat. z q̄ fm̄ tenorē iurii dicere possint indei ecclia mētiri. velu/
mētiri dupl̄r ti heresis execrāda. dupl̄r fidei articulū. q̄ vnā credim⁹ sanctā ec/
c̄ p̄arti⁹ fidei clesā. temerat z offendit. dū vnū ei⁹ sanctitati. reliquū h̄o ei⁹ vero/
get veracitati. q̄ tāta ē vt̄ veluti a ppria reglā fideles ab ea sua acci/
pian credibilia. utiq̄ Augustin⁹ p̄stanter dicat. se euāgelio nō cre/
dere. nisi eū ecclie auctoritas admoneret.

Aug⁹.

S. iii. Id q̄q̄ adijcim⁹. q̄ excussis imoderati fauoris ex ocul⁹
tuis pulueribz. spectares z tertio Benigne. nouū z a lei/
Capnion docu/
culis inauditū calūniādi gen⁹. tuū Capnionē docuisse iudeos. q̄ ec
it iudeos ge/
clesie pie matri sūt z filijs christianis insultare valeāt. tuū Capnio
n⁹ nouū calū/
nem tāq̄ christianū doctorē salē nomie ip̄o. p auctore allegādo. in
niādi eccliam
scandalū p̄niciosissimū simpliciū christianoz. hec sunt Benigne q̄
nos articulauim⁹. vn̄ p̄cede. sz passu testudineo ne de oībz mōstrā
facias.

GE. BE. AD IOAN. R.

Ego etiā p̄ idē. alio mō p̄cederē. Certū nobis ē fidē antiq̄z pa/
trū z nostrā eē eandē. Quia nisi in fide mediatoris dei z hōim. sal
uat⁹ ē nemo. Iudei at̄ sunt filij illoz patrū Igit̄ eandē tenere fidē.
quā ip̄oz patres tenuerūt. tenent. neq̄ tñ tenēt. qz in Christū dñm
nō credūt. Ipi h̄o credebāt. p̄fidi igit̄ sunt. qz fidē patrū suoz. q̄ z
ip̄oz eē debebat. fregerūt. Perfidi igit̄ recte dicunt. dū in sua p̄ter
uia manēt. fidē suā verā p̄tēntes Nō itaq̄ nos mētiri dicere p̄nt
quū p ip̄is tāq̄ p̄fidis oram⁹. Un̄ apl⁹ Paulus p̄uersus. non
erubuit dicere. blasphem⁹ sui. z p̄sequēs p̄fidus. qz p̄ficiēs in iū

LIBER I. CAP. XV.

Dauidio verā patrū fidē fregerat.

THEOLOGVS

S. III. Lando te in h̄ Benigne. qm̄ nūc validū ⁊ sacrosctē ec-
clesie p̄sentaneū p̄tulisti argumentū. qd̄q̄ verā ad tuū
Capnionis interpretatōem (q̄ ecclie orōem sugillauit) solutōem af-
fert. qd̄ deniq̄ ⁊ n̄re. quā comin⁹ tulim⁹. sn̄e p̄cordat. In h̄ at̄ mini
me laudo. q̄ vere tue assertiōis. q̄ dicis (nō itaq̄ nos mēiri dicere
p̄nt iudei) nō exegeris a Capnione solutōem. q̄ Panor. (vt p̄men-
tat) imitatus p̄nam p̄tulit sentētiā. iudeos sc̄z de iure posse dicere
christianos mēiri. dū eos ecclia p̄fidos noiāt. S̄z noueras hunc
laqueū inextricabilē eē. ob id eū Capnioni tuo nō tetēdisti. Et spec-
temus. q̄s locustas parauerit in p̄liū Capnion. qd̄q̄ ad argumē-
ta inducta datur⁹ sit r̄ssi. Capnion ergo ip̄e audiat.

IOAN. R. AD BE.

Panormitanū illū imitat⁹. eā p̄tuli sentētiā. O infelicē sortem
meā. auctores dictorū meorū catholice loquunt̄. Quicqd̄ ego dixe-
ro heresis erit. Nemo Burgēsis. nemo Nicolai ⁊ lyza. nemo Pa-
normitani p̄denauit scripta. S̄z si ego dixerō. dānabūt ex templo
Rāssonē tū ad ip̄orū cauillatōem sciebā. quā si nesciuissem. ex obiec-
tione tua didicisse poterā. nā absq̄ vlla ābiguitate. antiq̄z pat̄z et
nostrā. eandē fidē eē censeo. ⁊ iudeos fidei patrū suorū ⁊ sue. quam
videlicet tenere debēt. fractores eē noni. p̄fidos igit̄ eos recte voca-
mus. Nos em̄ fidē ip̄orū. h̄ ē patrū antiq̄z. q̄z ip̄i vestigia sequi de-
buissem. tenem⁹. ip̄i respuūt. Nā illū q̄ in p̄pria venit. ⁊ q̄ ad eos
missus erat nō receperūt. fateor p̄fecto fidē iudeorū q̄ nūc sunt. nō
eē illā. quā Moyses ⁊ alij p̄phete habuerūt. Illi em̄ in Iesu nazare-
no dño n̄ro sperabāt. h̄i minime. Nō igit̄ Mosi legē. aut ver⁹ testa-
mētū obseruāt. q̄z Iesus nazarenū messia eē nō credūt. vere itaq̄ p̄-
fidi sunt.

THEOLOGVS.

S. V. Reptat hic callid⁹ serpens. venenū qd̄ euomuerat rursus
vt hauriat. vñ disce candide lector. q̄s veritati subnixum
sit id vulgatū. Oportet mēdaces (⁊ p̄inde q̄q̄ mēdaciōz defenso-
res) memores eē. Capnion eq̄dē ad effugiendā dictā (nobis ⁊ Be-
nigno cōem) articulātōem. in sua tertia defensione (in q̄ oēs ab ini-
tio maledicos supauit) in p̄batissimū quēdā taliter scripsit theolo-
gū. Dic falsari⁹ incepit p̄p̄riū ⁊ acephalū ca^m ⁊c. p̄inde ac si essent
p̄ba mee excusatiōis assertiua. q̄ tū sunt p̄ba iudeorū in oppositū p̄-
me allegata ⁊c. In articulo p̄terea. xvi. p̄cessus Spirensis sic r̄ndit
Ecce oīa hec sunt iudeorū argumēta in eorū p̄sona plata. hec omnia
Capnion. q̄ Dic at̄ (vt cernis aū oculos pie lector) letargū passus
et oīm oblit⁹ ait. Panormitanū imitat⁹ eā p̄tuli sentētiā. ⁊ paulo
post videbis eū inquietem. Neq̄ tū Panormitani sn̄ia. quā ⁊ ip̄e
dixi. ē veritat⁹ vacua. Ex q̄b⁹ dilucide p̄t̄z nō iudeorū obiectōem. s̄z

Mirabil⁹ ⁊ se-
da i dict⁹ Cap-
nionis p̄dictio

LIBER I. CAP. XV

suā Capnionis (negare nō pōt) eē sententiā. quā sibi obiecit Benignus. et nos tāq̃ suam dearticulauimus.

Capnion sup
varietate sua
h̄ verā facit cō
fessionē.

Capnō p̄paz
sc̄pturā falsē i
terpretat̄ ē

S. vi. Datende itaq̃ Capnioni a nobis sunt vlt̄ semel gr̄e. eo q̃ nouissime verissimā fecerit p̄fessionē. quā et nos verā esse indissolubili q̃dā ostēdim⁹ argumēto in nr̄a editōe tertiā. iudicia liter Rome exhibita. monstrātes hec v̄ba. ex sua p̄pria sn̄ia. nō tāq̃ iudeoz argumēta. nec in eoz p̄sona p̄tulisse. vbi et indicauim⁹. eū. q̃ meli⁹ sua palliaret cōmēta. iudicēq̃ circōueniret suā p̄p̄riam h̄naculā falsasse scripturā. Singla etiā q̃ in bonos cuomuit viros turpissima. et bono viro nec digna cogitatu p̄uitia. in suū cū veritate. citra oēm maliuolentiā. retorsimus auctore.

Blasphemia
p̄siliū Capni.

S. vii. Sz ad te Capnion ouertimur. tibi te in faciē ponēdo. Tū Benigni assertōem quā laude extulim⁹. videlicet iudeos itaq̃ nō posse nos dicere mētiri. saniori tā imitat⁹ p̄silio ais. Perfidos igit̄ eos recte vocam⁹. Et ocius bñ inferis. vere itaq̃ p̄fidi sunt. vbi certe ecclesiā quā alias. blasphemādo mendaciū insimulare videbaris. hic a mēdacio canis imūnē. Sz h̄ tibi dext. q̃ ab hereticali blasphemia. q̃ in tuo p̄silio Panormitanū (vt ais) imitatus p̄posuisti iudeos fm̄ iuriū tenorē dicere posse de nob. ipi mētunt q̃n ecclesiā eos p̄fidos vocat. ab hac inquā blasphemia te nō leuasti. neq̃ em̄ p̄ te. neq̃ p̄ tuū Benignū de ea vsp̄iā fieri mētionē cō

Cōtrarietas i
dictis Capnō.

S. viii. Ampli⁹ at cū et dicta tua discutim⁹. vide. (spicim⁹) mus te nō solū illā nō purgasse maculā. sz et turpiter a teip̄o desiderare. Dicis nāq̃ nūc. p̄fidos igit̄ eos recte vocam⁹. Sz q̃ mō illi h̄ coheret q̃d in tuo p̄silio (imitat⁹ vt dicis Panormi.) scripsisti. iudeos dicere posse fm̄ iuriū et inētiā nos mētiri. dū eos ecclesie orō. p̄fidos appellat. Certe q̃to vnū plus affirmas. tāto plus reliquū inficiat̄. dic tñ heus Capnion. q̃d nā falsi in ecclesie rep̄hen/ disti orōne. cū tuū p̄slando p̄siliū. p̄ponebas iudeos posse de iure nobis ipingere mēdacii. Dic inquā (pie obtestor) q̃ rōne. q̃ colore nobis obicere possent. nūq̃ nostrā fregim⁹ fidē. Profiteris em̄ p̄senter. q̃d sp̄ ē et fuit indubitāter vez. eos suoz (q̃ eis obseruanda erāt) fregisse fidē patrū. Cū itaq̃ rōne illius fidei. nos eos p̄fidos asserētes. mēdacii insimulare nō possint. vtpote q̃ te teste sic recte p̄fidi dicunt. neq̃ p̄inde (tāq̃ eis iniuste impactū) nobis obiectare q̃unt. nūq̃ fidē nostrā fregim⁹. vtpote q̃ fidē patz frugerūt. Conuinceris p̄fecto Capnion. in tuo p̄silio p̄tendisse. in eo eē falsq̃ ecclesie orōem. q̃m eos p̄fidos. id ē sue p̄ue fidei fractores notauit.

In quo sensu
Capnō volu
erit ecclesiā iū
rie iudeos di
cere p̄fidos

S. ix. Et q̃dē hāc mentē fuisse tuā. vlt̄ exinde patescit. q̃ de mo/dernis locutus es iudeis. et nomē. p̄fidos. exprosuisti ibi/dem. id est fidei fragos. q̃ iuxta vez rheutonicū. neq̃ fidelitatem te nent neq̃ fidem Pretēdisti. cēinde nr̄e oratōi. tāq̃ falsē ac iniuriose

LIBER I. CAP. XV.

Iudeos posse veridice obijcere mendaciū. Sane q̄ fidē suāz nūq̄
fregerūt. hec aut̄ qm̄ ad patrum fidē adaptare neq̄ueris. sicut neq̄ Capnion h̄ pa
linodiā canit.
adaptari p̄nt (plane quā p̄stat eos fregisse. vt tu quoq̄ hic dicis)
ostēdum tibi ḡerit qd̄ dixim⁹. te hoc in loco palinodiam cecinisse.
Nec h̄ vitio dam⁹. nimir̄ te vitas coegit. Quapropt̄ ⁊ assentiār
nobis opt̄. tuo nos p̄silio in h̄ merito bellū indixisse. Cecinisti can
tū p̄trariū ob id tū non magis iocūdū. q̄ necitas q̄ inuito iponit
obsequiū. plerūq̄ fastidiū affert. Sz p̄sequere Capnion

IOAN. REVCH.

Nec tū Panormitani sentētia. quā ⁊ ip̄e dixi est veritat̄ vacua
fidē nāq̄ modernoz iudeoz. ip̄oz p̄fidia. ip̄oz ritū. ip̄oz cultum
qui iam expirant. q̄ ip̄o iure p̄summat⁹ est. vocamus. ⁊ hāc p̄fidia
nō frangūt. nō sunt igit̄ p̄fidi perfidie. sed tenaces. Possunt igitur
dicere nos mentiri. si eos sue prae fidei fractores appellauerim⁹.
Sicut si quēpiā in grassatoria exptissimū latronem optimum
dicerem⁹ nō mentimur. sed si pessimū latronē assererem⁹ mentire
mur. licz eēt hō pessimus. Ecclesia igit̄ eos p̄fidos (eo q̄ ea que nos
credim⁹ dū credereteneant nō credūt) vocat. Ip̄i hō q̄ fidei sue
puerle firmiter adherent. se p̄fidos eē negant. Si nos ergo eo mō
ip̄os p̄fidos vocarem⁹. nō recte astruerem⁹ Sūt ergo vere p̄fidi. q̄
vere sue fidei violatores. ⁊ sunt non p̄fidi. q̄ prae sue fidei firmi
ter adhesores.

THEOLOGVS

S. F. Tribulus a manu reijciē. ⁊ cornicula infamis. alienis co
lorib⁹ se adornat. quas tibi circa p̄orē textū habueramus
grās. hic denū nobis ratificāde sunt Capnion. eo q̄ veritatē p̄fi
teris. sz sentētia hāc abs te dictā esse. falsitates em̄ quib⁹ eā tuā eē
dudū inficiabaris. vtiq̄ potēter interemisti. veritatē scito Cap
nion Panormitanū suā sentētiā (vtiq̄ verā vtiq̄ sanā) nolle tuo p
posito adaptari. quā his p̄secutus est verbis. Ego hō (inq̄ens) di
stinguo. Aut ego tibi iniuriā potius animo purgandi me ab iniu
ria quā mihi inferebas. ⁊ nō teneor actōe iniuriāz. Exēplūz si dice
res. q̄ ego p̄missi aliqd̄ crimen. dico q̄ tu mētiris Nā licet mihi me
am innocentia defendere. Et hoc aperte tenet Bartholus in lege
Que offia. ff. de procura.

Verba Pa
normitani.

S. F. Nec Panor. cui si viuerelicuisset. ⁊ tuā sibi spectasset sen
tentia a te imputari. haud dubiūz. qm̄ in te tanq̄ suū cor
ruptorem totus ignitus grassaretur. atq̄ quā de tuo capite p̄prio
effinxisti iugillationē ecclie (sibi aut̄ falso intitulas) tibi auctori in
dignāter remitteret. Mentiris (inquiens) Capnion mentiris. nī
hil mihi ⁊ tue insane assertioni est p̄mune. Et hoc certe videre po
teras. ⁊ q̄dem aptissime (modo libuisset) qm̄ ip̄e in eo dūtaxat locū
vinere licuisset
tus fuerim casu quo alicui (a quo imūnis est) crimen iniurie impo

Panormi. ad
Cap. diceret si

Sg i.

nif. Tūc em̄ ip̄o in re sua ei licet defendendo innocentia. iniuriante
dicere tu mētiris. Tu aut̄ Capnion nūquid criminis pfidie iudei
os expertes nūquid sua tueri innocentia. dū ecclie eos pfidos vo
canti mendaciū obiectat. vel mutire audebis? Tūz deniqz eccliam
(ip̄os pfidos vocatē) iudeos iniuria affecisse dices? Procul hec
vri blasphema vti heretica. menti mee christiane abfuerūt. Te aut̄
auctore p̄mo excogitata. et mihi mendaciter ascripta. sane qui ne
qz de ecclia neqz de iudeis loqui illic vnqz intenderim. Qua itaqz o
Capnion impudētia. imo qua imperitia me velut tue velanie ad
stipulatorē citare ausis. turpiter me infamādo cū dicis Panormi
tanū illū imitatus eā. pcul sentētia. Et iterū. nec Panormitani sen
tentia (quā t̄ ip̄e dixi) nō est veritatis vacua. ac si in hac re tecū pue
nissem. quā oīa viscera mea detestant̄. Quid ad hec o Capnion re
sponsi dares Panormitano veracissime vtiqz teredarguentē? Scio
et optime noui nil auditu dignū asserre posses. s; stupidus ac tre
mens obmutescens audires. vade hinc quo dignus es corruptor
ad tuos nugaz et mendacioz fabricatores poetastroz vtiqz neq̄si
mos. fedissimos. turpissimosqz nebulones. q̄ in notā sue tenebro
se neq̄cie obscurorū viroz nomen sibi assumpsere. apud hos iniquā
tue assertōis insane fautores requirito. Nos aut̄ catholicos iuri
stas his tuis infamibz nō p̄macules ineptijs.

S. xii. Nūc igit̄ absoluēdo articulu tua p̄ba epilogātes Cap
nion sic in te pcludim? Iudei (vt hic habes) dicere pnt
nos mētiri. si eos sue fidei fractores appellauerimus. S; iuxta tu
am in tuo p̄silio ecclie orōni datā interpretatōnem. ecclesia eos no
minando perfidos. vt ostensum est. capropter nominat perfid
dos. quoniam sue prauē fidei sunt fractores (p̄misse tue sunt) pin
deet tua sit. et est hec pclusio. q̄ iudei veraciter dicere possunt eccle
siam et nos de eis mentiri. Vade ad dialecticos si habes quos non
aueriseris ac disce. an ex talibz p̄missis meli? psequēs assequat̄. Sed
interea Nūc Benignū audiam? tuū coronariū.

GE. BENIG.

Logici dicerent vnico verbo eos esse pfidos absolute et simplici
ter. nō pfidos s; o fm quid Quēadmodū in malignitate pfect? est
fm qd et nō simplr pfectus. vt tu bñ de grassatore exemplū addisti
hoc absolutū est. et meo iudicio evidentissime

THEOLOGVS

S. xiii. Cum logicis et nos quoqz consentimus dicentes iur
deos nō pfidos fm quid. perfidos autē simpliciter
Sed hoc nihil refrigerij affert Capnioni. qui ecclesie oratōem tā
qz iudeorū aduocatus interpretatus est. ac si ecclesia eos nominaret
(et hoc mendaciter) perfidos. quasi sue perfidie aut prauē fidei frac

Capnionis cō
clusio.

LIBER I. CAP. XVI.

cores. qđ esset eos perfidos esse fm quid z nō simpliciter. Oro
mā igitur nihil adducis pro releuatione Capnionis. sed nobiscū
interpretatōem super oratōe ecclesie ab eo excogitatam de falsitate
blasphemia cōuincis. Non enim absolutus vt. arbitrans. sed vin-
ctum adhuc nobiscū tenes.

¶ Caplin. xvi. impugnās decimātertā Capni/
onis assertionem.

BENIGNVS

Enimvero calūniatur tē satis apparenter. z in sentētia quā dī-
cis. z in exemplis que pro illa adducis.

THEOLOGVS

§. i. Hec Benigne quāta est apud te vis cecī fauoris. vt z nūc
dissimulante graue Capnionis tui errorem alii preceas.
dicasq; iustos cēsores calūniatores Colonieses intēdes theolo-
gos. quos reuera zelosos pro christiana pietate errorū correctores
dicere abueras. ob qđ et maximus ille ac doctissim⁹ pontifex Six-
tus quartus p apostolicū breue fidei doctrinalē eis cōmisit ptec-
tionem. pinde eliminatōemq; erro. Pertransiisti inquā pro ch-
pudor cōuenientib; oculis. quā nos qđem antea pfutauimus tur-
pem Capnionis assertōez. quā in hec scripsit verba. Ideo (ingens)
quicqd scribūt iudei ad hoc cōseruiens. qđ Iesus nō sit deus. z qđ
ex hoc seq̃tur. hoc est fides eoz. et volūt p hoc neminē iniuriari. et
hoc ecclesia circiter M. cccc. ānos tolerauit z passa est. z ipm nūq;
pro p̃tūmelia acceptauit. extra de iudeis. ca. Cōsuluit. Deceit snia
quā tu videre recusasti. qđ ea quā hic tu adducis p̃tinuo āncedit.
¶ Num pulchra nū catholica tibi videt̃ hec ppositio?

Sixt⁹ qrtus

Benig. turpe
pterit Capni.
assertōem

§. ii. Sed qz alleuias que ponderosa sunt. nos turpitudinem
huius ppositōis lectori ostendamus christiano. Inquit
namq; ecclesia in p̃cilio generali. in ca. In nōnullis. extra de iudeis
Nō dēem⁹ eius dissimulare opprobriū. quī nostra pbra deleuit z
Scripta itaq; opprobriosa iudeoz. q̃ sonāt iēsum nō esse deū. z qđ
quid ad hoc sequit̃. si ecclesia semp tolerauit semp p̃inde scinit. Sci-
ensq; (vt ait Capnion) semp tolerauerit. psequēs erat vnū e duo-
bus fateri Capnionē. aut nihil horū p̃tra christū scriptoz p̃tūmeli-
am esse aut certe eccliam p̃tra ppriā quā iam adduxim⁹ doctrinā
dissimulatricē impiā. z nullo mō iniuriarū sponsi sui vindicem se
exhibuisse zelosam. Vides ne lectorq; pulcherrimo flore Capniō
Christi sponsam adornante?

Extra de iud.
c. In nōnull

§. iii. Deinde secūdo inficias ire nō potest Capnion. quin si
aut asserit z allegat ecclīaz illa opprobriosa scripta ac-
cepisse estimassez. sic quoq; z ipse sen'erit de scriptis illis. alioquin

¶ 4.

nō esset quo se ecclie filiū dicere posset (nec certe esset) qui suū senti-
mentū ecclie in iudicio pferret. asseuerat aut eccliam nūq̃ p ptume-
lia acceptasse. q̃cqd iudei scribebant ad hoc deserviens. q̃ iesus nō est
deus. et quicqd seq̃tur ad hoc. et hāc assertōnem suā vult esse iuri in-
iuriam. Consequēs ergo est Capnionē tanq̃ monstruosum christi
anū sensisse talia iudeorū scripta. quibz p̃nūciāt iesum nō esse deū.
Et q̃cquid ad hoc seq̃tur p ptumelijs nō esse habenda. Qd̃ quidez
eum sensisse vel eo corroborari potest signo. quoniam q̃dem de quibz
talīa scribebant p̃miserat. dicens. Hoc est fides eorū. et velint p hoc
nemine iniuriari. ac si praua iudeorū fides aut volūtas non blas-
phemādi. eos reddiderit a contumelia filij dei imunes. dū scribūt
Iesum non esse filium dei. et quicquid ad hoc sequitur. Qd̃ plane
et ipsum. luem quādam hereticam esse aperte liquet. Nam Sauli
dum adhuc ecclesiam persequebatur. utiqz fides erat. iesum non fu-
isse dei filium. sed seductorem. insteqz proinde interfectū. Et hec tū
sentiendo. tum loquendo in dei filium cōtumeliosus esse nolebat.
quin potius se prestare obsequiū deo arbitrabatur. Dic tamē idem
postea. p̃me ad Thimo. p̃mo. de seipso testatur dicens. Blasphē-
mus fui et p̃secutor ptumeliosus. sed misericordiaz p̃secutus sum.
q̃ ignorans feci in incredulitate. Quo qd̃ lucidiūs. qd̃ apposituz
magis. Si eteā aplūs iam spūs sancto plenus. et illuminatus. se
ipsum p̃demnauit blasphemū pro fide (vt putabat) recta zelātē. eo
q̃ christū dixerat nō esse deū et. quis sine heresi cum Capnionē di-
cere poterit iudicā pfidīā in filium dei non fieri blasphemie et con-
tumelie reā dū scribit (licet ex ignorantia affectata) Iesum non esse
dei filiū. et quicquid ad hoc sequitur.

S. iiii. Sed amice lector tibi pandemus que in hac re fefeller-
rint Capnionē. Primū q̃ nō satis animaduertit blas-
phemā hū solā op̃ionē intellectus posse p̃mitti. esto affectus
nullo iudicio aut ptumelie afficiat. Cōpatiūtur q̃dem se vitii non
intendi. et tñ de facto p̃mitti. quod diuini Aquinatē videbis scdā
scdē. q. xij. ar. p̃. iam pridē docuisse. In cuius signū et heretici dum
hereses p̃scribūt. nōnunqz catholicas veritates. et eas in ecclie ob-
sequiū se scribere putant. nihilomin⁹ tñ eorū hereses blasphemie di-
cuntur. et veresunt. neqz etiā eorū libri ob id igni minus tradūtur q̃
si ex intentōe aduersus eccliam illos edidissent. Reliquū s̃o quod
Capnionē fefellit est. q̃ nō satis apud iura cōsiderauit. crebro ali-
cui factū aliqd̃ ad crimen imputari. cuius tñ volūtatē nō habuit.
neqz p̃sciētā qm̃ scilz vel dānabilē sibi extitit causa sue ignorantie.
vel alīs rei op̃era impendit illicite.

S. v. Deniqz et inculā hoc quo Capniō p̃fodiāt. obiter occurrit
eccliam i diuersis g̃naliū p̃cilijs (vt videre licet ca. j. et ca-
p. j. et c. cū sit
nūq̃ extra de
taletis j

LIBER 1. CAP. XVII.

Si ut bñ obieisti. sic quoq; rectā solutōem expostulasses. Benigne. magnopere te commendare. Sz ut solutōes Capn. cui colludis equa lance pēsitem. pferat ille tales q̄les suas euasiones.

IOAN. REVH. AD GE. BE.

Nicolaus de lyra dñi velle ex veteri testamento Christi dñi probare diuinitatē dñi ex nouo testamēto illa aptius pbari posse q̄ ex veteri. Neq; tñ ex nouo sic apte pbari p̄t. qñ oppositū cōtis pos- sit intelligi stare cū aīcedere. Multi em̄ pfitētes christū iesum naza- renū esse verū messiam. z euāgelio p̄bentes fidē. nō credebant ipsūz esse deū. sed hoīem purū. vt fuerūt Nestorius z Fotin⁹. Alij fate- bant nō eē deū verū. neq; tñ etiā hoīem purū. sz deū nō ver. z hoīez verū. vt Ari⁹. Dicebat em̄ p̄mā creaturā (que ob sui excellētiā deus vocari poterat. neq; tñ erat ver⁹ ille de⁹) humane fuisse copulatāz nature. Et eo mō christū deū z hoīem esse p̄fitebat.

THEOLOGVS

§. iij. Ut ad radicē securim ponam⁹ appellendū est id qđ tu Capnion p fundamēto adduxisti illi⁹ assertōis. sup qua oñdī ex ap̄lo imp̄sentiaꝝ nobis est colluctatio. Qñ apl⁹ ad Philippenses. ij. de Iesūz eē veruz Christo inq̄t. Qui cum in forma dei essz. non rapinam arbitratus deum. est. esse se equalē deo. sed exinanīuit semetip̄m. formā serui accipiens. et in similitudinē hominū fact⁹. z habitu inuētus est vt hō. humiliā- uit semetip̄m fact⁹ obediēs vsq; ad mortē. cū reliquis q̄ illic subse- quūtur. Ex v̄bis illis certe (mō nō sis cec⁹ Capnion) vides iesum fuisse in forma dei. eq̄lemq; deo. ante q̄ formā sui accipiens se exina- niret. qđ est dicere q̄ iesus est de⁹. Nūquid q̄ oppositū huiusce dic- ti (puta iesus nō est de⁹) in quouis intellectu cū illo stare poterit qđ apl⁹s nūc dixit Nū aliq̄s intellect⁹ hec p̄possibilia suspicabit Iesus nō est deus. Iesus est in forma dei. z deo equalis.

§. iij. Porro audi apl̄m ad Corin. viij. Un⁹ (inquietē) est dñs Iesus christ⁹. p. quē oīa. vide z ad Hebreos pri- mo. p. quē fecit z secula. Ausculta ad Collocenses capite p̄mo. In quo habemus redemptōem (Greeci interpositū hñt p sanguinē ip̄i us) z remissionē p̄ccōz. q̄ est imago dei inuisibilis. primogenitus oīs creature. qz in ip̄o cōdita sunt vniuersa in celo z in terra. visibilia z inuisibilia. siue throni. siue dñatōes. siue potestates. oīa p ip̄m z in ip̄o creata sunt. z ip̄e est ante omnia. Scđo q̄z illic cap̄lo ait. Sicut igi⁹ accepistis christū iesum dñm nostrū zc. qz in ip̄o in- habitat oīs plenitudo diuinitatis corpālī. Nec ille. Si necdū in- tellectus tu⁹ in subiecto p̄spicit p̄dicatū. z nec app̄hēdis q̄ christo attribuat vera deitas. Ausculta inq; vltērius apl̄m ad Roma. ix. inquietē. Ex quib⁹ est christus fm carnem qui est sup oīa deus. benedictus in secula.

B g iij.

LIBER I. CAP. XVII.

§. V. Quid mō Cap. Nūz adhuc oppositū pntis intelligi pōt stare cū aīcedēte. Uis audire quō ad stipulatores tui q̄s citas cecidē fūerūt heretici. Audi inq̄ sup h̄ vbo apli mox citato dī uū Hieron. p̄tra inq̄ntē Manicheū Photinū z Arriū. q̄ z ex iudeis est fm carnē z dē b̄ndict⁹ in secula. sicut z Thomas adorat z credit Decille. Et vt abstinere discas ab h̄ corruptissimo heretico rū. z p̄sertim Arrianoz fermento. Audi q̄ plurimū apud te valet Roterodamū Eras mū sup eodē vbo Nisi (inq̄ntē) hec clausula adiecta est. sicut q̄sdā adiectas offendim⁹. h̄ certe loco Paul⁹ christuz p̄nūciat deū. Et p̄sentiūt. q̄ qdē viderim grecoz exēplaria Nec ille Qd qdē i celū vlgz attollerem⁹ dictū. si cū diuo quē maxime colit suo plene substitisset patrono scō Hieron. nec idurissz scrupuluz de adiectōe hui⁹ clausule. Qui dē b̄ndict⁹ in secula. Attū scrupulū hūc. satis expurgauit cū subiecerit. Et p̄sentiūt q̄ qdēz viderim grecoz exēplaria. facessat igit piculis plenissimū illud Arrianoz fermentū. Et hīnc animaduerte Capnion.

Eras m⁹ p̄tra
Capnionem

§. VI. Aduerte Cap. q̄ frivole tā piculosum hic struas anrō ma dū ais. Neq̄ tñ ex nouo testamēto sic apte pbari pōt qñ oppositū pntis possit intelligi stare cūz aīte. Certe tā ex nouo testamēto ostēsum est tibi. oppositū pntis stare nō posse cū illo aīcedēte. Si saltē aplm in p̄te noui testamēti recipias. patroni illi tui q̄s in tue nouitatis exēpluz accinisti. neq̄ heretici nobis suspecti cedēte totum imo abiectissimi sunt testes. q̄ p̄fecto nullū fidelē pmouere debent nouū testamē plane q̄s inflata z p̄terua p̄tinacia eloq̄ plerūq̄z ipulit. q̄ ipi mente tū puīci non minime capiebāt. Aplm q̄q̄ vel reltq̄s q̄z testimonius puīci pōt posse vt fateat terāt p̄ sua temeritate tāq̄ nō canonicos scriptores floccipēdebāt ch̄m esse deū Qd apud christianos citra heresim fieri nequit.

Capniō falso
et periculoss⁹
fime putat cō
cedēte totum
nouū testamē
tū puīci non
posse vt fateat
ch̄m esse deū

§. VII. Et vt hec temeritas stirpit⁹ eradicef. q̄ haud dubiū nō uo maxime derogat testamēto. arguitq̄ ei⁹ notabilem imp̄fectōem. nō citra infirmatōez fidei. Adducem⁹ tibi inq̄uā aq̄ lā illā euāgelicā sc̄m Joānē. cui⁹ dicta potissimū in nouo testamēto obtinet locū. et eas auctoritates q̄ hoc frivoluū penit⁹ p̄sternent dictū. In p̄mis itaq̄z audi eū i calce sue eplē p̄ me. Sim⁹ (inq̄ntē) in vero filio eius. hic est verus deus z vita eterna. Et vt nodosius stringaris. etiā per argumentū ad te hominē. Audi insonātē inibi Eras mū in moderna sua translatōe. Simus in vero filio eius Je su christo hic est verus deus z vita eterna. Ubi z Lyranus In hoc (inquit) excludit⁹ error omnū negantiūz veram Christi vitatem. Quid nūc Capnion Num in intellectu etiam Arriani pōt stare oppositū p̄sequētis. scz Christus nō est deus cū veritate hui⁹ aīcedētis Christi iesus est deus. z vita eterna. Certe q̄ hoc putare p̄cederit nō hō intellectualis. sed asinus erit.

Denuo Eras
m⁹ in Capni.

Euidēter ostē
dit iesus eē deū
ex Jo. euāgel.

Lū sit nimis .certa de iudeis) iudeos indistincte et absolute appella-
re blasphemos. Qua igitur apparentia. imo q̄ temeritate Capnion
dicere ausit talia iudeorū scripta. puta q̄ iesus nō est dē. et q̄cqd ad
hoc seq̄tur. nūq̄ eccliam p̄ iniuria accepisse.

§. vi. Min⁹ aut appositū (sec⁹ atq̄ iuristā de cuius) ca. Cōsulu-
it citauit. qd nō de p̄tūmeliosis iudeorū libris. s̄ de eorū ri-
tibus et synagogis dūtarat differit tolerādis. Si em̄ vt ibidē addit
textus. p̄ magno utiq̄ hoc habere debēt. q̄ in veterib⁹ synagogis to-
lerant. quo nā pacto p̄cludet Capnion ex illo caplo. libros nefari-
os p̄tra christianā (vt fatef) fidē ex intentōe editos. scripturasq̄
sacras corūp̄tes debere tolerari. Iudicio igitur tuo christiane lector
imo Benigne q̄tūcūq̄ p̄tialis. q̄tūcūq̄ plus equo faueas tue cō-
mittim⁹ censurē. Capnioni ne ingesserim⁹ calūniā. an suā iuste ob-
iurgati fuerim⁹ impiā (quā audisti) sniā. Si tñ ita cordi tibi ē. quē
ad ioānē cepas p̄fice s̄monē. et si s̄itate attigeris currem⁹ tecū parif
Caplū. xvij. ipugnās assertōem Capnionis q̄rtādecimā.

G. BENIG. AD IO. R.

Dicis aut q̄ q̄ iesus apparuit sicut hō. et p̄ dñs seru⁹. Ita etiam
iudei nō alit̄ reputauerūt eū. q̄ s̄c̄z hoīez et seruū. et neq̄ de ipso neq̄
de matre ei⁹. neq̄ de aplis q̄cqd diuinū tenuerūt. et adhuc nō tenēs
THEOLOGVS

§. i. Sententiā quā nunc Benigne refers iuste redarguis. eāq̄
cominus subseq̄tur assertōem quā p̄terieras. et nos mox agi-
tauimus. et vna aperit alterius intentōem. quā Capnion in hec p̄-
secutus est verba. Præterea inquiens. Iesus hic apparuit sicut hō
et sicut seruus. vt scribit s̄ctus Paulus ad Philippen. ij. ita et nō
aliter tenuerūt eū iudei. et de eo neq̄ de matre ei⁹. neq̄ de aplis nihil
diuinū tenuerūt. et adhuc vtz illud sit iniuria. almanice schmach
id est p̄tūmelia. hoc trado illis metiendū qui in iure civili. l. Item
apud §. Si q̄s virgines. ff. de iniurijs. Et in iure canonico sup̄ ca.
In audiētia. extra de senten. excommu. scripsere. Nec sunt verba
Capnionis. que q̄dem verba eū habent sensum. quē tu Benigne re-
citasti. et nos quoq̄ eūdem eis tribuimus hoc motiū p̄moti. Nā
cūcti quos hacrenus cōsperimus doctores. nil aliud ad p̄positū
sup̄ citate p̄ Capnionē allegationis e iurib⁹ verbo scripsere. q̄ sol-
licitatorē meretricio habitu indute virginis ab iniuria imunez eē.
percutientē s̄līter habitu militari indutū clericū. ab iniuria excu-
sari clericatus sup̄ sola probabili ignorātia. que ex habitu insolito
aut indecenti cōsurgit. sese fundantes. Capnion aut ad scribentes p̄-
dictos remittens in nuda serui forma quam assumpsit filius dei se
fundauit. tanq̄ forma serui nō min⁹ sed magis nata fuerit causa
re ignorantiā deitatis in christo. q̄ habitus indecentes de quibus

§. iij.

LIBER I. CAP. XVII.

prefati doctores differuere. causare nati sunt ignorantia virginitatis aut clericatus. et nimirum cum tota latitudo naturalis cognitionis abhorreere videatur. pauperem et fragilem hominem esse deum omnipotentem. Inde est quod apud soli naturali cognitioni intentes. hoc impossibile habetur. virginem autem habitum induere meretricium. aut militari habitu clericum (quod neutrum facile sit presumendum) nemo tamen hactenus per impossibile putauit reputandum. Quare liquet quod Capnion dum ad dictos scribentes misit reuidentos. apte insinuat ex eorum dictis colligendum atque elicendum. iudeos nihil diuinum de christo. propter formam seruici quam christus assumpsit sentientes fuisse ab iniuria filii dei excusatos.

S. II. Idipsum quoque modum dicendi Capnionis. et suorum dictorum series facile persuadet. dum scilicet in hoc textu a Benigno relatur. et cepit et continuauit ad assertorem precedere (quam diximus Benignum perteruisse) per hanc coniunctionem propterea. quod apud omnes est nota noue romis seu cause. ad idem tamen propositum. quod prius probabatur argumenta astruendum. Et modo igitur atque forma remissionis Capnion se refert ad doctores tamque consentanea scribentes sue morem antecedenti assertori. quod prius per se fert contumeliā non esse. quicquid iudei scribunt ad hoc deserviens. quod Iesus non sit deus. et quicquid ad hoc sequitur. quod hec est fides sua. Deinde corroborat id quod nunc recensitum est per hoc quod ecclesia id nunquam per iniuriam accepit. et tanquam in huius confirmationem prius annectit dictiones propterea (hoc est propter dictas causas est alia) cum sequentibus. Et suo modo itaque dicendi Capnion designare voluit. ex doctoribus emungendum iudeos nihil diuinum de christo propter habitum seu formam serui sentientes christo iniurios non fuisse. Nunc Benigne tuas persequere obiectiones.

G. BE. AD IO. REVCH.

Ista verba excusationis perfidie iudeorum pre se ferunt. ac si apte diceretur. Non est mirum si iudei non crediderunt neque credunt in christum. quia venit ut seruus. quia formam serui accepit. ut inquit Apostolus. Non itaque videbatur obligari in ipsum tanquam in messiam credere. quia formam hominis et serui ostendebat. Contra hoc est illud Iohannis. xv. Si non venissem et locutus esis argumenta opera non fuisset. peccatum non haberet. Nunc autem excusationem non habet de peccato prima sed nuncius suo. Et iterum. Si opera non fecissem quod nemo alius fecit peccatum non haberet per Capniones. rent. Et quod sequitur Tu excusas iudeos. et christus de excusatione non habet nisi per fictas de peccato suo. habere excusationem. et illam non habere non bene sibi quadrat. Preterea non omnes iudei credunt messiam deum et hominem esse oportere sed hominem solum. illam tamen magnam sicut moysen imo et moysen maiorem. forma igitur serui in qua apparuit non excusabit eos si messias sit purus homo. qui deberet credere in ipsum tanquam a deo missum. Exempla vero de virgine ut meretrice habitu inuenta. et clerico in stipendiarii veste reperto. horrore ob reuerentiam piis auribus incutiunt.

THEOLOGVS

Mens Cap.

argumenta opera non fuisset. peccatum non haberet. Nunc autem excusationem non habet de peccato prima sed nuncius suo. Et iterum. Si opera non fecissem quod nemo alius fecit peccatum non haberet per Capniones. rent. Et quod sequitur Tu excusas iudeos. et christus de excusatione non habet nisi per fictas de peccato suo. habere excusationem. et illam non habere non bene sibi quadrat. Preterea non omnes iudei credunt messiam deum et hominem esse oportere sed hominem solum. illam tamen magnam sicut moysen imo et moysen maiorem. forma igitur serui in qua apparuit non excusabit eos si messias sit purus homo. qui deberet credere in ipsum tanquam a deo missum. Exempla vero de virgine ut meretrice habitu inuenta. et clerico in stipendiarii veste reperto. horrore ob reuerentiam piis auribus incutiunt.

S. viij. Deinde audi sanctū Joānē in initio sui dicentē euā-
gelij De⁹ erat ḡbū. Et ḡbū caro factū ē. Preterea in-
tellige 2 id eiusdē. viij. vbi dicit Iesus. Anteq̃ Abrahā fieret ego sum.
Et capite eiusdē. xvij. Clarifica me pat̃ claritate quā habui anq̃
mūdus fieret apd̃ te. Demū vide 2 id eiuscē. xx. caplo. vbi dicit In-
trauit Iesus ianuis clausis. 2 dixit Thomas. Dñs meus 2 deus
me⁹. Sup̃ q̃ Lyran⁹ (in h̃ inq̃r) manifeste p̃fitef deitatem in christo.
contra p̃fidiam Arrianam.

S. ix. Et vt paucis nos absoluamus. suppetit plane eiusmodi
ḡbo scribat hui⁹ cui translator disertissim⁹ Erasmus. Dic ē inquis
ens vnus loc⁹ in q̃ palā euangelista Christo. dei vocabulū tribuit.
Nec ē qd̃ cauilles heretic⁹. h̃ a discipulo dictū. Agnouit Christus
vniq̃ repuls⁹. si falso dict⁹ fuisset de⁹. p̃sertim ceteris audientibus
discipulis. hec ille. 2 p̃clarissime Lernas si videre vis hūc disertum
Erasmū fundit⁹ euerisse. quicqd̃ tu Capniō male struxeras. Quis
penit⁹ excludit hereticorū (cui initeris) cauillatōem. Noli itaq̃ he-
reticis p̃sentire. q̃ten⁹ de cetero dicere p̃mescas in christianitatis
scandalū 2 fidei derogatōem. Christi deitatem in nouo nō p̃plecti cui
deter tastamēto. Audisti. qz euāgelista dei vocabulū Christo palā
tribuit. Heretici itaq̃ ceci fuerūt. q̃ id qd̃ palā ē spectare nequerūt
Desipis valde. si cecorū seq̃ria ductū hereticorū. Uide p̃ductores
tuos q̃s i tue piculose nouitatē adduxistis exēplū. Sz p̃ge Capnion
IOAN. REVCH. AD BE.

Ex testamēto igit veteri de diuinitate Christi. iudei neqbāt apti
us q̃ nos loq̃. Nō itaq̃ eos excuso. qñ debuerint in christū crede-
re. p̃p̃ tot diuina opa. 2 ipm̃ p̃ vero Messia suscipe. Sz quū in for-
ma serui. q̃ ip̃e minor ē deo patri. appareret 2 nō in forma dei. q̃ deo
patri eq̃lis ē nō h̃ntes ex scripturā manifestū testimoniū. Messia vtz
deū 2 hoīem futur⁹. excusari aliq̃lū poterāt. circa deitatem sue articulū
sz qñ fuerit ver⁹ p̃pheta 2 Messias excusari neq̃unt.

THEOLOGVS

S. x. Superi⁹ demonstrauim⁹ nō solū (vt mō ais) aliq̃liter. sz te
Capnionē enīsum cōiudeos a p̃melia simplr̃ expurgare
qñ vnico p̃textu christū sue b̃ndicte matri. suisq̃ aplis p̃numerasti
p̃ndēs iudeos p̃melie expertes. nō in eo tm̃. qz iesum nō tenēte
deū. sz etiā 2 in illo. si nil diuini. h̃ ē. nullā diuine p̃cipatōis emine-
tiā de ip̃o sentirent. quēadmodū nec de ḡgine beatissima aut aplis
sanctis. Si itaq̃ (vt antea insinuaueras) citra iniuriā. nil diuinū p̃
essentiā aut p̃ p̃cipatōem de christo suspicari fuere. Messias at̃ apd̃
oēs cūctosq̃ (q̃sq̃ ille fuerit) maxima diuinitatē p̃cipatōe pollere
debat. p̃sequēs ē. tenūc absq̃ fronte honesta. q̃nimo cū tūp̃ si⁹ re-

LIBER . I. CAP. XVIII.

Capnion se re-
darguit

dargutōe turpi dicere. Nō ego excuso. qm̄ reberēt eū p̄ vero Messia
cis p̄misso recipe. Quō em̄ o dialectice stabit. si ab vli vliter sumo
to excusas. ⁊ de p̄ticulari nō excusas. Si vniuersali dū de Christo
nil sentiūt diuinū. neq; vt deo essentialr. neq; p̄ p̄ticipatōem p̄ue-
niens. iudeos excusas q̄ mō deestari poterz. q̄ p̄ vero Messia eū nō
receperūt. Alia vt ⁊ ipa line subdant adducito.

¶ Caplm̄. xviii. eandē tractās Capnionis assertōem.

IOAN. REVCH. AD BE.

Neq; ex operib; ei⁹. diuinitatē verā attingere poterāt. Nam ⁊
Moses pur⁹ hō. ⁊ p̄phete puri hoies. ⁊ apli. p̄silia. imo ⁊ maiora
eorz fecerūt.

THEOLOGVS.

Capnion facit autem
ad se se lucta.

S. i. Nil factu leuius q̄ funiculū offerentē strāgulare. ac nosster
Capnion facit autem. Qui in sua declaratiōe scda. § xxxj. in
hūc modū. in hec q̄q; scripsit sba. Nā potuerūt (scz iudei) ex l. p̄-
tura. ⁊ in oī eo qd̄ christ⁹ opat⁹ ē. ⁊ docuit. credere ⁊ adhuc credibi-
liter scire. q̄ dñs n̄r Iesus ver⁹ Messias deus ⁊ hō fuit. hec ibi. Qui
bus ad ea q̄ hic d̄t q̄ putas coherētia. imo q̄ apparētie erit. etiam
apud parū sapiētes. Qñ hic ait. q̄ iudei ex operib; suis. verā eius
diuinitatē attingere nō poterāt. Spectares ⁊ mirabilē Capnio-
nis ad se se luctā. veritat⁹ amator q̄ quis es. qñ paulo post citata
nūc sba. cerneret suā hāc sententiā. iudeos scz nullo mō p̄ eoz neg-
ligentē. affectatā. fictā negligētiā excusari. Qui comin⁹ h̄ asseruit.
eos aliq̄lit potuisse excusari. Utriq; noua logica. noua redargutio
dū illic nullo mō. h̄ hō aliq̄liter excusat. Affer ⁊ reliq̄.

Capnionis ad
se lucta.
Contradictio
manifesta

IOAN. R. AD BE.

Magis ac humiliat⁹ ⁊ exinanit⁹ semetipm̄ fili⁹ dei assumpta
forma serui. q̄ virgo assumpto meretricio habitu. vl̄ stipendiarij
cleric⁹. Maior em̄ lōge ē distātia inter deū ⁊ hoīem. q̄ inter yginē
et habitū meretriciū. Similitudo tñ bona ē. q̄ sicut nō videoz teneri.
yginē meretricio habitu indutā. eē yginē credere. ⁊ illū stipendiarij
vestib; amictū. eē clericū. ita ⁊ multo mag⁹ (qz maior ē distātia) vi-
dendo deū hūanitate circūamictū. imo solā humanitatē vidēdo ⁊
sentiēdo quō poterāt ferri in ipam deitatē. vt credere illi hūanitati
deitatē eē vnitā tenerēt. p̄fert⁹ cū tal' vnio vix mēte attingit

THEOLOGVS

S. ii. Sane dē Capnion vl̄ semel induisse te stabilitatē donū.
vt in se iūctis locis inueniars in eodē p̄stitisse. Nec si q̄dem
similitudo nūc allata. ea ē. quā in tuo p̄silio p̄tendisti. p̄cise q̄q; in illis
ip̄is q̄ h̄ recēses. illic eā fundasti. Dinc ⁊ nostrā veridicā p̄uades
(quā sup̄ hac similitudine ad eūdē itellectū) p̄fecimus articulatiōem.
Cūq; similitudinē illā ex eis d̄ h̄c approbauer⁹ fundamēt⁹ eāq; bo-
nā. puta sicut nō teneoz habitu meretricio indutā credere yginem.

Heretica p̄pa-
ratio.

LIBER I. CAP. XVIII.

Ita imo magis non tenebant iudei credere deum carne esse amictum. propter maiorem extremorum distantiam. Profecto nunc in te faues articulato. quoniam tale hereticum eliminavimus? paratorem. Sed nunc vides. fac videamus? alia

IOAN. R. AD BE.

Et quis opera Christi talia fuerint. ut humanam mentem in operato rem deum dirigeret. Iuxta illud Nicodemi Joannis. iij. Nemo potest signa facere quod tu facis. nisi fuerit deus cum illo. non tamen illa opera illius hominem esse vix deumcludebant. sicut nec Moysen aut Petrum apostolum. cuius etiam vmbra sanabat infirmos.

THEOLOGVS

S. iij. Christo docete prius hec tua Capnion eliminant. qui aut Joannis. v. Ipsa opera testimonium prohibent de me. Et deinde quod Joannis. xv. Si inquit opera non fecissem in illis. quod nemo alius se citet potest non haberet. Dissequenter si accesserit. cum illa opera modo pretrasse diuino. sane quod non ut reliqua orando. sed propria auctoritate miracula perfecerit precipiendo. quemadmodum diuus Thomas 3^a pte. q. xliij. ar. iij. non tam docte quam christianissime est persecutus.

Joan. v.

Scelus Thor

S. iij. Et preterea si ut cõiter senserit expositores. opera sua vti quod mirabilia. christus introduxerit tamque sufficientia sue diuinitatis testimonia. oculus apparebit tua Capnion audacia pgramdis. quod et christi operibus detrahis pondus. et eis Moysi et Petri opera coequas. Ad reliqua vade visitanda.

IOAN. R. AD BE.

Tenebant tamen credere illa opera esse diuina. et ab alio preterquam deo fieri non posse. et exsequenti christo dicenti se esse deum. et illud per opera diuina probanti. credere debuissent ipsum esse deum. Sicut et virgini meretricio habitu ornate. et clerico illi. si illa probaret se virginem. et ille clericum. credere teneremur. Non quod humanitas christi. ferret nos seu forma serui in forma dei. sicut nec habet ille virginem aut clericum.

THEOLO.

S. v. Gladium spiritus in te Capnion accipimus? obui dei. quod Saluatoris protulit Joannis. v. Si ego testimonium phibeo de me ipso. testimonium meum non est vix. id est efficax secundum acceptationem hominum. opera quod. quod christus dixit sufficientia esse testimonia. tu infirmasti. Tu ergo videris. quod pacto ex his duobus sufficientibus testimonium surget. quod vnum christus. tu reliquum non efficax dicis. preterim ubi opus (ut mox dixisti) verbo non satis videtur. Rotorare ergo videris ea que christus attenuauit testimonia. ea autem quod christus valida dixit enervas.

Joan. v.

S. vi. Tamen aut duo hec insimul iuncta. testimonium faciunt christi diuinitatis sufficientissimum. Attamen tui Ocularis speculi consiliu. in nullo alleniat. Illic namque pretermiseras. quod se deum affirmauit Christi assertionem. opera scidem per quam sua diuinitatem probabat. tu his inquam duobus pretermisisti. in sola et nuda serui forma solum te fundasti. propter ea denique precise ad doctores remittis scribentes meretricio habitu indute virginis sollicitatores. iniuriam virgini non esse. Ex quibus

LIBER I. CAP. XVIII

Lues pestifera

oibo qd qso desumi poterit. nisi iudeos nil diuini de Jesu tenentes. promelle in dei filiu fuisse exptes. ppter ea (vt nuc ais) qm maior e distatia forme serui a diuinitate. qz habit? meretricij a fgine. Ad duc explo dēda q restat. sz meli? p deo tuo loqre. atqz locut? es.

IOAN. R. AD BE.

Maioze aut horrozē incurrit pparare. Chriſtum tauro. arietē z birco. qz habitui meretricio. Sz ipm dnm illis pparam? nec phoz rescimus.

THEOLOGVS.

3° p. q. xliij. ar. iij. et q. lxxv. Sacilega ppa tio Capniōis.

S. viij. Qm p taurū z arietē te expurgatū libas. capre caudas arripuisti Capnion. Un tuā turpitudine quātūcūqz gestias cooperire. nō pualetis. Qmquidē fm quā amict? fuit chriſtus hūanitatē. pre filijs hoīm speciosissim? dinoscit. sane naturam indutus oibo donis z hūitibz ornatissimā. ita vt nulli inhonestati. nulli indecētie loc? relict? sit. Neqz em Chriſt? aliqd hūane imp?fectōis aut infirmitat? assumpsit. qd vl plenitudini sciētie vel grē repugnaret. vt noster diuus Agnas fidelr declarat. Proinde sacri lega hec tua dephendit pparatio. vbi incarnatōem Chriſti supbū ctā. operi meretriciū habitū assumēt? fginis. pportionalē fecisti. In q ipa nō vt tu imaginat? se hūiliat. sicut in assumpta hūanitate chriſt? sz se longe turpissime dehonestat.

S. viij. Dū aut antiquū effugere niteris obiectū incōueniēs. ipm p nouā quandā. z nō min? sacilegā defendis as simulatōem. Qm em Chriſt? boui. leoni. arietē aut birco pfer. assi milatio illa p metaphorā facta. iuxta oīm sentētiā doctor. pēse attē dit fm ea. q in his aialibz sunt natural? z singlaris pfectōis. oī in decētia relegata. In qbz z nihil turpitudinis. nil culpabilitat? seu indecētie fingi pt. Un p hec tuā nō excusasti sacilegā similitudinē p portionalē. vbi eā quā Chriſt? assumpsit illibatā z scitissimā hūanitātē. nimis inuerecūde ei. q exprobrabil? qz morali turpis atqz culpabilis erat. meretricio habitui pferre. haud qz erubuiti. Ut qstionētur alia veniant.

Caplm. ric. oī dēs Capnionē in suis pfessionibz sibīpi pūi.

IOAN. REVCH. AD BE.

Uez ad altiorē intellectu. a me illd fuerat dictū. nā iudeos excusa ui z accusau.

THEOLOGVS

Mēdace optet eē memorē.

S. i. Dic iterū lector dephendis. veritatē id hēre adagiū. qm op? z memoria mendacibz. z ppter ea etiā palliatoribz mēdacioz Ob id em qm nō satis memorie fuit Capnioni (vt mox indicabit mus) seipm h redarguit atqz pstrauit. Et h luce clari? apparebit. cū sua inter se pulerim? scpta. In pēsa nā p Spireū. articulo. re. de inqstione sic inq. Qia vbi huius loci (etiā falsando) si nulat esse affirmatiua z desistit. Qualis speculi. cū si it vbi in iudeoz psona

LIBER I. CAP. XIX

recitatu tanq̃ argumēta iudeor̃ p̃tra p̃clusionē libelli mota. Et
postea parūp remittit ad. xxxvii. foliū sue defensionis p̃tra calūnia
tores suos (vt ait) Colonien. in q̃ qdē defensione postea q̃ falso cō
finxerat se assertiue in suo p̃silio scripsisse iudeos p̃ fidē suā ch̃risto
iniurios eē. Contra inq̃t hāc assertiōem meā posui cetera q̃ sequūt̃
iudeor̃ argumenta q̃tuor. q̃ p̃ fidē suā nullā vident̃ amittere iniu
riā. Primo. qz credūt om̃es saluari posse in sua fide. Sec̃do qz cre
dūt iesum nō eē deū. hoc est fides sua. nō aīo iniuriādi. Tercio qz ec
clesia tolerat. quarto qz tenuerūt iesum p̃ hoīe sicut ip̃e in natura
humana apparuit. Illico rē p̃batissimo sacre theologie m̃gro ta
liter subiūxit. Ista oīa argumēta attribuit mihi calūniator iste ca
nis meus. cuius rice? mendax et vaniloqu? menelao rano retūdi
deberet. Nec oīa Capnionis formalit̃ et ad id palā p̃gūt. vt a se abi
gat illā sniam. q̃ in suo p̃silio affirmauit iudeos tenere p̃ hoīe puro
Jesū. sicut in natura humana apparuit. vtp̃ote q̃si nō sit sua snia
s̃ iudeor̃ q̃tū argumētū. Hoc aut̃ loco letargus passus. q̃ scribat
tuis humane lector obtutibz p̃sto sunt. nec legere queso pigriteris
Paucis q̃ppe rē absoluit. Sit eñ. vez ad altiorē intellectū a me il
lud fuerat dictū. Sat sup̃qz Capniō dixisti. S̃z q̃s nō viderit nul
lā hor̃ coherētā. imo liq̃dā incōpossibilitatē dictor̃. q̃n̄ ais prius.
Nō meū sed iudeor̃ fuerat illud ṽbū. Deinceps h̃o hic. ad altiorē
intellectū a me fuerat illud dictū. Tūq̃d o p̃hor̃ ignauissime. ali
qd̃ abs te dictū eē p̃t ad altiorē intellectū. et tū nū nō esse ṽbū

S. ii. Ueridicā igit̃ tuā hic faciēdo p̃fessionē (quā verā esse ṽl ex
eo p̃stat. q̃ tuis p̃mis duabz p̃sonet declaratiōibz) teipm tū
in p̃cessu Sp̃irest̃ tū in tertia tua (q̃ in oēs maledicēdo sup̃as) defen
sione falsissima Sp̃irete cōmētātū fuisse vulpinatēz aut excusa
tione corā toro iā p̃dis mūdo. Quā porro falsitatē eaten? excogi
taueras. q̃ten? tergiversari et Sp̃iresem iudicē fallere posses Quā
dein falsitatē lector bone. in n̄ra tertia editōe iā p̃dē rome iudiciali
exhibita p̃ditā facile viderelicz. vbi et ex p̃prijz Cap. p̃fessionibz pa
lā factū est. q̃ articulanim? sua p̃pria in p̃silio eē ṽba. nullo at̃ mō
(vt sp̃ire ac in tertia sua finxit defensione) iudeor̃ argumēta. Pariē
etiā ostendim? quomodo sue almanice nō satis fidelē se p̃stiterit in
terptē scripture. Inibi q̃qz q̃ in bonos euomuit p̃uicia viros. i suū
rediere auctore Si h̃ates q̃ restāt. p̃fer Cap. IOAN. RE.

Excusam qdē. qz p̃ oīa opa ip̃i? dñi. nō poterāt p̃cludere ip̃m eē
deū. nisi ex p̃nti. qz dicebat se eē deū. q̃ talia in ipo opabat̃. et q̃ etiam
abigere poterāt an sit ver? de? vel p̃ p̃ticipatōnem. et ita eos excu
sam. qz eiusmodi cognitioez ex opibz ei? habere nō potuerūt

THEOLOGVS

S. iii. Si ad tuū fingere p̃comitare in reruz natura eē. multa
Dh i.

Iniquissima
Cap. in viruz
bonū calūnia

Palmare cap
nōis facinus
vbi vere p̃fitec
q̃ Sp̃ire false
p̃fessus fuerit

LIBER I. CAP. XIX.

dissolueres Capnō ubi nūc heres district⁹ Scim⁹ autē vero ver⁹
in p̄silio tuo. nullā vsp̄iā vel de christi opib⁹. vel de ei⁹ p̄fessione. q̄ se
deū asseruit te habuisse mentōem. Clerū (vt excusatū ires a p̄tume-
lia & hristi iudeos. in sola & nuda forma serui fundamentū iecerat
(et si ruinosum) veluti eadē forma nō nisi a veritatis cognitōe nata
ēēt abducere. quāmodū habit⁹ meretrici⁹ a cognitōe virginis
et militaris habit⁹ a notōe clerici abducit. Mirabilis p̄sus excu-
latio sup̄ ea re de q̄ nūq̄ i tuo p̄silio habita ē memoria. age vt soles
IO. R. AD G. BENIG.

Accusauī autē eos. q̄ nō inspercrūt doctores suos. q̄ p̄ dicta sa-
cre scripture tenebāt inessā eē ver⁹ deū & xi patris & bñ. s̄z ipi nō at-
tendebāt nisi ad formā serui. & ad lutū in quo inuēt⁹ est solū vt hō.
et nō attendebant ad verba doctor. qui in tali forma verbū dei ap-
pariturū dicebant. THEOLOGVS

S. III. Chimera est hec aduersus iudeos accusatio & nullū
ibi repibilis. vtpote q̄ p̄silio tuo exactissime plustrato.
nūq̄ offendet. Minime siq̄dem eoz p̄ hoc accusasti ignorantiam
q̄ suos nō p̄spererūt doctores. imo nec quis mō eoz ignorantiā ag-
grauasti. q̄n pot⁹ ex sola forma serui (ad quā nimirū solā cū ip̄s
iudeis attendisti) eoz ignorantiā vti p̄babilez & alleuiare & excusare
p̄tendisti. q̄ten⁹ p̄tra christū Jo. viij. dicētē. et vos me inhonorastis
tū eos. tū eoz libros p̄mū a p̄tumei⁹ iniurijsve. deinde etiam ab
exultione defensares.

S. V. Q̄ si iudeoz ignorantia accusare anim⁹ tibi fuisset. nō solū
serui formā (quā p̄ ignorantie alleuiatiōe adducis) at mag⁹
quo se deū eē & eq̄le deo asseuerabat christi testimoniū. opa insup̄ mi-
rifica nō orando s̄z v̄tute p̄pria p̄petrata. q̄ in hui⁹ p̄fessionis ges-
sit p̄batōem Uet⁹ q̄q̄ testamētū. atq̄ paternā vocē & id gen⁹ mītra
p̄durisses. Et vt aliquātō stringaris forti⁹. Cur oro iudeos nō ac-
cusasti ea de cā q̄ christ⁹ eos acculandos asseruit. dicēs Jo. v. Est q̄
vos accusat moyses in q̄ speratis. Eām at̄ mosaice accusatiōis ilico
subiūgit dicēs. Si crederet⁹ mosi crederet⁹ forsan & mihi. de me eū
ille scripsit. Cur ḡ eos nō accusas. q̄ studiū sacre biblie neglexere.
nō alia rōne nisi vt more tuo sacre biblie. scripturas rabinoz aūpo-
neres. Ut ad calcē p̄gam⁹ p̄clude IOAN. REVCH.

Necessaria est itaq̄ illaz scripturaz it̄p̄tatio. sine q̄ iudei sacre
scripture non colligūt sensum. Ex q̄ vt eiusmodi libri tam necessa-
riū nō sup̄primerent⁹ p̄cludere volui THEOLO.

S. VI. Quāq̄ hec tua Capnō & in se & i suis p̄missis admodū
p̄strata fuerit illata p̄clusio. eā tñ & hic parūper p̄scula-
bim⁹. Citādo q̄ in tuo p̄silio in hūc modū scripsisti. Sic ingens
verusti illi poeresup̄stites mātere. q̄ multo obsceniora in se p̄plectū

LIBER I. CAP. XIX.

tur q̄ Thalmud. z nostre ch̄ristiane fidei longe magis aduersa q̄ Thalmud in reliq̄s q̄q̄ eiusdē tui p̄sily locis ex sn̄a z regulariter Thalmud defendendū suscepisti. ea p̄te. z ea denigrōne (ad quā velut metā z formale rōnem attēdisti) q̄ mal⁹. vtpote (vt inductiue tuis oculis p̄bet) q̄ heresis d̄r. aut q̄ etraditōib⁹ m̄grōz q̄s ch̄ristus reprobauit. p̄tra nos ch̄ristianos collect⁹. aut q̄ libri illi arbori sciētie boni z mali assimilantur. ex q̄ p̄mi parētes mortē hause rūt. aut certe p̄zaniā. aut q̄ impediūt iudeoz ad fidē conuersionē. Et vt paucis dicam⁹. q̄to ineptior est Thalmud tāto magis euz censes p̄seruari. Ubi ex tuis vides. sp̄te Thalmud sub mala rōne defendasse. ac manere optauisse Affirmas insup iudeos. suos libros in sue p̄fidie defensionē aduersus ch̄ristianos ip̄os ipugnātes edidisse. Libros itaq̄ talib⁹ a te depictos colorib⁹. certe q̄bus epiteta magis squalida z obscena impingi nō possent. tu ip̄e vt p̄tegeres. sacras l̄ras p̄raue expoluisti. z eas nō min⁹ turpiter z iapposite ap

§. vii. Tue igitō ch̄ristiani pectoris venerāde lec (plicasti. tor censure submittim⁹. q̄ fronte imo q̄ audacia nūc asserat Capnion. interpretatōem sc̄z iudaicaz scripturaz necessariā eē ad colligēdū sacre scripture sensum. z ob id se p̄cludere voluisse ta A seculis inui
les iudeoz libros nō esse sup̄primendos. Quis vnq̄ audiuit ex ei⁹ sa Lap. p̄clo
generis p̄missis talē inferri p̄clusionē. libros ch̄ristiane fidei z ch̄ristianis p̄trarios. z in eos ex intentōe p̄scriptos asseruari debere et nō eruri flāmis. q̄m sacraz l̄raz (que ch̄ristiane vtiq̄ sunt) aperiūt intellectū. Mirā hic cernis nature inuersionē. vbi cec⁹ necessari⁹ ē ad dirigēdū vidētē. z scripture p̄phane in fidē ch̄ristianā p̄geste. sacris l̄ris apiūt sensum. z malū itidē ea rōne q̄ malū. imo malū z falsum ea rōne p̄manere debet tāq̄z necariū ad faciēdū boni z veri in

§. viii. Tū demū vt nos receptui canētes Be (uel igitā nigno dem⁹ locū (quē fauor nō parit p̄ceptū silētiū p̄mere sermonē) id adiūcim⁹. nil ad sacraz p̄ducēs intelligētia scripturarū in libris p̄fidie reperiri. qd̄ in saniorib⁹ p̄statorib⁹ libris affatim magis nō inueniat. Proinde quis mō nobis necessariū vi si nō sunt neq̄z vidētē.

GEOR. BE.

Admodū erudite insidias. p̄surtias. z calūniatū decipulas euasisti. z non modo euasisti sed etiam cōtriuisti. THEO.

§. ix. Quā magna sit vis passionū sup̄ itellec⁹ iudicijs lector reqlis est. adeo vt passionat⁹ malū dijudicet bonū. z verū falsum. iij. Ethicor
Et ali⁹ qdā de reb⁹ dubijs p̄sultatē amoris z odi vacuū eē debere Salustius
nō tā elegāter q̄ p̄ssime docuerit. Sic Benign⁹ fauorib⁹ excecatur indoc̄ta. erudita. iustas obiurgatōes. insidias. atq̄ p̄surtias calūniatq̄ vocare nō veret. sz x̄o atq̄ p̄scie imo cuilibet bono viro iustor

D h 4.

LIBER I. CAP. XX.

qz iudici hanc delegam? puincia. z tibi qz lector. q nra q pmissimus videris. Capionem ne calumniati fuerim? fallaqz ei intederim? crimi-
mina. medacys qz litē sibi intētauerim? pmitrim? decernēdū. Sz
qm̄ hec tua Benigne fauorabilia vaframēta (qz rūdendū nō duxi-
mus) nil doctrinale p̄tinet. ideo ad alia pficiscere

Caplm. xx. tractas assertōem Capionis decimānonā
GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Sed pgrediamur. nā te in illa ppatōe (quā ipi sacrilegam vo-
cāt) carpit. Dicis nāqz sicut i psecutōe tyrānoz sp̄ aucta e christia-
na ecclia ita z hic eueniret si iudeis vis inferat. Nā p? inflāmarēf
ad suā religionē. z reliq. Hic videris dicere. cām vt ecclia augeret
fuisse tyrānoz psecutōem. z nō mun? diuine grē z diuine assistētie
qz certo dicere nō licet

THEOLOGVS

S. I. Tritū ē z nō min? verax dictū qm̄ male itelligere facit ma-
le referre. Et p̄inde fauor q te (vt mox dixim?) male itellige-
re ac dūicare ipulit. idē z hic te nrām obiectōnem male z infidelr
referre z reportare fecit. Et hac nāqz quā tu hic narras ppatōe. mi-
nime illatū fuit. tyrānoz psecutōem. z nō diuine assistētie mun? fu-
isse cām augmētū p̄mitiue ecclie. Clerū eapropē illā carpsim? ppa-
tionē. qz ecclie incrementū. nō tā diuine grē qz christianoz aduersus
tyrānos humane p̄tinacie attribuiti

Actuū.

S. II. Articulanim? qz eadē ppatōem ex directo in p̄trariuz
tendere ei? qz actuū. v. memorie p̄ditū ē. vbi dr. Si ex
hoībo ē p̄siliū h̄ (vel op?) dissoluet si s̄o ex teo. nō poteritis dissol-
uere. Un ppatio hec p̄ se fert. nō pluris estimādū diuine assistētie
virtutē ad p̄monendū in p̄mitiua ecclia bonū. qz humanā p̄tina-
ciā ad p̄curādū malū in synagoga. Inde z vltēri? p̄ hanc ppatōez
tā disparibz imo icōpabilibz casibz (assistētie diuine scz z huāne p̄ti-
nacie) silem futuri augmētū effectū sine nota ambiguitatē pfidēter
tribuere. p̄tra scripture eēntendōem. z eēinde heresi satē eē affinem

Cōpatio here-
si affinis

S. III. Deinde etiā q ex recētē p̄memorata ppatioetū? in p̄si-
lio suo friuole intulerit Cap. more tuo p̄teruisti. vbi ait
qz x̄e nobis p̄ceptū ē in iure canonico. in ca. Sicut iudei. q iudeis
pecunias id est res pecunia estimabiles. nō auferre zc. ac si ecclia
(que terribilis vt castroz acies ordinata describit) hoc statuat tan-
qz timens ne ex hoc veluti ex persecutiōe aucta fuit ecclia. diaboli
opus (hoc est iudaica pfidia) acciperet augmentū. cū tū id statu-
it potius vt apli satisfaceret consilio inquentis. oportz honeste
ambulare ad eos qui foris sunt. p̄me Thessa. iij. ne scz nomē dñi
blasphemēt p̄ ad Thim. vi. Oīa mibi licet. sz nō oīa edificāt Et
rursus. Oīa mibi licet. sz non oīa expe. liūt. j. Cor. vi. Nil ita qz
ecclia in fauorē nec certe ad p̄positū illi? obliq ppatōis statuit.

Lanticor. vi.

S.iii. Insup ea q̄ mor dictis suis Capnion subiūxit. maxime ridicula. dissimulāter piransia ubi ait. Statutū h̄ ecclie mā dat iudeis. nō auferri res suas. sub pena excoīcatōis. q̄ nō infligit nisi p̄ mortali pctō. ligatq; hoc p̄ceptū oēs reges ⁊ cesares. Et hāc ecclie p̄stitutōem ip̄eriales leges acceptarūt. In l. Christiani L. de paga. hec Capnion. Quaten⁹ religiosissimū p̄ncipē cui de iudaice p̄sidie libris iudiciū facere anim⁹ erat. fraudulēter inuenteret et nō mō mortal' pcti piculū. vey etiā excoīcatōis metū dolose op' pōnit. allegās falso ⁊ inapposite p̄stitutōem ecclie. nimirū. q̄ suo p̄posito apte refragat. Cōstitutōis em̄ eiusce. is ē tenor. q̄ absq; iudicio terrene potestatis. pecunie iudeis nō dēbāt auferri. Qd̄ igit̄ constitutio ista p̄sonis vetuit p̄uat. h̄ Capnion (iudaico ip̄ulsus fauore) ad cesarē maximū de iudaicis iudiciū facere volentē. citra p̄stitutionis mentē extēdit. Que qdē p̄stitutio. q̄ magis v̄gere putaret. p̄finxit (id qd̄ risu dignissimū ē) p̄stitutōem eandē in qdā civili lege acceptatā. q̄ vtiq; lex dictā p̄stitutōem fere q̄ngentos ānos antecesserat. h̄ qd̄ iuristā fugere haud q̄q; debuisset. Vey nostrā (quā tu Benigne nō satis fidelit̄ reportaueras) recēsum⁹ obiectōes. Nūc qd̄ nūc Capnion allatur⁹ sit audiam⁹. **IOAN. REVCH.**

Ab sit vt credā ecclie augmētū. ex sola p̄secutōe tyrānoꝝ ortū habuisse. imo ex dono sp̄ualis assistētie diuine. q̄ amissa instaurabat in gradu millecuplo. S; feci quādā similitudinē ex ea pte. q̄ nitimur in vetitū semp cupimusq; negata. qd̄ nobis gētile ē. In ea igit̄ pte similitudinē attulī. q̄ nobis ē natura inserta. Eniūero christiana religio diuina p̄uidētia ⁊ ei⁹ peculiari assistētia. ⁊ creuit ⁊ aucta ē. Nā ip̄a p̄secutōe sola. granū sinapis nō creuisset tū. vt in ramis eius aues celī requēscerent. **THEOLOGVS.**

S.v. Quod tu Capnion tanto conatu a te abigis atq; reūcis dictū (vt nūc Benigno dixim⁹) aduersus te illatū nō fuit S; qm̄ in tuo p̄silio. tū de sp̄scti munere. tū de diuina p̄uidētia. tū de peculiari ei⁹ assistētia. nullā prorsus habuisti mētionē. Ideo si (vt mō ais) similitudinē attulisti. ex ea vtiq; pte attulisti. q̄ nob natura ē inserta q̄ nitimur in vetita. Et ex h̄ p̄fecto te imergis. in id qd̄ tibi a nobis ip̄actu fuit. puta christiana eccliam auctā eē ex his q̄ nob natura insunt. qd̄ alijs (ex q̄b̄ recēter egimus) amictū p̄ incoūueniēti habim⁹. Un̄ nō satis p̄tinēter. ⁊ si qd̄ ad p̄positū. h̄ te dixisti S; q̄tū Beniano cordi sit hec solutio. libet audire.

GEOR. BE.

Est mihi summe cordi. tā rōni congruens r̄sio. qz q̄ magis q̄s ad ritū aliq̄uē seu cultū p̄ tormēta cogit. eo magis indurat. ⁊ ritū illum odio h̄ ⁊ p̄pēdit. Et similitudo tua ibi sistit. neq; vltim⁹ p̄gredit. Nam christiani p̄ter illū nature motū. fidespe ⁊ charitate fructib⁹

De ij

LIBER I. CAP. XXI.

infusis suffulti. et diuino presidio adiuti. incomparabiliter plus aucti sunt. Quo pacto iudei crescere nullatenus possent.

THEOLOGVS.

¶ Haud secus vsuentur psciunt. Nec certe tuus excecās fauor aliter sinebat Benigne nisi p mal' rñsonibz. Capnion abs te bonas qse qref laudes. Sz ad rē eam. et videbis te paz p tuo amasio effecisse. Si nāq (vt dicis) silitudo Capnionis in illo silit. qd nobis gentile ē. pfecto qd nos pmo intulim' loco. tā tpe pster. ecclesiā scz increuisse p renitētes tyrānos. ex sola hūana christianoz p'ina/cia. Nouim' deinde et optime scim'. qre illic silitudo subsistat. Nl'mirū. q si ad vltiora. puta ad diuinā grām. ad specialē assistētiā. progressa fuisset. nullo colore ad defendendū Thalmud ea silitudo Capnionis ppositū intulisset. scz si iudeis inuis libri eoz auferret. sinagoga suscipet incrementū. quēadmodū olim aucta ē ip ecclesia. dū tyrāni libros auferret. Dec qz Capnion astute olfaciebat. p'p' ea illuc sua silitbat silitudo. Sz de his satiari. vellem' Benigne qd neotericū magis adduceres.

¶ Capm. p'p. impugnās assertionē Capnionis decimā octauā
BENIGNVS.

Sz iterū te ipugnāt. qñ dicis. Si libri iudeoz eēt obusti. tūc nullis argumētis eis satisfactorijs. nos aduersus eos tueri possemus. Nō p libros illoz. q apli' nō essent. neq p textū Biblie. qā iudei aliā. et nouā scripture expositionem. subtil' excogitarēt. et ita nō possem' neq inuadere eos. neq nos defendere. Dicūt te hic sacra blasphemare scripturā. ac si libri eoz efficaciores eēt. qz ipa sacra scriptura. Enivero ista apta est calūnia. Optime em suades. oēs iudeoz libros. igni nō ē tradēdos. qz eo cesso. nō possem' cū eis disputare. Nō qd ex testamēto nouo. qz illud nō recipiūt. neq ex testamēto veteri. qz illud suo mō exponerēt. Neq vincere possemus p doctores eoz (q aplius nō reperirent) talē nouā expositionē nō ē verā sicut hacten' fecim' p' supponēdo expositionē Rabinoz quā negare nequnt. Hinc dūcio. q te nolūt itelligere. sz g'is odio ha

THEOLOGVS

(buere.

¶ **S.** **D.** an' hic gerere calūniatoris nobis vider' Benigne. q li' broz iudeoz sacra scriptura efficaciores fore (vt tu nobis falso ipingis) nō intulim'. Neq em Capnion v' vnū de satisfactorijs s'bu fecit argumētis. Vex absoluto sermone asseruit Si oēs (inq ens) iudeoz libri eēt cremati. tūc p'nit' nihil eēt nos aduersus iudeos sustētare v' tueri p textū biblie. Dec Capnionis ē assertio. q

Capnionis as- cū nimis irreuerēter tāq insufficientē sacre scripture p'utē attenuet.
sertio heretica eā nō mō tāq i sacra bibliā blasphemā atq sacrilegā. vex etiā tāq
reputat. sacris l'ris manifeste repugnantē hereticā reputamus.

LIBER I. CAP. XXI.

G. ij. Saluator siquē n̄r Matthei. iij. aduersus diabolu (vt hic *Mat. 22. viij.*
ronym⁹ illic ait) falso scripturas allegantē. nullis legitur *puctis. xxx.*
vltus fuisse alijs argumētis. q̄ sacre Biblie auctoritatibz. Nec mir
sane. Nā vt sapiētissime dixit sapiens. Ois sermo dei ignit⁹. clype
us ē oībz sperantibz in se. Quo clypeo (vt h̄z Hugo sup eo s̄bo)
se dñs ptegit. Matthei. iij. cū a diabolo tentaret in deserto. Dñs ḡ *Diabol⁹ vincit*
callidissimū septuraz pstratur⁹ fallariū. velut arma fortissima (in *p textū biblie*
h̄ sacre scripture vires monstrās) solos Biblie text⁹ assumpsit. ad
uersariūqz victorioso deiecit. Et tuus Benigne Capnion. temera
re nō veret textū Biblie. s̄ dicit. penitus nihil esset nos sustentare
ptra iudeos p Biblie textum.

G. iij. Deinde q̄qz apls 2° Thimo. 2°. differens de biblietextu.
ad discipulū taliter scribit. Et qz ab infantia sacras lrās
nostri. q̄ te pnt instruere p fidē in christo iesu. Ois em̄ scriptura di
uinit⁹ inspirata vtilis est ad docendū. 7 ad arguendū. Et ad Titū
p^o. Oportet (ait) ep̄m sine crimine eē 7c. amplectentē eū q̄ fm sanā
doctrinā ē fidelē sermonē. vt potēs sit exhortari in doctrina sana. et
eos q̄ p̄dicūt arguere. Et vt aplm de iudeis h̄re smonē aiaduertas
ausculta p̄stestim subnectentē. Sūt em̄ mlti seductores. maxie q̄ de
circūcissione. q̄s oportet redargui docētes q̄ nō oportz. Vides hic
Benigne ap̄d aplm (saltē ocul⁹ nō careas) quēadmodū oīs scriptu
ra diuinit⁹ inspirata. p̄mo vtilis est ad arguendū. 7 scdo quō q̄ fm
sanā doctrinā fidelis sermo. ep̄m potentē facit. tū arguere tū redar
guere seductores ac p̄dictores iudeos. q̄ nō oportet docētes. Insi
cias aut̄ ire (essi te ruperis) nō audes neqz potes. 7 scripturā diuinit⁹
inspiratā. 7 fm sanā doctrinā fidelē sermonē. in textu biblie q̄maxi
me p̄tineri. Precamur ḡ Benigne palliare heresim longi⁹ ne per
gas. s̄ cū ap̄lo fateare. textū biblie 7 qdē eū solū. nō mō vtilē ad ar
guendū. verz 7 potentē ad p̄dictores redarguendū cuiusmodi sunt
iudei seductores. Hūc mellissimū ex apli s̄bis. diuus Aq̄nas supe
rat sensum. dū 2° 2°. q. x. ar. ix. bonū eructans s̄bū. Oportet inq̄t
ad fidei p̄firmatōem. aliqñ cū infidelibz disputare 7c. ad p̄uerten
dos errātes fm illd ad Titū p^o. vt sit potēs exhortari in doctrina
sana. 7 eos q̄ p̄dicūt arguere. hec ille. Quid mō Benigne putas
Capnionē ne intellexerim⁹. reris ne os oīes nos fuisse gratis. nūqd
et adhuc illā tui Capnionis (heu fidei iniuriā) pbabis sniam. vbi
destructi (inq̄t) iudeoz libris. penit⁹ nihil ē nos sustentare p̄ eos ex
textu biblie. s̄ oportz nos a disputatōe desistere.

G. iij. Preterea vt heresis illa potētius obruat. audi aplm in
laudest Apollinis. p^o ad Chozin. 3°. sic inq̄ntem. Ego
plantaui. apollo rigauit 7c. Quonā aut̄ pacto rigauerit Apollo.
Veni 7 vide apli discipulū Lucā Actū. xviij. p̄docefacientē. qui

Supplicatio
ad Benignū.

Scūs Thos

Fidei iniuria
sentētia.

LIBER I. CAP. XXI

Apollo reuincit iudeos per scripturas

ait. Iudeus at qdā Apollo noīe. Alexandrin⁹ genere. vir eloquēs deuenit Ephesum. potēs in scripturis (glossa veterib⁹. lyra. legis 7 pphetay) Et mox subdit de eodē. Qui cū venisset protulit multū hīs qui crediderūt scz ad Pauli cōcionē. 7 comin⁹ adiectū ē. vehēmenter em̄ reminebat Iudeos publice ostēdēs p scripturas eē Christum iesum. Quo qd clari⁹ Capnionis temeritatē pvincere posset Ubi Apollo ex sacris iudeos pvincit scripturis scz lege 7 pphetis. 7 p psequens ex biblia. qm̄ hic Iesus est christus.

Prothomartyr supauit iudeos p scripturas.

S. V. Tum cū Actū. vj. legis de brō. pthomartyre Stephan⁹ no. Et nō potuerūt resistere (scz iudei) sapientie 7 spiritui q loqbat. glossa interlinearis. sapientie scripturarū. 7 spiritui. qz sine timore loqbat Actū qz. vij. Idem be. Stephan⁹ affluenti sermone iudeis demonstrabat. Iesum eē christū in scripturis repromissū. ad qd sane p̄uadēdū atqz pbandū. cū plurimas tū pulcherrimas veteris leg⁹ acciuit scripturas. nulla snia. nullū sbum. imo nec iora vnū insonuit ex iudaicorū doctoz libris. Quid nunc pcor apud re ruminas Benigne Ilū cū tuo adhuc p̄sentis Capnionē. vt testificis iudeoz libris. penit⁹ nihil eē dicas. nos christianos p textū biblię sustentare p iudeos. Nūqđ o Benigne. q mor aduocauim⁹ 7 filia q nos mouet in sacris lris vtiqz firmissime fundata efflagitabant. vt his tuis iniurijs p̄uissve abs te lacefferemur. dū turpis et infruūte euomere nō erubuiſti. Nolūt te intelligere. s̄ gēis odio habere. Iudicet iter nos dē 7 veritati assit. S̄ te Benignū q arguentis. 7 (vt vīsum ē) solūctis p̄tes egisti audiuimus. Liber vt 7 Capnion p̄se loquat. IO. R. AD BE.

Ad hanc cauillatōem iā dictū super⁹ ē. Nō em̄ libros iudeoz ipi sacre scripture in se. 7 re ipa p̄fero. s̄ solum dico. ex illis libris eos apti⁹ pvinci posse. Si ḡ aboleant. disputatio resistet. neqz arguere neqz rēdere eis satisfaciēdo poterim⁹. Quia etsi ver⁹ testamētū ipi p̄supponāt. nō tñ expōnes n̄ras. sup ipo testamēto suscipiant. nisi eoz doctozib⁹ p̄formēt. 7 tūceas vt suas. nō vt n̄ras. magnificiūt.

THEOLOGVS

S. VI. Quā minime cauillatō imo qz veridica aptissime. 7 ex necessarijs p̄uecta p̄batō n̄ra fuerit statim Benigno indicatū ē. Tu aut (vt soles) hic qz vulpinar⁹. nec tñ euades. Om̄i eniūero patulū ē christiano. biblia sp̄ eē p christo. nūqz sibi aduersari. Si qdē oēs pphete testimoniū p̄hibēt christo. Actū. x. Iudeoz s̄o libri (vti ex tua sup̄ oīdīm⁹ p̄fessione) clariora imo aptissima in christū testimonia p̄lectunt. Quō ḡ dicis o christiano. rū optime. iudeos ex illis libris aptius qz ex biblia posse pvinci. Nōne p scripturas Apollo vehēmenter reminebat iudeos. nū Stephan⁹ iudei resistere poterāt. e solis biblię scripturis pugnātī. Tu

LIBER I. CAP. XXII.

aut Capniō dicere nō metuis. si dicti pfidie aboleant libri. desisset
disputatio neq; argui neq; rñderi poterit satisfaciendo.

S. vii. Putasne ad iustā sufficere satisfactōem. si rē ipā. sapi
entūq; iudicio sufficētes afferant auctoritates. q̄ & ba
p̄lectētes vite. ex latētis spūs energia satis nata sunt. docilem flect
tere intellectū in captiuitatē fidei in obsequiū vitæ. forsan ap̄d
tuā sapiētā q̄ tenuer scripturis satisfaciāt optebit cuiuslibet blas
phemi p̄tinacis ac supbi adeo amputare garrulitatē. vt qd̄ effutit
at infan? & infidelis rabula habeat nihil. Sec? p̄ oēm modū. alim?
ille sensit Eusebi? citās id Philonis. Qui (inq̄ntis) cauillari vo
lunt & ba multiplicāt. q̄ & o p̄hari. hi ipā veritates sunt p̄tenti

S. viii. Insup̄ experiētia teste ad oculū vidisti Capniō. q̄
di rabini argute & subdole p̄mētati sunt expōnes. p̄ solos biblie cō
futat text? tu & o inq̄s. Si libri eorū p̄busti eēnt. subtiles iudei no
uas adinuenerēt expōnes. & tūc opteret nos a disputatōe desistere. e.
Erras & desipis valde. dū putas sp̄m sc̄m tā steriles. tā crudas. tā
q̄ intelligibilē sensus exp̄tes. in scripturis reliq̄sse inias. q̄ sine rabi
norū expōitōnib; nulli vsui esse possunt.

S. ix. Dic q̄so Cap. vii nā p̄mi expōitores hauserūt intelligen
tiā scripturaz? Nōne ex diligētissimis tū indagine. cum
vni? scripture ad aliā collationē. e q̄b; eis emicuit vna facies eloq̄
orū castorū. Uide q̄ lector & admirare nostrū Capniō. q̄ dicere
nō metuit. Si indeorū libri cōbusti essent. si iudei excogitarent no
uas glossas. tūc penit? nihil eēt nos p̄ra eos sustētare ex textu bi
blie. & opteret a disputatōe desistere. Quis nō censebit christianus
hāc falsissimā assertōem e finib; christianorū p̄cul eliminādā. q̄ tan
topere pfidiā iudaicā exaltat. & nimis ch̄ianitatē sc̄tām pessundat
Un̄ Benigne ad alia p̄gam? ista em̄ auditu digna nō sunt.

Caplin. xxi. q̄ntadecimā Capniōis ipugnās assertōem.

GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Dicis etiā si indeorū doctores falso exponere scripturā dicerem?
tūc nos q̄ eos in p̄batōem ducim? & eorū sentētijs fulcimur. vt re
mur falsis testimonijs. qd̄ phibitū ē lege Si falsos. & q̄ sequit. Vi
deris itaq; iporū doctores vere scripturā exposuisse asserere Cum
p̄trariū (vt sup̄) indurim? habet Matth. v. et xv. et Marci. vii.

THEOLOGVS

S. i. Dū veritatē attingis Benig. tibi facile assentimur. nec em̄
nisi falsitati bellū indirim? Tu itaq; mentē nostrā rectere
portasti. & nō minus bñ obiecasti Innixa est em̄ hec obiectio ei qd̄
apl's. ii. Cor. ii. Obtusi inq̄t sunt sensus eorū. & vsq; in hodiernū
diē. dū legē Moses posuit est velamē sup̄ cor eorū. Assulget & super

Praue expōi
tiōes indeorū
p̄futat p̄ solū
textū biblie

Un̄ p̄mi expo
sitores haue
rūt intelligen
tiā scripturaz

Ap̄lus

LIBER I. CAP. XXII.

Hieronim⁹
Mattheus

Zacharia diu⁹ Hiero. In pphetis (inquit) q⁹ de christo sunt iudei solent tergiversari. et veritate celare in edacio. Ad idē ad stipulat. qm postea q⁹ Matth. xij. de iudeis saluator dixerat. Erratis nescientes scripturas. in succedete mox caplo. tu stultos tu cecos iudeos appellauit. ppter falsam (haud dubiu) scripturarū interpretatōem. Ex q⁹o nimirū claret. Capnionē imerito falsus reputare si q⁹s iudeos false dicat exponere scripturas.

Suadet Cap
nionis illatio
chm falsi vli
testimonijs.

§. ii. Datz et nulla apparētia suā potiri illatōnem dū ex illo qd⁹ videt⁹ ducit incōueniēs. scz q⁹ nos ppterea i legē pmittim⁹. qz vti mur testimonijs falsis. ppterea qz (vt ait) sustinam⁹ nos illis iudeorū doctorib⁹. eosq⁹ in pbatōne adducim⁹ et allegam⁹. Suadet vtiq⁹ hec Capnionis illatio (tergiuersari neq⁹t) Chustu falsis vsum eē testimonijs. et hinc q⁹s in allegatā pmississe legē. Sane q⁹ dicens scrutamini scripturas (apud Capnionis sapiētia) iudaicorū scripturas designauit doctor. q⁹s de falsa scripturarū interpretatione apud Mattheū grauit⁹ increpauerat.

§. iii. Rursus iudeorū male dicta tāq⁹ falsarijs reuicim⁹ eis in faciē. Si q⁹ aut sunt valide expōnes. non qz iudeorū sunt sz qz scripturis apte psonāt atq⁹ coherēt (tāq⁹ ab iniustis possessoribus) hoc ē fidei nostre scē hostib⁹ acceptam⁹ vedicamusq⁹. haud sec⁹ atq⁹ diu⁹ hz in scdo de doctrina christiana Augustin⁹. Phi at (inquit) q⁹ vocat. si q⁹ forte vera et fidei nre accōmoda dixerūt (maxime platonici) nō solū formidāda nō sunt. sz ab eis tāq⁹ iniustis possessorib⁹. in vsum nostrū vedicāda. Vides nūc tā infundatam q⁹ ipudētissimā criminis falsi obiectōem. q⁹ ipingit. dicentib⁹ falso scripturas exponere iudeos. et nihilomin⁹ tū in aliq⁹o eorū expōnibus vtētib⁹. iaculū eracim⁹. quō Capnio excuriat audiamus.

IOAN. REVCHLIN.

Ego censerē. vt quoties Nicolaus de lyra. quoties Burgēsis. q⁹ies alij catholici expositores. vtūt expositōib⁹ rabinoz. toties veras illas eē. al⁹s vli fuissent falsis testimonijs. qd⁹ pfecto nō licz. vt lex illa vetat. Neq⁹ oēs eorū expōnes eē veras. qz nō illas i q⁹o eos chris dñs rephēdit. vt sup⁹ dirim⁹ Et forsan tenere legē veterē nō phibuisse animū. sz manū possit stare cū fide. Qd⁹ si vez fuerit. tūc dñs etiā legē ipam et nō scribas solū correxisset. phibendo nō solū manū. sz etiā animū. Et q⁹ vsq⁹ tunc scripturā illo mō exposuissent. nō fuissent falsi expositores Quicqd⁹ sit de h⁹ nō plura nūc. Sat nob⁹ sit expositōes illoz nō esse passim falsas. sz aliquas imo plurimas veras. et ad rem nostrā attinentes.

THEOLOGVS

§. iiii. Tanq⁹ iudeorū aduocati func⁹ fuisses officio. vt ab

LIBER I. CAP. XXII.

edacibz eoz libz p̄suas flāmis. fauore cecante. p̄ falso reputasti
iudeos fallando exponere scripturas. ⁊ hinc tāq̄ ex falso. aliud in-
cōueniēs deduxeras. falsis sc̄z nos vti testimonys. Qūo ḡ nūc astru-
ere vales. sat nobis sit expōnes eoz nō eē passim fallas. Iḡ aliq̄s im-
mo plurimas esse veras. Si ergo aliq̄ ⁊ plures false sunt. imo certe
qm̄ magna ps hui⁹ ē farine (vt tuipe ex lyano cecimisti) p̄sequēs p̄-
fecto est. verū eē qd̄ tu falsitatis arguere nūsus es. qd̄ ⁊ veritate pol-
lere ex scripturis fortiter. pbauimus. sc̄z iudeos falso exponere scri-
pturas. Minime aut̄ ad verificādū hanc ppōnem. doctores puto
iudeoz falso expōnūt scripturas req̄rit dictas eoz fallas eē expōsi-
tiones. Neq̄ etē hōc doctores eoz insinulam⁹ vicie. explora
tū hñtes malū integrū sibi met importabile eē. iij. ethicor̄. Cōcesso
itaq̄ multas eoz expōsiōes vero cōformas esse. attamen excusati
non erūt qn̄ sint scripturarū falsi expōsitores.

Nō seq̄ mltē
iudeoz expōsi-
tiones s̄z vere
ḡ ipi nō falsi
expōsitores

S. V. Deinde vt reliq̄ quoq̄ huius tuelolutōis limem⁹. dū di-
uo Thome nostro fidē habuerim⁹ intuebimur p̄possi-
lia esse. crimen quoddā citra pene appōnem. phiberi posse. ⁊ tñ nō
cohiberi aut p̄mi. Lex igit̄ dicēs. Nō p̄cupisces zc. p̄cupiscetia
phibebat q̄dem. p̄ penā aut ipam. nō cohibebat. Et hanc q̄q̄ nobis
insinuauit discretōem ad Philipen. iij. glossa interlinear. q̄ de ve-
teri lege loquēs sic inq̄t. q̄ timore nō amore seruire facit q̄ man⁹ cō
aiz phibuerit.
primit nō aios. Esto aut̄ Capnion vir bone lex vetus etiā animū
nō phibuerit. nū ḡ illoz inuidissimoz pecor̄. brutales scribas inse-
quedo. tā fedissimas tā puerissimas imo p̄mo ⁊ p̄ se malas eoz
interiores affectōes. a p̄ctō excusatū ire p̄ges. q̄s vtiq̄ (dūmō na-
turali p̄ditus sis rōne) aliquādo in tuo corde versatas esse. nō abs-
rubore confiteri posses.

S. Tho. 3.º.
sc̄pto. dis. vlt.
ar. ij. ad p̄mū
An vetus lex
phibuerit.

S. VI. Cōsequēter etiā neminē fugit legē Moisi datā eē in decla-
rationē ei⁹ q̄ in hōim cordibz obscurata erat naturalis le-
gis. Tu ḡ Capnion iudeos legē hñtes scriptā. nū a lege eximes na-
turali poti⁹ q̄ nō hñtes legē gētiles. Iūqd̄ asserēdi ausus tibi erit
naturalē legē solūmō exteriora hoīs curare. interiora aut̄ q̄ p̄ se pri-
mo bona aut mala sunt. tāq̄ i p̄tinetia aut nulli⁹ momēti post ha-
bere. Apl's certe haud dubitauit de gētibz hāc ad Ro. ij. p̄ferresen-
tentiā. Qui (inq̄ens) sine lege (scripta sc̄z) peccauerūt. sine lege peri-
būt. videlz. p̄pter p̄uariatōem naturalis legis. ob cui⁹ q̄dē p̄uari-
catōem legis. idē apl's vbi iā ca. j. de eis dē ait gentilibz. Digni sunt
morte nō solū faciētes. s̄z etiā p̄sentientes Insuper ⁊ tua dicta facile eli-
dūt. facillime q̄q̄ p̄sterneris ex tue p̄fessionis (iur̄s videlz canonū
c) p̄ncipijs. In ca. si q̄dē expedit de elec. li. vj. habet. Expedit iura
iuribz p̄cordare. ⁊ eoz correctōes (si sustineri valeāt) enitari. Nec ibi
Qm̄ aut̄ ver⁹ lex manū. ch̄i autē lex sup̄ueniēs vtrūq̄ ⁊ animū et

Lex natural'
animū phibet

Lex naturalis
obligat ad et̄
nā dānatōem

LIBER I. CAP. XXII.

manū phibet. nūqd chri lex pōre legē (cui? et tota dispositio equa
etiā obligatōis vis quēadmodū pūs pdurāt) corrigere dicet. Nō
ne eādē pūs ptracti? aut piculariter positā. chris? p vniuersaliō
rē et neoterica legē extendere. pfirmare. pficere. corroborare poti?
dicēd? erit. Nūqd theologe mirabil' legē nouā moraliā veteris legē
reuocasse dices? In hac itaq; ppatōe. tue nō satis egisti pfessione.

Lapnion nō sa
tiffecit pffessi
oni iuria

S. vii. Et deinde nō tā psumptuose q̄ ipudēter intonasti. Si
(inquies) lex vet? nō phibuit animū. tūc etiā dñs legē
ipaz. et nō scribas solū correxiss. Demū vt huic tā impie pleni? ob
strepam? assertōi. de veteri ad Ro. vii. sic scribit legē. Itaq; lex scā
et mādātū scām et iustū et bonū. Cōstat aut tāq; scripturaz. irreligi
osos falsarios dñm correxisse scribas. sane q̄ ex lege scā legē nature
temerabāt. palliātes animū prauū et corruptū a pctō imūne. eo q̄
lex vet? in sua phibitōe animū vocalr nō expfissit. quē ex nature le
ge pstabat eē dānatū. Eapropter nō ex futilib. nō ex pmetitijs va
fragmentis tibi christiane lector psuasum sit hāc Lapnionis ppati
onē. q̄ legē veterē pdictā equalr asserit ac scribas a chriso correctā
nō tā sacrilegā eē q̄ sape heresim. plane cū de? q̄ legē pdidit. eā et ap
probauerit (quā et aplūs sanctā et iustā dicit) scribas vero non nisi
vt falsarios reprobauit.

Lapatio sapi
ens heresim.

S. viii. Eiusce deinde farine haud dubites esse (hoc est here
ticum) eos nō fuisse falsos expositores. qui scripturaz
eo pacto exponūt (vt hic in Lapnionē legis) etiam scilz si lex verus
manum dūmtarat prohibuisset. eam vt scribas eque a chriso fu
isse correctam. Phanatica Benigne Lapnionis figmēta hec sunt
Tu ad alia arripe iter.

GE. BENIG. AD IOAN. RE.

Benign? fatef
eē falsaz aucto
ritatē de dura
tiōe mūdi et.

Interdū ex falsis ab aduersario concessis licet aliquid pro
bare et sustentare. vt ex libro iudeorū falso. qui de generatiōe Jēsu
Nazareni inscribitur. probamus ipm Messiam esse xxi. et ex au
ctoritate falsa eorū. sex milia annorū durabit mūd?. inferim? mes
siam venisse igit lex allata (si falsos) nō recte prohibet ex falsis pro
gressum. Nam licet ex falsis inferre verum.

THEOLOGVS

S. ix. Aucupatorius hic calamus est. et formalitatē que pro
positi nō multū interest venat. Attamen que dicitur? est
Lapnion prestolemur. quatenus vt si suscepti muneris sententiā
attigerit. eam pensiculemus.

IO. R. AD G. BENIG.

Tu ipse superi? antistes mecū. et ego tecūz distinximus de du
plici progressu ad rem et ad hominem dūmtarat. lec de priore pro
gressu est accipiendā. Aliud quoq; (vt noli) est inferre ex falsis

LIBER I. CAP. XXII

aliud pbare. Nā p falsa nota. nil pbari p̄t. s; p falsa. q̄ q̄s credit eē vera. p̄t fieri appares pbatio. nō existens. lex itaq; phibet testimonio q̄ sciunt eē falsa. illa q̄ppe sunt in nra p̄tate. Qui pbat p falsa. q̄ credit eē vera. tūc si talis ignorātia sit inuincibilis. nō ē sub lege. s; affectata crimē auget. si crassa diminiuit. 7 sic de reliquis ignorantie mēbris dicendū.

THEOLOGVS

S. x. Quā hīc iterū insinuas collusionē psepe xphēdīm? s; doc trinalib; intēdere nob anim? ē. In tuo p̄silio Capnion asseueras christū mādauisse ex Rabinorū sc̄ptur; tū disputare. tū sus aduētus ex illis argumēta desumere. p̄fiter; nihilomin? (qd 7 verū est) illas sc̄pturas christū 7 vocasse traditōes. 7 eas ipas vt falsas reprobauisse. Si itaq; q̄ nūc dicis vera essent. a christo mādāta 7 imperata pbatio. vtiq; ad rem nō fuit. s; ad hoīem. fucata 7 appares nō at existēs. q̄lē apls reprobauit. tāq; in p̄tationib; h̄borū p̄sistētē quā etiā null? christi discipulorū vnq; exercuit inutilē pugnā

S. xi. Cōsequēter. lex si falsos. si phibet q̄ falsa eē sciunt testimonio. Saluator at q̄ oīa nouit. haud dubiū 7 optū habuit q̄ eorū testimonia sunt falsa. Cuiusmodi dē Benign? eā auctoritatē sex milia ānoz mūd? durabit. Cōsequēs p̄fecto fm hec tua erit dicta. tū christū tū quēuis aliū. 7 te p̄inde Capnionē. in testimoniū eā quā falsam eē nouit. asserēdo in iudeos auctoritatē. q̄n h̄mōi legi p̄traueniāt. haud q̄q; excusari. esto ad hoīem eē pbatina.

Quid Capnionis p̄seq̄ dicta.

S. xii. Præterea. tāetsi taliter ad hoīem disputātes a dicta legis trāsgressionē excusatū ire posses. ab eo tñ qd ē eos falsos 7 notorie ifamib; testib; fuisse vsos. neq; excusare p̄ualebis. Quāuis em̄ testimonia eorū falsa eē iterdū delirere q̄at. attñ neminē fugit eos traditionū effictores. falsos testes eē 7 notorie mēdaces.

¶ Hic ipugnat sc̄da ps; assertōis q̄ntedecime

GE. BE. AD IOAN. R.

Recte tu qdē. s; audiam? aduersarios. dixisti nāq;. Ex q̄ alicui doctori p̄pria opiniōe loquēti. credere nemo cogit. doctor tal nullū p̄t recipere. s; aiūt ē 7 aplm ad Titū. ca. p̄. Sūt mlti vaniloq;. seductores. maxie q̄ ex circūcisiōe sunt. q̄ vniuersas domos subuertūt.

THEOLOGVS.

S. xiii. Donec Benignē nō expectoraueris quē veritati plurissimis Capnionisticū fauorē. obliq; dicere canonica. minime desistes. S; h̄ misso. auscultemus quā ad aduersariorū (vt Benign? ait) Capniō datur? sit enodatōez. IOAN. RE.

Ad qdā etiā mīdere nō deceret. Quis em̄ nescit seductores eē 7 deceptores plurimos? s; si eis credere nō tener; imo nō credere teneris. inuit? decipi nō poteris. si q̄t vis decipi decipiar;. Nō te doctor cui obligar; nō credere decipit. s; te ipm decipis. debil' ē hostis. q̄ nō

¶ iij

Falsa relatio p
prie lre.

decipit nisi volentē. Si dicerē nullos eē deceptores. aduersum me
dicerē. Multi em̄ me decipere conant. s; qz nō credo eis. nō me vi-
qz decipient. Aduertāt qz ad sba mea. ita em̄ dixi. Cui ppa opi-
nionē loquēti. credere nemo cogit. talis nullū p̄t decipe. Qui em̄ de-
cipit intellectū. cogit ad credendū falsū p̄ vero. hos ap̄ls vanilo-
qz vocat. Nemo itaqz nisi ei⁹ intellect⁹ ad assentiendū cogat seu alli-
ciat. decipi p̄t. Ex q̄ igit̄ doctorib; hebreis. ppa opinioē loquētib;.
credere nō cogimur. decipi ab eis nō poterim⁹ THEOLO.

Vaniss⁹ ostē-
dit Lapnōis
philosophia.

Ostēdit falsa
Lap. assertio.
cū dī. Nō dece-
pi nisi coactū.
S. Tho. j. p. q.
c. xviij. ar. p.
Doctor nihil
imp̄mit disci-
pulo.
Medic⁹ sanare
dī. etiā si nihil
egroto ip̄mat

S. XLII. Tenuiter et nimis frivole h̄ pmo philosophar; Lap-
nion. Sicuti em̄ (vt pz. vñ. metaphy.) p̄cipua et p̄nci-
palē cā sanatiois ē egroti intranea natura. medicina s̄o solū illi⁹ na-
ture extat instrumentū. et tñ nō min⁹ pprie qz vere medic⁹. Cuiā si p̄so
naliter nūq̄ egroti inuenerit dī sanare. Ita ois opatio intellectualis
terior. quēadmodū et quis actio vitalis siue recta siue erronea. sibi in
cū dī. Nō dece-
pi nisi coactū.
ris p̄stat phis) imanentiū natura ē opationū. cuiusmodi sunt itel-
ligere et velle. et alie id gen⁹ vitales et imanētes. idē p̄ subiecto et p̄n-
cipali h̄re p̄ncipio. Hinc p̄ sui ppriū intellect⁹ vim discipul⁹. itelli-
gibiles format p̄ceptōes. qz solū mō materiā atqz signa didascul⁹
exterior pponit. Nec tñ min⁹ vere quēadmodū nec ip̄proprie exte-
rius docēs. q̄ et 3⁹ physicorū fundata eē nemo phis inficiabit. et rō
qz p̄suadet. Ad verificandū eqdē eiusmodi locutioēs puta medi-
cus sanat. magister docet. halophanta decipit et c. nō exigit agēs ex-
teri⁹ in primi v̄l aīam v̄l naturā aliqd effectiue aut p̄fectiue imp̄-
mere. egrotāti aut discipulo aut illuso semere passiue habēt. veruz
sat ē aliq̄ effectiue faciat. aut pponēdo aut apponēdo. q̄b; p̄sentib;
interius p̄ncipiū p̄deat in actū. in quē alioqn nō exiret.

Quare males-
fice ip̄putat ma-
leficiū
Opi malefice
nihil iest p̄tut⁹

Deceptor pri-
mū decipit q̄
m̄s i ei⁹ itellec-
tu nihil causet

S. XLV. Deinde etiā iuridica tibi nimis curta fuit supeller. dū
nō satis v̄l intelleristi. vel (vt equū erat) rōne p̄plexus
es. aliq̄ multoties nec min⁹ rōnabilr aliq̄b; tribui iuxta humanā et
morale ip̄putatioēs. qz tñ p̄ reale et effectiua imissionē aut ip̄pressionē
cause nō sunt. Sic maleficiari veratio. malefice ascribit sibi qz ad
penā et culpā ip̄putat. cū tñ ad illius veratiois p̄fectiua causalitates
operi malefice. nil insit p̄tutis (xxvj. q. vltima ad moneat) verū iux-
ta spontaneū pactū cū malefica initū. ip̄e diabol⁹ p̄ seipm̄ talē vera-
tionē iſligit. quēadmodū ap̄d doctore subtilē in dist. xxiiij. q̄rti vi-
derelicet. Verū tamē qz ad hāc malefica. q̄ad potuit coopata est
veratōnem. eāqz fieri p̄curauit. hinc rōnabilr ap̄d homies. imo et
apud deū dī et habet primū suū neq̄ter verasse. Nec itaqz (q̄ nemo
nisi ec̄⁹ vera nō videbit) ad intentū inflectēdo s̄monis. halophan-
tā falsū dīcū vere et pprie decipere astruim⁹. nō eaten⁹. qz deceptor in
intellectū allucinando imp̄mat. s; q̄ten⁹ ad primi delusionē p̄ virili

LIBER I. CAP. XXII

Intendēdo coopat sua actōe sba vl facta pponēs. q̄ q̄rūdā falsoz
sufficiētia extant signa. ad q̄z p̄sentia mēsa hūana p sua fragilitate
nata ē in errore p̄dire. erronea q̄q̄ intra se elicere estimatōnem

S. xviij. Porro vt patulū sit nostrā elucubratiōez apd phiam **Laphiōis as/**
et iura verā. assertōez at Laphiōis nā tā apd phiam 2 **sertio ē scriptur/**
iura indoctā. q̄z sc̄ptur q̄z sacris aduersari. libet attestatiōes pfer
re canonicas. Dñs nāq̄z dē spū maligno. q̄ futur⁹ erat mēdar in ore **ria.**
oim. pphetaz dixit. pualetis 7 decipies. Elaiē q̄q̄. iij. Qui te beas **2^e Paral. ca.^o**
tū dicūt ipi te decipiūt. Nūqd o Laphion. filiū israel fidē habere de **xviiij.**
bebāt pphetz (qm̄ doctor apd te decipe neq̄t) de q̄bz vtq̄z falsis p/
phetis dī. Hieremie. xxiij. Prophetabāt i Baal. 7 receperūt po/
pulū meū. q̄uis 7 popul⁹ dici possit 7 seipm̄ sefellisse. ptra suasuz
Hieremie fidē hñs falsidiciis pphetis. Puto at qm̄ dicere aduers
sus planā sc̄pturā nō ausis. seductores pphetas populū nō de/
mentasse. Ezechiel nāq̄z. iij. scriptū ē. Prophetabāt in Baal 7 rece/
perūt populū meū. discētes. Pax rē. Nūqd viroz optime. hī de
q̄bz sermo pcrepuit falsi. pphete. itellectū ppli ad credēdū falsuz p
ho cogere potuerūt. vl maxie alijs pphetz a dño missis reclamātibz

S. xviij. Hinc facile ppēdislector q̄z psonet. imo q̄tū sc̄pture **Laphiōis as/**
aduerset Laphiōis dictū. qm̄ (dicēs) q̄ decipit. itelle **sertio scriptur/**
ctū cogit ad credēdū falsum p vero. Insuper de falso ppheta dñs re. aduersat
Hieremie. xxviii. fecisti (ait) populū istū in mendacio p̄fidere. Et
id gen⁹ in plerisq̄ locs multa. vbi dñs vti h̄ sbo fecisti. qd actōez
respectu deceptōis iportat. inuens ad decipe. actōnem sufficere. nō
aut̄ req̄r̄ coactōem Nūquid mulier serpēti credere cogebat. ptra se
loquēti. Et diabol⁹ in serpēte tentans. qz nō potuit vincere nisi vo
lentē. Nū ppterea tāq̄ hostis debilis. nō recepit mulierē dicend⁹
erit. Nūqd falsum erit. id Genes. iij. Serpēs recepit me 7 comedit

S. xviij. Lernis ne Laphion quō tue infundate blacteratio
nes. vndiq̄z nūc sunt. armis diuine sc̄pture fortissi
me pstrate. Lernis 7 bone lector. quō Laphion vere phie expers p
manē phiam. hereseos laq̄is se irretierit. Vere siqdē phie syllogis/
morūq̄z osoribz. haud secus obtingere solet

S. xix. Demū vt lucidius spicias Laphionis allucinatiōes
christiane lector. rōne p̄lectar q̄ta sit simpliciū mul
titudo christianoz. quā q̄lo q̄s dicere audebit. ad credēdū nequā
iudeoz doctoribz. aut teneri aut cogi posse. Si ḡ ab eis decipi non
pnt. cur ecclia iudeos si cū pueris ad fidē. nīmū puerisē publi
cis cedibz subdit. xxviii. q. j. Sepe Cur deinde christianis iudeoz
pueratio phibet Nā vt Laphioni cordi est. Si cogere nō pnt nec
ausint. decipe nō valebūt. Profecto mirand⁹ ē iste iurista q̄ p iudat **Mirad⁹ iurista**
co fauore optime nouit inducere caplm̄. Sicut iudei. extra de iur

LIBER I. CAP. XXIII

oculis p̄terit q̄ de iudeis imediate añ dictū caplm scribunt in hūc modū. Ipsi defacili ob p̄tinuā p̄uersatōem assiduā familiaritatez ad suā supstitōem z p̄fidiā simpliciū aios p̄nt inclinare. Ridiculū āt ē dicere iudeis eē ip̄sibile. qd̄ ius determinat eis eē factū facile. Nō mō igit̄ vides lector. vez z tangis. in q̄s lapsus ē Capnion ab surditates. Si Benigno alia de nostris armis p̄ferre cordi ē. fide liter p̄ferat alioquin reclamabimus.

¶ Caplm. xxiij. ipugnās. xvi. Capniōis assertōem
GEOR. BENIG. AD R.

Pleraq; frivola obijciūt. s; obiectio q̄ seq̄. magni ap̄d eos ē mo menti. His em̄. plus ex Paulo factū eē. q̄ ex oībo aplis. eo q̄ cum Rabinis scholas frequētauerit. z oībo iudeoz sciētijs ibutus fue rit. Et subnectis. hui⁹ nulla ē obiectio vl̄ r̄sio. nisi quispiā diceret Paulū ad h̄ tractū fuisse. S; h̄ nihil ad rē. Q̄s em̄ quotq̄t credi mus. trahimur. qz nemo venit nisi pater traxerit eū. Quib; viderē asserere. ap̄lm Paulū oībo plus laborasse. qz l̄ris hebraicis fuisse ad pedes Samalielis ibut⁹. z nō qz tract⁹ fuit. Quoz pus illud ē p̄ p̄uersiōem ei⁹ mirificā. z raptū ei⁹ tā archanū. illd̄ s̄o qd̄ postea rius addit. impiū ē dicere. q̄ excellentiā sup̄ oēs alios nō habuerit. ex eo qz tract⁹ ē. Quia est oīs q̄ venit ad christū didicit z trahit a p̄re. vehemēti⁹ m̄ alē altero trahit. z maior vni q̄ alteri grā p̄stat.

THEOLOGVS

S. i. Qm̄ (vt sup̄ diximus) veritatē q̄ Capnionē tuū Benig; ne occūtere mauis. Ideo q̄ solida indubie sunt. frivola di cis. Et p̄pterea etiā. intentōem nostrā vt attenuares eā obfuscas. loco nāq; hui⁹ (quā nos posuim⁹ sicut z poni debebat) p̄dictōis si. tu hic hāc dictōem nisi introducis. Ob id q̄q; ip̄m subdole p̄ten dis. q̄st̄ q̄stio volueret sup̄ solis apli laborib; cū reuera sup̄ excellē tia scie. q̄ illuminat⁹ atq; dorat⁹ singlarit̄ fuit. q̄stio vertat̄. Tu ita qz manca argumēta p̄duxisti. Nec dubitamus Capnionē. Loripe des adducturū solutōes. ip̄as ergo audiamus.

IOAN. R. AD BE.

Certū ē hōi christiano. Paulū ap̄lm q̄cūq; alio ap̄lo plura z ex cellētius fecisse. Id em̄ in sacris libris. q̄b; falsitas subesse nō p̄r. fert b̄it. Certū ē etiā Paulū ap̄lm ad pedes Samaliel legē z oēm iu deoz sciam didicisse. Nō ita Petrū z Andream. Jacobū z Joannē q̄ rudes z idiote erāt.

THEOLOGVS

S. ii. Per plura Capnion dixisti claudicātia q̄ rectificatōe op⁹ h̄nt. Un̄ seriatim ea p̄stringem⁹. veritatē aduersum te cly peis turris Davidice tutātes. Accenū p̄inde. xx. exarātū accipim⁹ gladiū. vbi ap̄ls sub pedib; Samaliel se asserit nutritū fm̄ veritatē paternae legē. de alijs sciētijs nulla p̄orsus facta mētiōe. liquet at

LIBER I. CAP. XXIII

aplm Rabinor traditōes (vtpote q̄s solit̄ ē noīare fabulas) noīe
paterne leḡs nō significasse aut appellasse. qđ vl̄ ex eo pr̄z. cū notan
ter interserit fm̄ veritatē paterne leḡs. h̄ ē nō fm̄ ipius leḡs fabulo
sas corruptōes. p qđ vtq; fabulosa Rabinor p̄mentia exclusit. Qđ
igit̄ h̄ p̄mentar̄ de apli Pauli. q̄s sub Samaliele didicisset sciētijs
(q̄z Petr̄ et Andreas ignari fuerūt) tāq; a scia leḡs dñitib; tuū ē
fermētū Capnion. qđ ea facilitate p̄tēnit. q̄ asserit aut p̄bat. Ut at
puiū maḡ sit lectori in q̄ nra spicula retorq̄m̄ tua dicta. Tu iterū
loq̄re.

IOAN. REVCH. AD BE.

fermētū Cap
nionis

Adimāf oībo illis gr̄a. et infusa scia. Remaneāt ipi in naturalib;
et acq̄sit̄ sciētijs. doceāt. suadeāt. p̄dicent oēs. q̄s eoz plura et excel
lentiora faciet. q̄ p̄paratio erit iter rudes piscatores oīno idoctos.
et Paulū acuti ingenij virū. lege dñi sciētijsq; multis eruditum.
Tribuat oībo doctrina ifusa eq̄lit̄. eq̄lis erit igit̄ oībo. Attamē Paul
lus rōne acuminis natural̄. et scie acq̄site. supabit alios. eritq; instru
mentū aptū ad exercēda iussa diuina. atq; p̄celler reliq̄s. Nō ita
q̄ sciam infusam ab hoīe accepit. sicut neq; alij apli. s; p̄ reuelatio
nem. Acq̄sitā tñ in q̄ p̄cellit ceteros. ad pedes Samalielis didicit.
Quēadmodū ipemet Paul⁹ in lingua p̄p̄a eloquētiōz fuit (vt Hie
ronym⁹ testat̄) q̄ in linguis dono spūsseri accept̄s. ad illā nāq; ma
gis disposit⁹ erat.

THEOLOGVS.

S. iij. Tot et tanta tibi allaturi sum⁹ sacraz l̄raz Capniō testi
monia. q̄ haud dubiū cuius christiano aperiet te sol
uendo claudicasse. et veritatē temerasse. Ad Galathas itaq; 2º cla
re exp̄mit. quā de aplo legim⁹ excellētiā. vbi Jacobo Cephas et Jo
annes q̄ colūne eē videbant̄. Paulo suū cū eis euāgelij p̄ferenti.
nihil stulerūt sed ecōtra. h̄ ē (si Lyzaro crediderim⁹) ipe stulit eis
de ea q̄q; ipe apls 2º Corin. xij. ait. Ne magnitudo reuelationū ex
tollat me zc. Ubi accipe lector excellētiā scie apli. circa euāgelij at
q; reuelatōes p̄sistere. Testat̄ at idē apls ad Galath. p̄º. euāgelij
suū neq; ab hoīe accepisse neq; p̄ hoīem didicisse. s; p̄ reuelatōnem
Iesu christi. Deinde etiā Actū. ix. de triduo p̄uersiōis. glossa Cre
dibile ē (inq̄t) q̄ etiā eo tpe disp̄satōez euāgelij edoct⁹ sit de q̄ glo
riat̄ ad Galathas p̄º. dicēs. Neq; ab hoīe illd̄ accepi neq; didici. s;
p̄ reuelatōem iesu christi. id ē p̄ ielum christū oīa clare ostēdentem.
put glossa exponit ad Gala. p̄º. Ubi et diuus Thomas de hac tali
ter scribit reuelatōe. Hec at reuelatio facta fuit aplo cū raptus in
paradysum audiuit archana. q̄ nō licet hoī loq̄. de q̄ etiā reuelatōe
bt̄us Remig⁹ ait. De q̄ reuelatōne tradūt doctores plenitudinē
euāgelice doctrine p̄ illd̄ tridū. sanctospū reuelatē didicisse. q̄n mā
sit in Damasco trib; dieb; nō videns zc. Accurrūt in eandē Ly
zan⁹ et reliq; doctores sniam. Et q̄b; plane habet ea catholica snia et

Obiurgat q̄
S. Pauli p̄cellē
tiā. Capniō i
falsidicos re
ducit Rabios

S. Thomas

LIBER I. CAP. XXIII

S. Thomas

Remigius

veritas. deū traxisse. imo et rapuisse Paulū ad euāgelice et apostolice excellētiā doctrine. et h̄ etiā p̄ clarā diuine eēntie visionē. vt beato Augustio alijsq; p̄batissimis visus ē doctorib; q̄b; et diu⁹ n̄r assen- tit. Aq̄nas Dū 2° Corin. xij. Nō est (inq̄t) p̄babile. vt Moses mi- nister veteris testamēti ad iudeos. viderit diuinā eēntiā. et minister noui testamēti ad gētes. et doctor gētiū. h̄ dono fuerit puatus.

S. iiii. Cuius eēdē veritatē (q̄d b̄tū Remigi⁹ vigilāter aiad uertit. ad Galathas p̄) extat signū. Nā vbi p̄mū apl's baptizat⁹ erat. p̄tinuo synagogas itrauit p̄dicās qm̄ h̄ ē christ⁹ Ec- cū. ix. Ex q̄ Lyran⁹ recte colligit. apl'm nō ab hoīe. s; a deo doctri- nā euāgelicā accepisse. q̄d et apl's ip̄e ad Gala. p̄o expressit. Conti- nuo (inq̄ens) nō acq̄ens carni et sanguini neq; veni ad aīcessores meos. aplos. s; abij in Arabiā. et itez reuerlus suz in Damascū. De- inde post ānos tres veni Hierosolymā videre petz. et māsī ap̄d eū dieb; q̄ndecim. Aliū at̄ aploz vidi neminē nisi Jacobū fratrē dñi Que p̄fecto oīa illuc p̄gūt. q̄ten⁹ gentiū doctor Paul⁹ apte mōstra- ret. euāgelicā doctrinā ab apl's se nō recepisse. s; (vt mor aī hec ver- ba p̄miserat) p̄ reuelatōem Jesu christi. Ubi discē lector apl'm infu- ciari. se suā ab apl's et colūnis ecclie accepisse doctrinā. et Capnion nō veret eā in falsidicos reducere Rabinos. quā nō ab hoīe. sed a solo Christo docente accepit. Qd̄ et hinc corroborat. qm̄ Petro (q̄ nō recte ābulabat ad veritatē euāgelij) in faciem restitit. ip̄e at̄ nul- q̄z gentiū legitur rep̄hensus.

Ex reuelatiōe diuina Paul⁹ fac⁹ ē ceteris ex cellentior Suppositū in- ane.

Lector videat Capnionē nil aliud q̄ stultā p̄paratōem manifestā q̄q; p̄ sc̄ptis Cap. p̄struxit turā heresim. vt vanū suū tutaret p̄positū p̄struxisse se heresim

S. v. Ex q̄b; oīb; (q̄ vtiq; fortissima fulciūt veritate) claret apl'm Paulū p̄ ceteris apl's p̄rogatiua diuine reuelatōis fuisse donatū. Et tu Capnion excellētiā apl'i nō diuino influxui. Uez in- deoz tribuis Rabinis. Nōne vides q̄ in anis et citra rōem. h̄ suppo- nas aplos oēs doctrina infusa eq̄lit donatos. q̄ten⁹ Pauli excellen- tiā i sc̄ētiās refunderes Rabinoz acq̄stas. Vīc discē optime lec- tor Capnionē nil aliud q̄ stultā p̄paratōem manifestā q̄q; p̄ sc̄ptis

S. vi. Ampli⁹ sicuti tu ais Capnion. Adimā oīb; apl's sc̄ia infusa nulla manebit p̄paratio Pauli ad rudes piscato- res. Ita et nos dicim⁹ Capnion. Donant Paul⁹ et reliq; apl'i oēs v̄l eque in sc̄ētiis acq̄stis docti. v̄l eaz eq̄lit exptes. nihilominus Paul⁹ n̄r in sc̄ia infusa alijs p̄stantior erit. Noster h̄ casus (dū mō q̄ cū ex sc̄ptura canonica. tū ex sacris introducim⁹ doctorib; atten- dere velis) tuo quē ad p̄positū inducis casu. nō min⁹ rōnabil ē cē- send⁹ Et q̄dē mirū cur casuz illū āplecter⁹ q̄ sc̄ias p̄sidoz extollas. et nō poti⁹ illū q̄ diuinā liberalitatē magnificares et munificētiā. Nē mis itaq; audacter Pauli p̄st intā in Rabinoz solas acq̄stas sc̄ias referas. temere h̄o in p̄naturali isusioni. et diuine b̄rah̄is liberalitati.

S. viij. Mirū q̄z ē. cur nā adeo magnipēdas acq̄sitas hūani
tus iudeoz sciētias. cū de q̄ sermo ē. apl's eas floccifere- **Apl's.**
rit. p^e Corint. ij. Sermo (inq̄ens) meus ⁊ p̄dicatio mea nō ē ī p̄-
suasibilibz hūane sapiētie ꝑbis. Et rursus. loq̄mur at nō in doc-
tis hūane sapiētie ꝑbis. Ampullosa igit ⁊ vana ꝑparatiōe. apl'm
asseris Paulū reliq̄s factū eē maiore. qz in sciētijs excelluerit hū-
mano nactis studio. qz alij vt Petr⁹ ⁊ Joānes. vt Actuū. iij. scri-
bit (vt pote hoies sine lris ⁊ idiote) expres fuere. Sz de bis hacten-
nus. ad alia pge.

IOAN. R. AD BE.

Agens quippe. sicut nō agit nisi in subiectū dispositū. ita effica-
cius agit in magis dispositū. Et q̄uis sp̄sctūs possit min⁹ dispo-
sita. eque disponere. nō tū necesse ē vt eque disponat. sz vt fm dispo-
sitōem p̄sistentē influat.

THEOLOGVS.

S. viij. Ubi veritatē attigeris Eapnion. nil aduersus te habe-
mus. Tū ⁊ nō refragamur ei qd̄ ais. Quāuis sp̄s-
ctūs possit min⁹ disposita eque disponere. nō tū necesse est vt sic
disponat. Verūtāme qd̄ p̄se ferat id qd̄ mox subnectis cū ais. sz
vt fm dispositōem p̄sistentē influat. pensculabim⁹. Tū pillā cōi-
unctōem sz (q̄ vulgo accipit aduersatiue ⁊ int̄ prias collocat sen-
tentias) hāc tibi offerre anim⁹ erat sententiā. Et si necessariū non sit
sp̄sctū min⁹ disposita eque disponere. attāme necesse ē. fm p̄siste-
tem eū influere dispositōem. Siqd̄ nī fallamur hec tua p̄dicit lo-
cutio. Et si porro id sentias. heresim⁹ diuine libertatē omnipotētie
astruis manifeste falsā. Nā q̄ p̄cor dispositio aut natural. aut scho-
lasticis nacta exercitijs Petro ⁊ Joāni piscatoribz ⁊ piscator filijs
fuit. vt ille tāta p̄scriberet maiestate fidei epl's. Dic ꝑo vt aqla in
excellis volitās. tā altissimū p̄ceteris euāgeliū (cui⁹ vix totus ca-
pax ē mūdus) intonaret. Hinc diuus Thomas 2° 2^e. q. c. lxxij. ar.
iij. in fili dōcescit materia. nullā in p̄pheta rēq̄ri p̄dispositōnem.
at sil' p̄ferri donū. p̄phetie cū necessaria ad eā dispōne. simlqz amo-
ueri (si q̄ insit) priā dispositōem. Illa vidim⁹. alia fac videam⁹.

Heretic falsa.

S. Thomas

IOAN. R. AD BE.

Scientiā igit acq̄sitā. ⁊ ingenij acumina. nō habuit ex eo. quia
tract⁹ ē. Illa em̄ anq̄z crederet habebat. Neqz ob tractū illū dūtax-
at. tā altū bonū ⁊ aplū donū. p̄meruit. Qēs em̄ tracti id p̄meruiss-
sent ⁊ p̄mererent.

THEOLOGVS.

S. ix. Anguē illū Eapnion q̄ in tuo p̄silio latitans. vix linceis
oculis p̄spiciebat tā ruipe oīto palā videndū in lucem
educisti. Qñ etem̄ ip̄sentiāz ais. Qēs em̄ tracti id p̄meruissent
et p̄mererent. manifeste inotescit vbi in p̄silio tuo in hec scribebas
ꝑba (Posset q̄s dicere. de⁹ eū ad h̄ traxit. huic rñdet Christ⁹ Joan-
nis. vj. Nemo p̄t venire ad me nisi p̄ traxerit illū. p̄pterea nō est

futile Capni/
onis sentimē/
tum.

hec obiectio. oēs em̄ trahimur quotq̄ ad fidē puenim⁹? Insinuas
inquā hīce v̄bis. te sensisse Paulū. haud sec⁹. s; eisdē genere ⁊ mō
tract⁹. cū reliq̄s cōiter hoīb; tractū fuisse. Et cū hoīes p̄ eiusmodi
cōem tractū. tante excellētie in doctrina donū nō assequant̄. inferre
inhias (pres̄ indeoz defensur⁹) p̄dictū donū nō ex diuino tractu. s; p̄
hūanū studiū ex libris Thalmudic⁹ Paulū aplm̄ acq̄suisse.

Joā. vi.

S. R. Et attēde optime lector. quō se Capnion h̄ paralogisauit/
rit inuens cuidā. nō tā sophisticē. q̄ veridēde p̄sequentie.
Uerbū nāq; h̄ Christi (in q̄ sefulcit) Nemo venit ad me ⁊c. ⁊ cōi
intelligit tractū. q̄ cōiter hoīes ad fidē trahunt charitate formataz
iuxta id apli ad Epheseos. iij. Sra saluari estis p̄ fidē (⁊ h̄ non ex
vob;) dei em̄ donū ē. Qñ itaq; h̄ ad suadendū tantā doctrine supe/
minentia. aplm̄ ex diuino nō ē assecutū tractū. Assumit. oēs trac/
ti id p̄meruissent ⁊ p̄mererent. qd̄ putas lector aliud nisi p̄ se fer/
re Capnionē. hanc p̄sequentia vniq; ridiculā. Aplus scz nō ē dictū
assecut⁹ doctrine fastigiū. p̄ diuine gr̄e tractū cōem. p̄inde illud ex
diuino tractu nō ē assecut⁹. quā penes sophisima p̄sequentis pecca/
re illatōem. scholasticus elementarius dignouisset

ij. Corin. xij.

S. R. Stat siqdē ⁊ reuera sic actū ē. cū nō p̄ vulgare. ⁊ tñ pecu/
liarissime ē tractū. dū ad paradysum dei ⁊ ad tertiū celū
(p̄ qd̄ sup̄mus p̄tēplatois designat loc⁹) ⁊ vt sanct⁹ ⁊ p̄batissimis
cordi ē exp̄sitorib;. ad diuine essentie visionē faciale raptus fuit.
plane q̄ audiuit. h̄ ē vidit archana. i. vt Lyrano placet diuina secre/
ta incōprehensibilia. q̄ (qm̄ inenarrabilia sunt) nō licet hoī loqui. vñ
vt glossa habet. secreta. hoc est dei essentia.

Jacobi p̄.

S. R. Deinde ad te Capnionē remeātes. miramur qd̄ te p̄mo
uerit hanc in p̄senti inducere dictōem (dūtāat) q̄ nulli
bi gentiū in tuo apparuit cōsilio. in q̄ nimirū absolute citra oēm li/
mitatōem inficiat⁹ es. tante p̄ ceter⁹ excellētie donū. Paulū aplm̄
ex diuino tractu fuisse p̄secutū. Nō min⁹ q̄q; amiratoe magna de/
tinemur. q̄ nā spū ducit Capnion. tante altitudinis min⁹ doctri/
ne. hūano poti⁹ studio q̄ diuino tractu ascripser⁹. cū scriptum les/
gisses. om̄e datū optimū desursus ē a p̄e luminū descēdēs. De his
satis. nūc ad alia.

IO. R. AD BE.

Potnisset q̄q; de⁹. Paulo in naturalib; ⁊ acq̄sitis meli⁹ dispo/
to. maiore p̄ferre grām. sicut ⁊ angelos natura sup̄iores. grā etiam
reddit tales Quāobzē ⁊ ip̄e cū dixisset. plus oīb; laborauit. subiūxit
Nō aut̄ ego. s; grā dei mecū.

THEOLOGVS

S. R. Nō sup̄ eo qd̄ fieri potuit Capnion. s; qd̄ iuxta cano/
nice scripturē sanctorūq; doctoz attestatōes factū sit. di/
gladiamur. Deus siqdē Paulo etiā in naturalib; ⁊ p̄ exercitatōez
nactis habilitatib;. satius disposito. nō solū maiore. vez ⁊ minore

gratiā elargiri potuit. quēadmodū de beato Mathia suspicari licet
qui quīs in lege lōge doctissim⁹ legat⁹ et p hoc in acq̄sitis p̄stans
atq̄ in doctrina euāgelica Petro et Joāne (q̄s tñ acq̄sita deficiebāt)

Lysa Act. p.

impar et multū inferior fuit. Usū venit eqdē in naturalib⁹ et acq̄s
tis magis p̄fectū diuino influxui et p gratuitis capescēdis mino
re adhibere conatū. et a deo quoq̄ q̄ singul⁹ dat put vult maiorem
suscipe influxū. Angeli vō qm̄ nihil qd̄ eorū retardet aut minuat ver
sus gratuita motū. q̄ i natura p̄stātiores sunt. eo maiore adhibēt co
natū. Nilhil p̄inde mirū si sup̄ioris nature angelos diuina q̄q̄ p/
uidētia in gratuitis sublimiores reddat. Sec⁹ in hoīb⁹ vbi aiam
aggrauat corp⁹. et inter paris acq̄site vel inate (q̄ ad gratuita remo
te imo aliqñ i p̄inēter se h̄z) dispositōis. alter altero ad gratuita cō
sequēda p̄p̄sius mouet. maioreq̄ (tanq̄ p̄pinquā dispōem) adhi
bet conatū. Et qd̄ hec vt in plurimū ita se habere. vel inde accipit
qm̄ plerosq̄ optime natural⁹ abilitatis neq̄cia p̄mi. ex natura autē
inertes sanctimonia pollere (q̄tū humano mō licz) exploratū ha
bimus. Querebant adducito. IOAN. RE. AD BE.

Melior natu
raliū hō optet
vt maiora p̄se
q̄t gratuita

Si igitur circa dona suscepit ampliora. q̄ magis disposit⁹ erat. et
dispositio illa fuerit id qd̄ dixim⁹. cui sit tā cornea fibra. vt nesciat
verū eē qd̄ in diximus

THEOLOGVS

S. xliii. Altu re Capniō tractas. manūq̄ porrigēdo simie in
star retrahis. vtpote q̄ videri nō vis nisi exp̄mere cō
ditionalē. et tñ p p̄iūctōem si causalē aut rōnalē intēdisti locutōem
Alioq̄n tuū i nullo releuare errorē. Verū he tibi cautele nil p̄fici
unt. Ap̄ls q̄ppe postea q̄ p multa gratuitoz enarrauerat sup̄natu
raliū donoz Nec (inq̄t) oia opat vn⁹ atq̄ idē spūs. diuidēs singul⁹
put vult. glossa ibidē. Quis sol⁹ nouit qd̄ pueniat. et gratis dat nō
ad meritū hoīs. Et inibi Lysan⁹. Per h̄ (ait) tollit error attributi
um diuersitatē donoz fato vel p̄stellatōib⁹ vel hūano merito. Nec
ibi. Si itaq̄ nec ob hūanū meritū. neq̄ humano merito. s̄. p sola
dei volūtate sit donoz diuersitas. Cur o Capniō tā amaris cecini
nisi fibris. oēs tracti tā altū bonū et aplū donū p̄meruisset ac p̄me
rerēt. p̄inde ac si eq̄liter dispositi. ineq̄lit trahi non possent. S̄z nu
garis Capniō. nemo em̄ tā amēs ē. q̄ nesciat lōgissime a vero aber
rare. aplm̄ vel p̄pter natural⁹ ingenij acūmē. vel p̄pter scias sub ra
binis acq̄sitas tanq̄ p̄pter p̄pinqs aut necarias dispōnes. p̄ ceterz
ap̄lis ad euāgelice doctrine culmē eē euectū. S̄z simonē nūc tā dē
p̄ponas Capniō. q̄ten⁹ eruditio tua a Benigno (q̄ vir spm̄ tā diu
p̄tinere valet) laudib⁹ extollat. IO. R. AD BE.

I. Corin. xij.

Imare cātat
et nugat Cap.

Siue itaq̄ dicat p̄cellere alios rōne bonoz naturalū. et acq̄sito
rū. siue rōne aplioz sup̄naturalū donoz. p̄pter eiusmodi dispositi
ōne sibi p̄cessoz. sp̄ seq̄t id qd̄ dixim⁹

THEOLOGVS.

Kk 6

LIBER I. CAP. XXIII

Infert Capni
on pclusiones
q̄ ex premissis
nō habetur

S. xv. Ausculta vir bone. nec metas obsecro q̄ non seminasti
nec p̄tra dialecticā disciplinā inferas pclusionē. q̄ ex p̄
missis nō emanat. Tu nāq; Capniō in p̄silio tuo absoluto assue-
rasti sermone (qđ penes tue exigentiā vernacule pferim⁹ lingue) rō
ne studij sub rabinis ex Paulo factuz est plus q̄ oēs alij apli. In
q̄bo plane x̄bis. si tibi is anim⁹ est. aplm p̄ acq̄sitā sciām maiore ēē
factū q̄ alios aplos effecit eoz scia infusa. absurdā z incōgruā cō-
paratōem p̄struxisti. vt q̄ res diuersi ordinis penitusq; diuersaruz
pparaueris rōnuz. Si deinde (vt aliqui exponere voluisti. nos hō
tibi viā intercipiēdo tuā veraciter dēxim⁹ palliatōez) aplm Pau-
lū p̄ acq̄sitā sciām ēē factū maiore. nō qđē simplr. s; fm qđ z cum
addito. puta in sciētij acq̄sitis. nō min⁹ ineptā. verū absurdiores
p̄stasti p̄patōem. q̄ppe cū p̄ hūc modū (q̄ tñ tēteste absurdus erit)
nō magis incōgrue dicere possim⁹ aplos litterarie peritie inexper-
tes. puta Jacobū aplo Paulo factuz maiore. quatenus sub p̄sca-
toria arte. quā sub Zebedeo patre didicerat. Paulū nō qđē simplr
sed in dicta arte antecellere.

Scūs Tho.

S. xvi. Amplius (dūmō sapere velis) ex canonicē scripture
sacrorūq; doctorū attestatōib; satis tibi ostēsum ē. ex
cellētia doctrine euāgelice Paulo puenisse. p̄ diuine eēntie visionē
(q̄ nec in trāfiguratiōe assistētib; aplis donata fuit) vel salte; p̄ ex-
cellentissimā reuelatōem in raptu factā (q̄ tāte eritit singularitatē
vt aplm latuerit in corpore ne an extra corpus eaz passus extasim
fuerit. Ad huiuscemodi aut̄ illuminatōem vi supioris cuiusdā na-
ture factā p̄sus nil opant. aut innate. aut acq̄site añ raptū disposi-
tiones. In q̄ ad diuū aq̄natē 2. 2. q. clxxvi. lectorē remittimus.

Snia p̄a Cap-
nioni aduersa

S. xvii. Demū si videre dignat⁹ es. tū ex scripturis. tū p̄ rō-
nes. tū p̄ exēpla lucificauim⁹. dona grāz alijs nō cō-
ferri fm meritū. hoc est fm dispōnes hominū inatas aut acq̄sitās
p̄cedētes. s; fm dei volūtātē q̄ siml cū donis dispōnes infundit op-
portunas. Ostēdim⁹ isup magnitudinē reuelationū euēnisse aplo
in actuali raptu. ad quē (vtpote q̄ suapte natura a supiori qđā agif
extrinseca vi) nil p̄ferūt tū innate. tū acq̄site p̄cedētes dispōnes.

S. xviii. Et q̄bo p̄ponēdo diu agitātā materiā. inferim⁹ hō
p̄sonā. tibi aut̄ Capniō aduersantē sentētā ex Pau-
lo sc; aplo plus ēē factū q̄ oēs alij apli. s; id neq; ob dispōnes na-
turales. neq; humano studio acq̄sitās. neq; deniq; rōne supnatu-
raliū donoz p̄pter eiusmodi dispōnes sibi p̄cessoz. Inde quoq; cō-
cludimus id qđ Capnion dixit semp sequi. pedib; iacere trucatū. z
nūq; in eternū (tāq; falsissimū z nō ens) seq̄ posse. Audisti Benig-
ne nostrū Algonē. nūc ergo cui faueas triūphū tū dicito. Verūta-
men Capnionis te agere partes memineras.

LIBER I. CAP. XXIII.

Caplin. xxiii. impugnās Epionis octauā assertōnem.

G. BENIG. AD IO. R.

Oia erudite verū nō cessant relacessere. etiā in minimis Ponis emilitudine. vt sicut christ⁹ dñs iussit zizania crescere simul cū tritico vsq; ad psummatōem secti. sic z iudeorū libros eē dimittēdos et que sequūtur. Dicūt em̄ illa in parabola dñm de prauis hoibus nō autē de prauis libris locutū fuisse. vt ipemet se exponit aliquātū lū infra (vt habet Matth. xij.) Sed ambigo. ne forsan ipi sunt illi hoies q̄ charitate sprēta viz catholici calūniāt. z neophiti vetera nō christicole anteponūt.

THEOLOGVS

S. I. Vides hic lector. cū tratis cōem z eā felicē Capniōis cōdi-
tionē. vt quēadmodū hi sp bñ faciūt. ita Capniō sp z vbiq;
recte veridice. imo oia dē erudite. nec in vno corā Benigno errare
p̄t. etiā si nepharios seminauerit errores. Tu autē Benigne. q̄s ve-
lis hoies zizaniōz noie. deinde z charitate vacuos appelles. Nos
certo certi⁹ nouim⁹ dēi oēs iuste iudicaturū. nouim⁹ autē z prauo-
rū librorū extinctōem in sacra scriptura affici p̄mēdatōe. vbi literis
demandatū habet. Qui p̄o fuerāt curiosa sectati. cōbussērūt libros
suos corā oibz. z cōputatis p̄cis eoz inuenerūt denariōz q̄nq; ginta
miliū. ita fortiter crescebat p̄bū dei z p̄firmabat. Ecclesia q̄q; in ca.
Sctā romana. xv. dis. eliminatōem prauorū disposuit librorū. Itē
idē in. l. Eterē. ff. famil. heretici libri improbate lectōis p̄tin⁹ cō-
buri iubent. l. q̄q; mathematicos. L. de episto. pon. audientia libri
mathematicorū sub oculis Ep̄orū flāmis tradūtur. Et. l. Quicūq;
L. de hereticis. libri p̄tra eccliam catholicā facti iubent p̄cremari.
vt facinorose p̄uersitatis vestigia ita flāmis exusta pereant. Idē q̄q;
a sede ap̄lica p̄tra Thalamudicos factū est librorū. Cernis p̄ diuinā
scripturā z hūana iura malorū librorū p̄bustionē nō tā approbari q̄
S. II. Quo igit pacto dicis Benig. nos Capnionē (etiā p̄cipi
in minimis lacerasse. qm̄ tutādos suscepit eos libros q̄s
p̄tra fidē editos christianā ipē fateat. z q̄ suā p̄sumptōem p̄babilio
rē redderet. p̄ prauā sacri euāgelij interpretatōem affirmat p̄ceptū a
Christo emanasse. de libris p̄uis vsq; ad finē seculi finēdis. q̄s sub
grauissimis p̄tōficibz sedes ap̄lica igni p̄bussit. Putas ne Benig.
mō christianis. mō romane ecclie fid⁹ sis fili⁹. nos Capnionē i mi-
nimis lacerasse. Et si Capniōis his plurifeceris fauorē. scito Be.
nos chīianos. z p̄ honore creatoris nr̄i z romane ecclie fidelē de-
certare. Un̄ z ex his lectori satis p̄stare arbitror. q̄ iniurius si vir⁹
bonis q̄s nō metuis calūnie isinulare. Et hinc q̄q; olfacim⁹ istuz
Benignū nō eē archiep̄m Nazarenū. q̄ ch̄ro z ecclie romane dign⁹
ē fili⁹. cui⁹ modestia incircūcīsas illas nō ferret inectōes. nec fruo-
las Cap. p̄mēdatōes Nos demū oēs colim⁹ catholicū. z eo ip̄o erro-
ciū Benignū

Actuū. xix.

Cap. nō in mi-
nimis est lacer-
atus s; ob gra-
uissima iuste
tactus.

Dic argumen-
tū hūc eē ficti-
ciū Benignū

Rk 4.

LIBER I. CAP. XXIII

res contra catholicam fidem abominamur

S. III. Nec inuisum est viri mirifice nouitiam veterano fuisse me-
liorem. et sit tu? Cap. Et tuncq; sener capularis aut vetera-
n? aut senior Benig. nūqd vitati christiane ē pferēd? nec certe mul-
tū curād? ē q; senor. nisi et melior fuerit. De his satis. Nā q; Cap.
vt ais senio pmit. equū censebis loquēdi locū dari senectute affecto
Loqre itaq; vir catholice veterane. et hoīm q; charitate spreta te ca-
lūniati sunt (eo q; euāgelii nepharia deprauaueris expōne.) iacula
elide. q; et Benign? p virili extant IO. R. AD BE.

Flora et ipm christū dñm p zizania expōnisse prauos hoīes. vti
nā ipi triticū essent. THEOLOGVS

S. III. Nō puer hic arguis Cap. temeritatis. qñ cognitas
chri expōne relinques. nouā quādā (et certe nouam. qz
als apud neminē et a nemine visā) cōmetatus es. nomē zizaniōz ad
prauos trāsferendo libros (p h imodice iniuri? aplice sedi eos eru-
rēt) qz nulla expectāda ē emēdatio. cū tñ chrs h nomē. hāc pabolā
zizaniōz pūis applicuerit hoīb. eaten? etiā qten? eoz emēdatio nō
est desperāda. Gaudeat at Benig. ille. de cohorte obscurorū virozū
expōne nō cō- qñ Cap. su? nō solū dī oīa erudite. s; et p inueteratā senectutē ad h
tentatur. prigit. vt chri eterni pīs sapiētie expōne emēdare valeat. Multa
restat solutiois tue. q; adducas velim IO. RE. AD BE.

Neq; tñ ignorabā ipm dñm h nō pcepisse. qñ etiāz pūos libros
p zizania sicut bonos p triticū itelligere possem? THEO.

S. V. Adhuc velut sener i tua fantasia pstitis ptedisq; p zi-
zania itelligi posse prauos. quēadmodū p triticū bo-
nos libros. dñs q; tibi iuxta euāgelicū textū erit messor. id ē ange-
los i cōsummatōe seculi collecturos ē libros. pūos qdē mittēdo i
ignē. bonos pō trāsferēdo i celū. q; ppe cū chrs dicat. triticū aut cō-
gregate in horreū meū Benig. heus nōne et hic Capniōi veterano
erudit? et san? ē sensus. quē euāgelio tribuere nō mō risu dignū. i-
mo et mltis heresib; absurdū ē. Quē certe sensus et b. Aug? cōfutat
qñ sup Joāne inq̃t. Nō ibi legit. ppheta. nō apī cōder apli nō ipō

S. VI. Videat h dñm videre possit Be (indigem? euāgelio
nign? obscurorū sors viroz. Capniō tritici v? zizaniōz
ne parturuerit fetuz. aut teneat locū. qñ theologū quēdā virginee
virū modestie et vita certe pbatissimū. nō theologū. s; (in hoc oīm
obscurorū viroz aīsignan?) diaboloz inuoriosissime noīauit. eo
q; theolog? ille p chri expōne contra sua (q; visa sunt iepissima glos-
saria decertaret) in q; veteran? (q; qd Benign? ille de obscuris lūci-
tar? viris dicat) vtiq; neophito christiano apd recte sapiētes chri-
stianos viros nō pmeruit aīponi. Refer argutias q; restat.
IOAN. REVH. AD GE. BE.

Cap. theolo-
gu noīare dia-
bologū verit?
nō fuit eo q; p
chro et Capni-
vaficiē theo-
log? decertaret

LIBER I. CAP. XXIII

Arguebā itaq; a fili. q̄ sicut ille hō. seu fili⁹ hoīs. nō pmissit euellere zizania. hoc ē filios nequā. ne forte z triticū. h̄ est filios regni. q̄ sunt bonū semen. s̄l euellerēt. Sic z libros illos in q̄b; nobis multa vtilia exarant (licet z praua q̄dam in eis repertant) mō nō sint de illo genere maloz. q̄d extirpandū esse semp protestatus sum. nō extirpandos eiusdem dñi sententia p̄suasi.

THEOLOGVS

§. vii. Si inueterata senect⁹ tua bone Capnion. tibi p̄morū principioz nō ademit memoriā aut notione. vt p̄dictoria s̄l eē vera. p̄ ip̄sibili adhuc sentias. ocus tuoz tibi valorē dictozū monstrabim⁹. Tu nāq; in sc̄da declaratōe. §. xviij. Ex verbis (inquis) zizanzoz Matthēi. xiiij. denotatis habui hāc intra me intētionē. Qñ malū bñ p̄t separari a bono. ita q̄ tale bonū singulariter p̄manere valet. tūc bonū nō debet p̄di cū malo (z expost paululus) s̄z cū bonū z malū sunt inter se p̄mixta. tūc bonū ē perimendū cum malo. Deinde xxiij. §. p̄fessus em̄ sum (inq̄s) in p̄silio meo exp̄ssis s̄bis. q̄ credo sc̄ptū eē in Thalmud p̄tra dilectissimū dñm nostr⁹ z nos. z puto adhuc. Que aut nā illa sint. in p̄silio tuo exp̄ssisti. s̄z q̄ demoniū habuerit q̄ seductor z blasphem⁹ fuerit z ad mortē iussu p̄denatus. has z s̄iles p̄fiter⁹ iudeos intermiscuisse in his passibus. vbi se de h̄ scribēdi materia obtulisset. Euelligio q̄q; ad p̄clusionē inflectens ais. Sc̄dm̄ hec oīa dico q̄ Thalmud nō ē cremāndus. neq; abolend⁹. eāq; p̄mo p̄bas p̄ illud apli. oportet hereses eē. deinde z p̄ ei⁹ p̄batōe inducis s̄bū saluatoris sup̄ q̄ nūc disputatio h̄rit. s̄z de zizanijs sinendis. Nōne Capnion tua fidelr̄ regulimus hec dicta. Que quō hic dicis q̄drent tu videris. qñ ais te saluasse libros in q̄b; multa vtilia nob̄ exarant. licet praua q̄dā inueniant. q̄si ea paucula z exilia essent (cū tñ vt mor̄ recitauim⁹) p̄fessus sis. in Thalmud imixtas eē grauissimas in saluatōrē nostrum blasphemias. in locis vbi de hoc scribēdi se offerebat materia

§. viij. Nū viroz sagacissime putabis illis ravidissimis p̄bendi materiā. aut nō maḡ eā maligniter excogitasse. z in Thalmudicis libris p̄ sue p̄fidie defensione p̄ fidē nostram ex intētionē te teste p̄fectis imiscuisse. Si igitur in sup̄iorib; locis blasphemias z Thallini iniurias inter mala in Thalmud p̄tenta enumerasti. te hic vtiq; redarguis. cū p̄tendis praua q̄dā. s̄z parui momēti in eo reperiri. Aut certe gūissime in deū blasphemie. exilia a te p̄ctā reputabunt. Uex nō fugit nos q̄liter p̄p̄fati. xviij. §. trinētiā. palliare institueris errorē tuū. s̄z eū tāq; figmentū q̄dā textui p̄siliū tui reuerarepugnās. in n̄ra editōe terna Rome iudicialr̄ exhibita. rōne valida p̄futanim⁹. Un̄ ad alia p̄gas.

IOAN. R. AD BE.

Rk 14

Quid i Thalmud iux capnionē habeat.

Capnionis nō q̄drāt dicta dictis.

S. ix. Nōne licet arguere a fili. et p. exēpla. Nōne signa q̄ in chri-
stū credentes consequunt̄ videlicet demonia eiicere. linguis
loq̄ nouis. serpētes tollere. et reliq̄. Gregorio licuit spūaliter expo-
nere. Similiter q̄uis sit necessariū ad salutē credere christū. et Maria
magdalena septē demonia vere et re ipsa ad fr̄am intelligēdo. eiecisse
tū Gregori⁹ p. septē demonia vniuersa vitia exposuit Eodē mō fir-
miter. et ad fr̄am credendū ē. dñm nostrū mūdasse leprosos. et ad sa-
cerdotes iuisse tū. Aug⁹. p. leprosos. eos q̄ vere fidei sciam nō ha-
bentes varias doctrinas p̄fiterent̄ erroris intelligit.

THEOLOGVS

Aug⁹. liq. 5
Julianū

S. x. Demineris oportet Capnion verā et falsā eē similitudinē
Nēpe et vitii falsam gerit speciem p̄tuit. Nos itaq; nō res-
nitiūmur qm̄ p. verū sile arguere liceat. at fallaci similitudine. p. falsā itidē
scripturā interpretamēta suadere christū p̄cepisse generatim prauos
p̄seruari debere libros (id p̄fecto qd̄ nec rōne p̄plexus ē) id cui⁹ p̄mū
et sacra laudib⁹ attollit scriptura et p. sacra practica apostolica sedē.
p. iura q̄q; hūana p̄probat. nephariū ac blasphemū reputam⁹. An
p. veras doctorū metaphoras tuā falsā similitudinē purgare nequis.
Quare p̄pera.

IOAN. RE. AD BE.

Quale p̄ceptū ē. ut prauī seu filij nequā sinant̄ crescere vsq; ad
ultimā mūdi diem. tale p̄ceptū ut prauī iudeorū libri (prauī dico.
q̄ sunt in prauorū manib⁹) vsq; ad illō t̄p̄s. q̄ suū agnoscerent errorem
p̄seruentur.

THEOLO.

Ridiculū Cap-
nionis somniū

S. xi. Quidnā audio te veterano illo Capnionē. Quid sibi vult
obsecro id qd̄ somnias. Pravi (inquens) dico. q̄ sunt in
prauorū manib⁹? Quid tibi videt̄ vir catholice. Nūq̄d tā bibliā.
tū euāgeliū. prauos dices libros. qm̄ in prauorū hereticorū ac iude-
orū manib⁹ s̄sant̄? Nā eos libros (euāgeliū et bibliā velim) et ziza-
nia dices. Certe Capnion i eodē p̄stas. te oportet. et eos q̄s p̄uos
dices libros. eos et dicere zizania oportet. Nōne hec tua hic inser-
ta expositio (si obfuscatio dici nō debeat) in nullo coheret tui p̄siliij
dictis. vbi p. sacras scripturas defendere putabas libros p̄uos. prauos.
nō q̄ in prauorū manib⁹. s̄ p̄uos. id ē prauā doctrinā intra se
continētes. Vides nō dubito hanc tuā interpositā expositionem. et
afferre incōueniens et tuis nō coherere dictis.

Expō Cap. 6
ē suo p̄silio p̄-
ria.

S. xii. Consequēter si Christi p̄cepto cuncti sum⁹ prauos et
nequā filios (s̄ ē sanguinē Christianū sitientes iudeos)
finire vsq; in dies nouissimos. qm̄ suū agnoscerent errorem. nū eodē aut
tali p̄cepto p̄stringimur eis relinq̄re arma sue neq̄tie. q̄b⁹ cū iugit̄
blasphemēt. scripturā sacra corrūpāt. primos enecēt. imo ne erro-
rē suū agnoscat̄ p̄ediunt̄? Quō itaq; dicere ausis. q̄le p̄ceptū ē de
hōiōs finēdis. tale p̄ceptū ē de libris p̄seruandis. Perge sublimas

Dictū andēs
numis.

LIBER I. CAP. XXIII.

sub dictis.

IOAN. R. AD BE.

At hō nullū extat pceptū. filios nequā nō exterminādī. imo pō
tius exterminādī. Juxta illd: Maleficos nō sinas viūere. siue p ma
lefos. oēs maleficiētes. sine eos q maleficijs suis decipiāt hoīes.
intellegeris. Oēs qz iuste leges. 2 iusti iudices delere malos de me
dio iustoz nitunt. neqz agūt pceptū de zizanijs nō euellēdis.

THEOLOGVS.

G. xiiij. Quid veri qd falsi hic tuus p̄tineat sermo patefacies
mus. resumētes qd in tuo p̄silio dixisti Chriſtū prece
pisse zizania vsqz in p̄summatōem seculi eē sinēda. ne forte eradica
ret z triticū. qd mō 2 recte de filijs nequā exponis. Tu igit̄ theolo
gor 2 Juristaz marie. p veterē legē (q̄ sepulta ē) iudiciale pceptū. tū. q̄ vet̄ lex
et id tpe antierius (scz maleficos nō sinas viūere) pceptum chriſti chriſtus corri
neotericiū magis corrigere tentabis. Nū p̄or lex corrigit posteriorē piat.

Nūqd magis iurista decuit (qm̄ abo sustineri pnt) vnū alteri p̄cor
dare: Nempe iura turibz eē p̄cordāda 2 nō corrigēda. iā sup̄ ex ca
pitulo. Lū expediat. de elec. li. vj. allegauim⁹. Nūqd tua logica p
incōpossibilibz hec estimabit. qz vnū ē. filiū nequā (vt chriſtus iur
bet) sinendi sunt. dū absqz eradicatōe bonoz extirpari nequnt. alte
rū ē (qd vetus lex iusserat) maleficos nō sinas viūere. qm̄ id absqz
lesione bonoz fieri poterit. quē oēs huic veteri legi tribuūt sensum
Quid tibi iuxta leges tuas videf. Scio qz dicis. ambo sunt tum
vera tū legibz meis p̄formia. 2 tēn vt exposita sunt. sic abo hec ex
bere intelligi pcepta. hand inficiaberis etiā nec negabis puto. vtrū
qz taliter intellectu eē in obligatōe. Quibz igit̄ furys actus bone
Capnion. secus qz imo p̄ oēs sc̄tōs expositores. ppter veterē legis
dictū ais de malis hoībz sinendis nullū pceptū eē. 2 id qm̄ (sicut in
tuo p̄silio post chriſtū adiecisti) ad eoz extirpatōem eradicaref fil
et triticū. h̄ ē hoīes boni. Et qm̄ vt mūdus p̄spicit sp̄ errorē adiciis
errori. caprop̄ s̄sus finē p̄cito p̄ge gdu. ne errores nimis multipli

IOAN. R. AD BE.

(centur

Sensus em̄ ē. sinite vtrazqz crescere. qz ego ab initio creauī hoīes
et diuisi eū in manu p̄siliū sui. sino vt q̄squis manū suā ponat. vl
in aquā vel in ignē. Posset quippe potētia sua magna. nullū p̄uē
vinere pmittere. Sz id p̄mo decreto a p̄ncipio tradito p̄riaret. De
us itaqz malos eē. vt aliquid boni ex eis eliciat finit. Oīs em̄ mal⁹
aut ideo viuūt. vt corrigaf. aut ideo viuūt. vt p̄ eū bon⁹ exerceatur.
Sic p̄fecto 2 libri indeoz. aut sunt seruādī. vt p̄ eos ipi corrigaf.
aut vt p̄ eos nos magis veritati fidei nr̄e ex ipoz apta cecitate inha
rētes exerceamur. aut vt p̄bati fiāt manifesti.

THEOLO.

G. xiiij. Et si vniuerse nature auctor 2 p̄uisor de⁹ (cui⁹ ordi
nem nihil exis. cui⁹ iudiciū nil subterfugere p̄t. solena

LIBER I. CAP. XXIII

suū sup bonos ⁊ malos p inde oriri faciat) prauosq; cū bonis viue
re sinat. nec fm cōem legem p se morte afficiat. Nū q̄ p̄ticulari illa
Capnion cuius tribues? Nū pestiferos reipublice iudici hūano
interdictū erit de medio tollere. Aut nō poti⁹ p̄ceptū ne eos viuere
sinat. citra oēm ad p̄mū dei ab initio traditū decretū. Trietate Uide
theologiā sati⁹. ⁊ nullā vniuersali puitori (q̄ auctor nature ē ⁊ oīa
suauiter disponit. ⁊ multa q̄ emēdare posset in p̄senti fert patiēter)
cū p̄ticulari (q̄ p̄prio pfert q̄ad p̄t effectui) puitori eē silitudinē fa
cile videbis. Si itaq; ⁊ qz itaq; prauissimos de⁹ nō destruit in p̄so
na liberos. Nū in p̄sequētiā trahes. summis p̄tificib; ⁊ reliq; cō
munitatū gubernaculis assidētib; liberos de medio tollere p̄nitios
sas interdictū eē? leges p̄fecto ⁊ eas iustas ⁊ sanctas nimis debili
tasti. imo ⁊ impatore ⁊ reliq; terrene potestatis iudices cūctos. cum
iste iubet. isti p̄o maloz interfecōes dietim exequant. qm̄ nō sine
do viuere prauū. p̄mo a p̄ncipio (vt ais) tradito decreto Triantur.
Et si bone Capnion polliceri digneris. tibi bilem haud p̄citandā.
dicerem⁹ nō dissimulāter. oīa q̄ hic narras (et si ea Benignū p̄cla
ra dicturū nō vacillem⁹) si deliramēta nō sint. eē indubie deliramē
tis simillima. vtpote. q̄ nō min⁹ p̄barēt hereticos q̄ iudeoz Thal
mudicos liberos esse seruādos. Satis Capnion. ad alia.

IOAN. REVCH. AD BE.

Sunt itaq; hec eiuscemodi p̄cepta parabolica. ⁊ q̄si metaphori
ca. p̄mū itaq; vsq; ad seculi p̄summatōem erūt mali bonis deo s̄
nente. Neq; ē aliud p̄ceptū. nisi qz sic eē sinit. Si nāq; eēt p̄ceptū.
tūc nō liceret malos interficere. s; crescere vsq; ad messē.

THEOLOGVS.

S. EU. Eerte Capniō nec theologie nec grāmaticē hic habuisti
rōnem. id qd̄ tibi q̄ citissime ostēdem⁹. Cōptum itaq;
habeas. qz mēbrū resecare nō licet q̄ ob totius corpis salutē. Pro
inde ⁊ tollere nō licet p̄nitiosos. nisi ob salutē reipublice. Un̄ p̄tra
charitatē. ⁊ iusticiā ē. cū eradicator iustoz (qd̄ p̄cipuū reipublice
est detrimerū) e medio tollere p̄nitiosos. Et inde p̄ficiat ex debito
tū charitatis tū iusticie sinendos eē malos. qm̄ sine eradicatorē bono
rū tolli nequnt. Cū q̄ christ⁹ (ac eū oēs acceperūt sc̄ti doctores) vtrū
qz exp̄mat in p̄positis de zizanijis verbis. q̄s equo aīo qd̄ hic dicis
auscultabit. s; neq; ē aliud p̄ceptū. nisi qz de⁹ sic eē sinit (in q̄ imo
dice theologicā veritatē offendisti) Nimirū cū christ⁹ dicat. sinitē
vtraq; crescere vsq; ad messē. ne forte eradicet ⁊ triticū.

Theologia of **S. EU.** Deinde ⁊ nouā ⁊ nō min⁹ mirabilē ip̄osuit signifi
fensa. ⁊ mira
bil grāmatica quēdo grāmaticā. dicendū tibi ē. deum p̄tā p̄cipere. sane q̄ ea sinit
Insup (vt inuim⁹) illū in veritate p̄stus. ⁊ malos neci addicēdos

LIBER I. CAP. XXV

esse. cū citra bonorū leſionem id fieri pōt. et eos pñciosos ēē ſinēdos. quādo abſq; bonorū eradicatōe tolli nō pōt. Utrūq; ſiquidem et ſuſticiē et charitatis. Quō itaq; vir bone tui adeo caligarūt ocu- li. vt tū friuolū pſtrueres argumētū. cū ais. Si nāq; eēt pceptū. tūc nō liceret malos interficere. Sz tādē tuo facito ſinē ſermoni.

IO. R. AD G. BENIG.

Etſi malos hoīes q̄ magis puerūt. et magis bonos exercēt eſſe ſinit. cur nō et prauos libros. et eo q; prauē et pfide ſunt ſecte nō ſi- net eſſe. In re parui momēti multū t̄pis p̄ter p̄ſuetudinē p̄trini

THEOLOGVS

S. xviij. Si tua pace fieri poſſet. vt vnū e ſtultis viris et ſto- lide nimis eē locutū te Capnionē dicerem. Quāq; etēn de p̄ſentie peccare ad t̄pa longa ſinat hoīes p̄didiffimos. vt ſunt blaſphemi. heretici. tyrāni. ſodomite. latrones. et id genus ne- phandiffimi neq;. mille vtq; mortib; digni. q̄s tū man⁹ dei nō p- ſternit. Nū igit p̄pterea et humane rei publice gubernacula tenens a peſtilentiū correctōe et exterminio deſiſtere h̄z. Nōne ſinēdo eos in rei publice et bonorū pñcie irā dei aduſus ſe puocaret. haud ſec⁹ q̄ p̄mi Re. xv. cū rege Amelechitaz Sauli eueniſſe nouim⁹. Ad hāc eſt intētiōez Dieremias dñs p. pphetā fulminat dicēs. Maledict⁹ q̄ phibet gladium ſuū a ſanguine. hieremie. xlvij. ca. Sic in eo ſup quo noſtrū p̄tiſ certamē T̄aetſi de⁹ oēs indifferēter ſinat libros (quēadmodū et ſectas) peſſi- mos. blaſphemos. nicromāticis. et diabolicas artes p̄tinētes. nū p̄pterea tales libros deſtruere interdictū ē. Certe ſi tua via recta eſt nō parū te momordiſti. q̄ in tui p̄ſilij p̄ncipio ſamoſos libellos in chriſtū et in eccliam a iudeis editos igni adindicaſti. nimirū cū de⁹ et hoſce libros eē ſinat ſatemur demū multū t̄pis te p̄triniſſe Cap- nion. ſed cū inutili et pñcioſe. vtpote q̄ nō mō errores excuſaſti. ſz et nouos et eos nō paucos et hos obefos ſuſcitaueris. certe in re nō parui. ſed vt Benigno ſupra inculcauim⁹ maximi momēti. qd cu iuſtis recte ſentiēt; indicio. q̄ has noſtras legere dignabit capnio maſtiges. vel tuas caſtigatōes. relinqm⁹. Et qm loquēdi p̄uincia tuo Benigno delegaſti. equanimiter ſerim⁹ ſi recte loq̄tur

¶ Caplm. xxv. impugnās Capniōis nonā aſſertōem

GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Nil ſup̄uacnū. p̄clara oīa. nil tū p̄mittam eoz in q̄bo te (vt ita dixerim) lacerāt. Dicis q̄ppe q; chriſt⁹ p̄cepit de ſinēdis zizanijis. h̄ Jurisſa errat fidelr in re n̄ra de libris indeoz ſinēdis dicere. imitādo eccl̄iaz di. in numero. xij. ca. Sctā romana poſſum⁹. vbi oēs libros manere p̄mittit vt videant et p̄tēnt iuxta ſc̄bū apli. Dia. p̄bate qd bonū eſt tenere Nā ſi eos p̄burerem⁹. nō poſſent poſteri n̄ri quicq; p̄tra eos obijcere ex quo p̄uincant. Dicūt. te male trāſſuſiſſe parabolā. Chriſt⁹ em p

21 i.

LIBER I. CAP. XXV

zizania nō intellexit libros. s; hoīes prauos. Siliter et aplm nō rec-
te induxisse. ipe em̄ ibi loq̄tur de nōnullis reuelatōib; nō oīmode
certis. dices. Prophetias nolite spernere. Nō aut loq̄tur de libris
manifeste prauis. sic et canō ecclie induct⁹. et hmoi libris est accipi-
endus

THEOLOGVS

S. I. Quicūq; theologie aut phie operā viderint. hi utiq; norūt
q; debilissima. q; inania et vacua sint. mala. et falsa. et pin-
de q; obicūra. q; tenebrosa. Inde et hic suspicari nobis nō abs reli-
cebit illū Benignū esse vnū e obscuris et tenebrosis viris. nimirū
qui falsitate vndiq; plena. preclara. et vanissima. nil superuacui cō-
tinere dicit. tenebrasq; lucem putat. Sed ad rem pperando vide-
mus te vt soles attenuare. et erranti colludere. Tui em̄ Benigne
Lapnionis dicta nō fideliter recenses. quippe qui nō dixit. Si eos
cōburerem⁹. non possent posteri nostri quicq; pra eos obicere ex
quo puīcant. Et de malis libris omīto pmuniter loquēs. taliter
intonauit Si nos eos cōbureremus nō possent posteri nostri qe-
q; probare. Voc inq; dictū Lapnionis est. in quod pstrandum
illud adduximus argumētū. Quoniā asseqtur eccliaz apostoli in-
tentionē violasse. dū hereticor libros cōburendo eliminauit. Qd
blasphemū esse nos reputantes. neq; a te neq; a Lapnione alicubi
quippiam vidimus responsi datum.

Adhuc nūq;
rūdit ad id ar-
gumētum.

Canon

Aplis

S. II. Deinceps Canon Sancta romana in calce de librorū eli-
minatōe manifeste disponit. Lapnion itaq; asserēdo ecclie
sua omēs libros in canone hoc velle dimitti. vt videant et pteantur
a vero xuiat. ¶ Preterea et aliā falsitatem Lapnion tuus peperit
dicens. eccliam romanā nullum librorū velle cremare. in quo inter
bonū aliquid mali cōtinetur. quesane id Apli ad Salathas qnto
Modici fermentū totam massam corrumpit. probissime nouit
Num Benigne alicuius istorum vel vnico verbo vspsiam memo-
riam fecistit. et quomō ergo hic dictū tuū. quādo ais. Nil tū pre-
termittam et. vero cōsonabit. Ut tibi familiare est proposuisti ar-
gumētū. Solutio Lapnionis accedat.

IOAN. REVCH. AD BE.

Si vellent vt ad eorū nutum. omīa exponeremus. et pro libris
to eorū auctores induceremus. Et q; de parabola zizaniorū pau-
lo ante discussimus. nūc ad Apostoli auctoritatē ita dicimus. q;
uis ipse premisisset. prophetias nolite spernere. ob id tamē quādo
dixit. (Omīa probate) nō solum de probatione prophetiarū intel-
lexisse. q; medium syllogismi probabilis in plus se habet q; questio
que probatur. Neq; etiā videtur probare illud quod premiserat.
sed multas sentētiās ordine quodā asserre. sic inquiens. Spiritū
nolite extinguere. prophetias nolite spernere. Omīa aut probate.

O metuēdas
logicam.

LIBER I. CAP. XXV.

quod bonū est tenete. Omnia igitur legite. scilicet sentes abijcite. Quid suspectū heresi hic inuenitis: Surdior est surdo is qui audire p̄tēnit. Neque dicit. Omnia probate. sicut probat conclusio aliqua ratione. vel sicut probatur quis esse bonus vir. sed probate. hoc est delibate cuius saporis res sint. et si bonū sapore et odore inuenieritis. tenete ipsum. si malum. abijcite. Nō itaque Ap̄lus de nouellis prophetiis duntaxat loquitur. sed de omnibus que sunt manifeste mala. vel sunt bona mixta malis. Ap̄ta mala sine deliberatione respue. ut sunt p̄ctā De q̄o dubitas ut de p̄phetiis nouis aut de spū et feroze alicuius

THEOLOGVS

S. iij. Sciētes nos volūtatem primę regule nō potiri ratione. at legem dei. at decreta sanctorū patrū. at rōnem rectam. proinde nec nos que volum⁹ dicim⁹. sed q̄ euāgelio et sacris canonicis p̄formia sunt scripturis. Nūsq̄ etiam te male p̄secuti sumus tanq̄ que nos vellemus nō dicentē. verū q̄ euāgelii sacraz quoq̄ et scripturā et canones patrū oblique exposuisti. imo et ea deprauasti. Hinc p̄z q̄ veridicū sit q̄d in capite posuisti cauillū. Deinde ad rem venientes. Esto (aim⁹) quippiā p̄babilitatis habeat. ap̄lm generatim et nō t̄m de nouis reuelatōib⁹ loq̄. t̄m Capnionē ad mensurā loqui decebat. nec ampli⁹ aut vniuersalius. aut ad plures cōseruādos s̄bū ap̄li extendere libros. nisi ad quos canon quē inducis verbū ap̄li applicuit libros. eos sc̄z qui reuelatōes p̄tinent nō om̄ifariā certas. Et id certe ap̄lo p̄sonat dicēti Sp̄m nolite extinguere. p̄phetias nolite spernere. Dia p̄bate etc. Tu s̄o Capnion ad nullū nisi tuū nutū. id ap̄li verbū ad libros manifeste prauos (utpote q̄s mox antea zizaniis eq̄parasti et ptuleras) applicuisti. quos a sede sc̄tā p̄denatos. et flāmis absumptos p̄ptū habebas. Et quō nūc extra te fact⁹. ais. ap̄ls loq̄tur de c̄ib⁹ q̄ nō manifeste mala

p̄. Thessa. v.

S. iij. Præterea in p̄orib⁹ tuis ad Benignū anim⁹ tibi fuit. illos libros debere vsq̄ ad seculi p̄summatōem sinī. Jam s̄o q̄n de eis dēsermonē facis. ex ap̄li verbis asser⁹ eos debere sinī aut p̄manere. etiā post eorū probatōem. hoc est (ut tu exponis) delibationem. Nūc nempe sensum causā quā subdis portendit dum inquis Qd si nos eos cōbureremus. tūc posterī nihil possent probare id est delibare. Ubi quomodo romanā honoraueris. imo graui ter taxaueris ecclesiam tu ipse videris. que utiq̄ post malorum delibationem librorū. eos combussit. et ex hinc iuxta tui nutus expositionem ecclesia verbo ch̄risti (Sinite iniquientis utraq̄ crescere vsq̄ ad messem. id est seculi cōsummatōem) cōtrauenit. Insuper et apostoli violauit intentionem dicentis. Omnia probate etc. Ex quo sane verbo tu intulisti zizania. id est prauos libros sinendos. Que omnia cum ut narrata sunt sic se habeant. quomodo tam ar

Tarat roma/
nam sedem

Matth. xij.

LIBER I. CAP. XXVI

roganter hic sciscitari non pertinuisti. Quid (inquiens) suspectum heresi hic inuenies? Dubitas tu aliquem vniuersalis dispositione ecclesie calumniantem aut condemnantem de heresi suspectum esse. va! de ad dist. xxi. c. j. et. xxv. q. j. Violatores. et vide quid olim fuerit decisum. Sed antea que hic habes proseguere.

IOAN. REVCHLIN. AD BE.

Et in re nostra de libris scribarum noli statim condemnare. neque statim credere. quia non omni spiritui est credendum. sed an spiritus illi sint a deo probandum est. Discutiendum igitur diligenter est quod bono queve malo proferatur spiritu. Discutiendum et de libris scribarum. an blasphemis sunt vel stulti. vel ad ritum eorum pertinentes. vel sacra scripturarum bene exponentes. aut mysteria fidei nostre ardua declarantes. Primi illi (ut se dixi) sunt supprimendi. alij tolerandi dum ecclesia eos tolerat. ultimi magnopere amplectendi. custodiendi. et seruandi.

THEOLOGVS

S. U. Nugaris vir bone. et dicis que ad propositum non sunt. De libris namque bonis nihil verum est in questione. Et libros eos esse asseruandos per sacras litteras. probare natus es. quos postea quod olim limam discussionis ecclesie subierunt. nosti et condemnatos et igni addictos. Et que tibi inuerecundia viro puderatissime. vix modo dicere ausis de his ipsis libris. noli statim comburere. sed discutiendum est diligenter de libris scribarum an blasphemis sint. Credis nempe secus egisse apostolicam sedem? Num putas aliquos suasiuros ut huiusmodi libri citra preiudicium discussionem comburatur. Verumamen Capnion quid iam tibi et discussioni. qui Thalmud etiam ubi continet hereses saluasti. et illic loci e quibus viri probati. hereses eius in lucem produxerint. attestat tua prima assertio ubi. Si comburentur (ais) libri contra quos probati scripserunt non fierent ipsi manifesti. pro eo quod postea nemo scire posset. an eorum argumenta et replice vere fuissent. vel non vere. Certe Capnion tibi conclusum est. Unde ut Benignus loquatur patiaris.

Caplm. xxi. tractans iniurias ecclesiasticorum doctoribus illatas.

GE. BENIG. AD IOAN. RE.

Carpente et in eo. dixisti namque commentaria iudeorum tamque fontes esse seruanda. Si namque eorum commentaria sunt fontes. igitur nostrorum erunt rivuli. Uideris doctores iudeorum. nostris sanctis doctoribus (qui sunt motus ecclesie) preferre. Et ita doctrinam synagoge supra ecclesie doctrinam extollere. quod profecto non licebat.

THEOLOGVS.

S. J. Et si debiliter. et ad hese nostram refers obiectionem. id quod Capnioni responsuro patefiet. attamen veram introduxisti conclusionem. Capnion itaque veniat et soluat.

IO. REVCH. AD G. BE.

Non concordat
ab ipsi

LIBER I. CAP. XXVI

Prima commentaria respectu posteriorum fontes dici possunt. similiter et commentaria quae scripturae textui potius verum non fucatum declarant et exponunt sunt tamque fontes respectu eorum quibus exponitur textus posterior et fucatus. Ea ob rem dicitur Hieronymus hebraicae veritatem tradidit. lxx. interpretum et omnibus aliis proponit. Illi enim mysteria homini gentili perspicere noluerunt sed occultaverunt. Sic igitur se habent commentaria ad commentaria. sicut textus ad textum. Sed textus hebraice veritatis est sicuti fons ad alios textus. igitur et commentaria super illud facta sunt sicut fontes ad commentaria super posteriores textus facta. Nonne testamentum verum a iudeis accipimus? formaliter scripturae illae sunt apud eos. Igitur iudei praeferrunt nobis. et doctrina eorum doctrinae nostrae non sequitur profecto. quia consequens est falsum. et antecedens verum. Et ex veris nihil sequitur nisi verum. sic nec illorum consequentia erat bona. Quia etiam nostrorum commentaria sunt posteriora. et super textum posteriora facta. et in eo videamur minores. illa minoritas est secundum quod. Nam et mater est nobilior filio quamque. in quantum genuit eum. sed erunt in filio multa alia. quibus dignior est. Sic et in nostris doctoribus est alia scientia testamenti novi. et in ecclesia similiter. Non ergo fons est per nomen. dignius. nisi in quantum fons. Sed esse dignum secundum quod et indignum simpliciter est absolute indignum. Videnus captiosos homines. quanto odio ferant in primum. excecavit eos malicia eorum.

THEOLO.

S. ii. Imminuta facis Capnion professionem. Dixisti certe commentaria iudeorum conservanda. veluti eos fontes. ex quibus recta veritas. et sacre scripture intellectus emanat. ad hunc valde citando canonem Ieiunium. lxxvi. dist. quae apte. non de commentariis. sed loquitur de textu veteris legis. Nostrorum vero commentaria doctorum. praefestim caligis comparasti quibus homo egre tegitur in hyeme. Insup. ut patet nostris doctoribus vehementer opus esse auxilio et usu iudaicorum commentariorum. tam nugaciter. quam Catholicorum false et inapposite citasti. ea. Ut veteris. dist. ix. Nam et hoc non de commentaria comparat scriptura doctoribus. sed veteris legis textu palam differit. Deinde augendo doctorum christianorum iniuriam. raucide nimis insonuisti. Si (inquens) verba Rabi Salomonis subtraherent de postilla Nicolai de Lyra. residuum posset in admodum paucis comprehendere folijs. quod Lyranus idem de proprio capite scripsit. Addens et hunc florem canini. qui nostros doctores adornasti. Valde multos (inquens) nostrorum doctorum scripturas male exponere. et ob id sepe patere risui. Hac et beatum Hieronymum macula repingis. Quibus sanctorum doctorum sermonibus iniurijs. id divi Thome 2. 2. q. x. ar. x. opposuimus. Infideles facile fidem tenent. si fidelium defectus cognoscant.

S. iii. Nec assertores in praefatis heresis insinulavimus. Verum eas carpsimus tum ob in catholicos irreverentiam doctorum res. tum quia nimio et sinistro iudeorum sequeantur favore. tum quia in iudeorum exultationem et tripudium. in christianorum vero confusione per te et exco-

21 iiij

LIBER I. CAP. XXVI.

. Porci iudeis
grati.
fol. ij. facie. ij.
sui consilij
fol. v. facie. p.

Extra de iude.

gitate. et per vniuersum edite sunt mundū. Multa teniq; id genus per iudaico effingisti fauore. illos vilissimos canes. crucis christi et sanguinis eius benedicti cruciatis inimicos. seruos ytiq; domini diaboli ascriptitios. cum euangelij sacri inapposita et praua applicatōne. non modo romani. verum et sacri imperij ciues facis. Quā dicis. Quādoquidē ambe secte immediate membra sacri imperij. et cesaris ciues sunt. Et de nouo illud confirmando ais. Superius vere annotant. quod nos et illi vnius imperij Romani cōciues sumus. Nec tua sunt Capnion. Ubi pfecto fidelissime (et plus quā ipi facere ausint) per perditis aduocasti iudeis. christianis iniurie derogando. eos quos christi mors liberos fecit. maledictis iudeis obinando. et id sub hoc infami vocabulo Secte. illos hoc. scilicet perfidos iudeos quos christi mors perpetue subiecit seruituti (ca. Et si iudeos eodē titulo) nobis christianis associas. et sub honestissimo sacri imperij ciuium nomine. Que oīa. nō solum re dolent. sed et iudaicū fauorē sciant. Nimirū. quod vix adeo in te vehementissimū fuit. ut christianū. ut iuris doctor. sacrum euangelij aduersus vtrūq; ius. canonicū pariter et civile. turpiter ad iudaicum inflecteres fauorē. ut eos per ciues sacri scriberes imperij. quos canon cum ius dicit de iure seruituti perpetue subiectos. quosque diuus Imperator Constantinus (cūq; huius iuris executor) perpetue seruituti subiecit. iuxta notata Glossa in ca. Consultuit. extra de iude. et ibi doctores.

IOAN. REVCH. AD BE.

Vide nunc captiuos homines quāto odio ferant in primum. excruciat eos malicia eorum.

THEOLOGVS

Job. xvi.

Mos hereticorum

Sixtus quartus.

Ps. cxxviii.

S. iiii. Audiuim⁹ frequēter talia tua incircūcisa et ut ex porci- bus claret iniquissima diuitia et opprobria. poteramus certe et filia tui (licet cū maiore veritate) loqui. Sed in celis ē testis noster. et scius noster in excelsis. quod nouit. quā hec passi sum⁹ absque iniquitate manus nostre. apud quē et mundas per tui illuminatōe crebras preces seruēter effudimus quātūcūq; nobis iniurieris. nō ignorantes hunc spiritus superbis malorum dogmatū cultoribus fuisse morē. viros catholicos eorum lues pestiferas iuste obiurgantes. talibus iniuriis turpiter persequi et bonas correctōes verborum permutatōibus perferre. Captiose autē aut dolose aut fraudulēter theologos Colonien- tecū egisse speram⁹ nullū veritatis catholice dicturū amatorē. qui certe nūq; tuam molestiā. sed veritatis christiane defensionē intendimus. Nec hoc contra iuris ordinē aut summi maximiq; pontificis Sixti. quā Rome exhibuim⁹ generalē permissiōē. Unde si aliquo in te vecti sum⁹ odio. vtiq; illud sanctū et pfectum charitatis odium est. de quo propheta sibip̄ gaudet. quod vitium detestatur. diligis vero hominē. id quod forsitan nōdū bene apud vanitatis artem didicisti. quod diu⁹ Agnas 2. 2. q. xxi. ar. vi. clare docet. Dine falsus sis

LIBER I. CAP. XXVI.

nis vestro correspondet falso principio dum iniuriosissime conclusis. quo nec venenosius quod sperare potuisset Odium itaque tuarum hereticarum assertionum. ac sacre scripture temerationis. glorie dei atque proximi dilectioni affine est. Nec proinde tamque malicia excecatur. sed diuine est index illuminationis.

Sequitur Correctorium.

Bb pmo. facie scda. in vobis Reuchlin. lege virtutem non virtutem
Cc pmo. facie pma. §. viij. lege valeria. non placetia. lege etiam eodem in loco de clamaribus. non de clamaribus. facie at scda eiusdem lre in §. x. lege pmo qd et non qd. Lege etiam ibidem amasio tuo et non tua.
Ite **C**c. ij. facie pma. §. p. in septima clausula. lege ita bene et non eque bene
 facie aut scda. §. p. lege qsi falsante. non tamque. et deinde in eodem §. lege dum est. Et ille testimonium. non illi.
Cc. ij. facie scda. §. iij. post dictorem melius. addenda sunt ista tria verba. vel ita bene.
Cc. iij. facie pma. §. viij. circa finem legendum est probasse. et non scripsisse
 facie po scda in vobis Reuch. lege Tccirco dixit. non ideo. Deum in iisdem vobis Reuch. post sperabatur legendum est et putabatur. Et deinde in vobis Georgij. legendum est bis. seruorum. loco seniorum Et eodem loco legendum est lex scripture. non nature. et in fine legendum est iudicare non iudica
Dd. ij. facie scda. §. iij. circa finem. lege loquens. et non loquaris.
Dd. iij. facie pma. §. vij. legendum est promouere. non promouere. deinde legendum est asserendo. non assentiendo.
Dd ultimo. facie scda. §. vij. legendum est si hec aniles. non hic.
Ee. ij. facie pma. §. ij. in vobis Reuch. legendum est sensus. non sensum.
 Deum in caplo. xij. §. iij. in vobis Reuch. lege. est igitur illos
Ff pmo. facie scda. §. vij. lege actum. xvj. Deum in caplo sequenti. §. p. legendum est inflectere. non inflectum. et in eodem loco. legendum est recordare non recordati
Ff ultimo. facie pma. §. iij. in vobis Reuch. legendum est moysi. et non moisi
Gg. i. §. xj. lege ptuli finiam. non pcul.
Gg. ij. §. pmo. lege error. non erro.
Gg. iij. facie scda in fine. legendum est ob irreuerentiam.
Gg. iij. §. vj. legendum est promouere debent.
Hh. i. §. pmo in fine. legendum est gnaissime. non ignauissime.
Hh. ij. §. pmo. legendum est diiudicare. et deum. §. ij. legendum est. causis. et in §. iij. allegatio apli est ad Thimo. x. Deum in §. iij. in vobis Reuch. lege fuisse. loco habuisse. Et eodem in loco. legendum est. Sed feci quasi quadam similitudinem.